

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Sequu[n]tur questiones impertinentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

chri. i. gre infusione: Rñdeo ex doctrina
 fcti Tho. j. ij. q. cxij. ar. viij. Lū i iustifica
 tione ipij q̄tuor req̄rant. s. gre ifusio z mo/
 tus liberarbitrij p̄ fidē i deū: z mor⁹ eius/
 dē in pctm: z remissio culpe. Ista sunt tpe
 sil. qz iustificatio ipij est in instāri: cū fiat a
 deo q̄ ifinitate sue potētie in instāri dispo
 nere p̄ aiām quā iustificat. S; tñ ordine
 nature vnū eoz ē alio pus. Et p̄mū ē gre
 ifusio. Scōm mor⁹ liberarbitrij in deuz.
 Tertū mor⁹ eiusdē in pctm. et Quartū
 remissio culpe. Nā i q̄libet motu naturāl
 Primū est motio mouēt: q̄ hē gre ifusio
 Secūdu⁹ ē dispositio matie seu motio
 mobil⁹ q̄ est vterq; mor⁹ p̄dicit: sed p̄oz ē
 q̄ in deū cū sit cā z rō alteri. qz n̄ detē/
 stat q̄s pctm nisi qz ē deū. Tertū autē ē
 termin⁹ mor⁹: q̄ hē remissio culpe: ad quā
 tota trāsmutatio ordō. Sed 3. Primo
 Nā recedere a malo pus ē q̄ accedere ad
 bonū: fm̄ illud ps. Declina zc. S; remis/
 sio culpe p̄tinet ad recessum a malo: z ifu
 sio gre ad p̄secutionē boni. 3. naturāl⁹ p̄i
 oz est remissio culpe. Solu. Si recessus a
 termino z accessus ad terminū p̄siderent
 ex p̄te mobil⁹: naturāl⁹ p̄oz ē recessus: qz p̄
 us est i mobili oppositū q̄s obijct. et post
 termin⁹ quē assequit. S; ex p̄te agētis est
 ecōtrario. qz a gēl ad remouēdū p̄iū/agit
 p̄ formā q̄ in eo p̄existit: sic sol ad remouē
 dū tenebras agit p̄ lucē. Et iō ex p̄te solis
 pus ē illūinare q̄ remouere tenebras: lz
 ex p̄te aeris pus sit purgari tenebras q̄ il/
 luminari. Et qz ifusio gre z remissio cul
 pe dicunt ex p̄te dei iustificār: iō naturāl⁹
 ifusio gre est p̄oz. Sed liberatio a culpa
 est p̄oz. 3. assecutio gre: qz ista sumunt ex
 p̄te hoīs iustificati. Vel p̄t dici qz termi/
 ni iustificatōis sunt culpa sic a q̄: z iusticia
 sic ad quē. B; a p̄o est cā remissiois culpe
 et assecutiois iusticie. Scōo dispositio na
 ruralit⁹ est p̄oz forma ad quā disponit. sed
 mor⁹ liberarbitrij est dispositio ad susce/
 ptionē gre. 3. ē p̄oz. Sol. Dispositio sub/
 lecti p̄cedit naturāl⁹ susceptionē forme: s;
 sequit actionē agentis q̄ subiectū disponit.
 3o mor⁹ liberarbitrij naturāl⁹ p̄cedit
 p̄secutionē gre: sed seq̄t gre ifusione. Hec
 sc̄tū Tho. Queri etiā p̄t: vtz sine ta
 ctū man⁹ chri. i. sine ifusione gre dei resur/

gere possit p̄ pctm spūaliter mortua puel
 la. Vide. j. ij. q. cxij. ar. ij. Et vtz alienis
 p̄tib; mortu⁹ in pctō diuinā grām consec̄
 tur. Vide ibi. q. cxij. ar. vj.
 Dñica autē. xv. queri p̄t sic q̄stuz est
 dñica q̄ra in q̄dragesima. Et sic iam cō
 plere sunt q̄stioēs p̄tinetes directe ad in/
 tellectū euangelioz.

Bequūtur que

stiones impertinentes.

Casus Primus

Doniam nonnulli
 diuini p̄bi p̄cones exiliti
 mantēs auditores suos z
 beniuolos z artētos diu
 nis sermonib; esse: et ipsa

materie diuisione posse dociles reddi: vi/
 ce exordij breui dubiolo eozq; morali vti
 psueuerūt: p̄positū est n̄m ac institutum
 mō q̄stiucllas nōnullas morales imp̄t/
 nentes euāgelij breuiter et auctorib; vā/
 rijis colligere: vt opis nostri tertiā p̄te ro/
 taliter absolnam⁹. Primo igit q̄rit Vtz
 bona opa z p̄cipue oratio pctōis existen
 tis in fide z extra charitatē aliqd̄ valeant
 ad vitā eternā: Ad hoc ar̄ dubiū fm̄ san/
 ctū Tho. in. iij. di. xv. q. j. ar. ij. q. iij. z. j.
 ij. q. cxij. Et Ray. in. ti. de pe. z remis. 3.
 item circa. et Pisanū in. sūma. ti. charitas
 Et Rich. in. iij. di. xv. sic rñdef. In pctō
 mortali est ille solus q̄ mortale commissit
 z nō penitet sufficiter. Secus autē si est in
 veritate contrit⁹ in actu: z confessus in p̄/
 posito: quia talis est in gra: vt patet p̄ san
 ctū Tho. iij. dist. xvij. q. ij. ar. v. q. j. et ha
 bec de p̄nia dist. j. p̄oz. Cū tñ ne falla
 ris p̄pter non distinguere inter attritio/
 nem z contritionem. Non valent igit bo/
 na opera existentis in mortali per modū
 meriti fm̄ offēs. quia charitas est p̄ncipi
 um merendi. j. ij. q. cxij. Valent autē p̄i/
 mo ad vitam eternā p̄ modū gaudij acci/
 dentalis: ad hunc sensum q̄ si peniteas ac
 tandē salueris: in eternū gaudebis re illa
 bona fecisse: vt patet de se. Et secundo vā

De questiōibus impertinētibus

lent fm scdm Tho. ad eadē p modū dispo-
sitiōis: qz .i. p ista disponeris ad pniā: z
lumē grē dei. d. peni. dist. v. falsas. Et ter-
tio valēt fm eundē ad tolerabilē iudiciū
futurū. de peni. dist. iij. Sigs. qd vt scdm
Tho. iij. vbi s. d. clarat nō itelligit qsi pe-
nā debitā in inferno rollāt aut minuat: cū
nō rollāt aut minuat causam ei. .i. culpā.
sed qz penā eternalē futurā impediūt: duz
qs sic opando nō omittit. aut qz ad bonū
disponūt: z sequēt a multis malis retra-
hūt: z faciunt qz ex minozi pemptu qs
peccet. Et qrtio valēt fm eundē p modūz
zgrui ad tēporalē pspicitatē. de peni. dist.
iij. cauendū. z. ij. q. q. si qlibet. Et qnto
fm eundē. qz assuefaciunt bonis opibz: sū-
cut olim baptisimus Joānis. de ple. disti.
iij. n. regenerabat. Et sexto: qz diabolus nō
habet tantā potēstatē sup peccatozē: fm
Pisani. Et septimo valēt ad solationē i
psenti. qz vt docet expētia z Aristo. restat
Nullus est adeo malus q de suo bono ope nō
letet: z maxime ozo cui videt appropari
iste effectus p excellentiā. iuxta illud Jaco. j
Tristat qs in vobis orer eq aio z psallat.
Et octauo: qz int oia talia ozo habet effe-
ctū ppiū. i. impetrare: ipa valēt ad impe-
trandū a deo spūalia z tpalia dona. Sz
ztra Primo: qz de peccatozē nō exaudit.
Joan. ix. Solu. Illa sba nō sunt dei aut
euāgeliste: sed cuiusdā ceci illuminati cor-
poralit: q fm glo. adhuc spūalit nō plene
videbat. qz deus aliqui exaudit peccatozē. vt
paruit fēria. iij. an dñicā de passione. Se-
cūdo. Nā qnto fuitiū vlt opus est minus
debitū tanto est magis meritorū: vt puz
de fuitiō exhibito tibi qd amico q ad illd
nō tenet. z a seruo qui tenet. Opus aut bo-
nū peccatozē est min⁹ debitū qz existen-
tis in grā: quia ille a do pauciora bñficia
suscepit saltē possibilif. Solu. Dicit scdm
Tho. j. ij. q. vbi s. ar. ij. ad scdm. q ista ra-
tio cluderet si vtrūq op⁹ esset eqūit bo-
nū: qd nō est in pposito. qz semp mel⁹ est
opus existētis in grā. Ex dictis aut patēt
he clusiones

Prima. Licet sit i mortali q de mortali
nō pterit. sed de eo q pterit est.

Secda. Sz valeāt ad vitā eternā p mo-
dū meriti opa bona pteriti: tū ē sec⁹ d op⁹

bus bonis ei⁹ q est in mortali

Tertia. Opa existētis in mortali valēt
qntum est de se ad gaudiū accidentale in
pziā: z ad dispositionē grē ad vitandā ali-
quā penā in gehēna: z ad tēporalē pspē-
ritatē: z ab bonā psuetudinē generandā:
z ad repēndā potēstatē diabolicā:
z ad anime consolationem maxime orā-
tio sancta.

Quarta. Oratio qntum est de se: suppo-
sita gratia tres habet effectus q sunt me-
reri: impetrare: consolari. Quozum pmi⁹
est cōmunis omnū bonoz operū. z scdm
est ei proprius: z tertius appropari quo-
dammodo.

Quinta. Ozo iusti sp hz pmi⁹ effectū:
etiāsi de⁹ nō velit ipm exaudire. z sūter-
tū si sit attēta: sed nō scdm.

Sexta. Ozo iniūti nunq hz pmi⁹ effe-
ctū: z sp habet tertia si sit attēta. scdm qz
haby aliqui tm.

Septima. Nunq ozo est inanī siue iu-
sti siue iniūti: z psequēt est ab oibz fre-
quērandā

Octaua. Omnis homo qntūcūqz ma-
lus debet incessanter bene opari. qz bona
opa nunq sunt sine fructu: z forte aliqui
tantū disponēt ad grām dei q mala supe-
rabunt: iuxta exemplū aromatarij specij
es ponentis in statera cōtra pondera me-
talozum.

Casus secundus

Verū. ij. Quid sit gra-
uius peccatum: aut negligē-
ter audire sbum dei: aut ne-
gligenter permittēre cadere
christi corpus in terram: Ad hoc autem
respondet Archidia. sup capl. interrogo.
j. q. j. z ibi domin⁹ Joannes dominici. z
Augustin⁹. qui vt in dicto caplo parz ex-
presse dicit: q nō est minor pma negligē-
tia. s. circa sbum dei qz secunda. Pro hoc
autē nota q tripliciter aliquid alicui pze-
ferf. s. dignitate: necessitate z causalitate.
Dico igitur Primo: corpus christi veruz
est dignius mystice. qz nihil mel⁹ est cor-
pore z sanguine christi. j. q. j. c. multi. z in-
tellige i creaturis: vt ibi tenet Joānes do-
S 3

minici et scus Tho. j. dist. xliij. dices hu-
manitate chri esse qd melius omni crea-
tura etiaz possibilt: vt est vnica sbo. Etsi
ptra h dicat q veru corpus est figura my-
stici. figura at est ignobilior figurato fm
glo. j. Loz. y. Ruder Alb. et scus Tho.
iij. dist. xij. q illa glosa est vera solu i his
qz vltus est in significado solu: vt e agn-
pascal. Dico scdo q illud corp- p- est
sbo dei dignitate. vt parz i dicto c. multi.
Et itez. qz illud e substancia: h sbo accides
Sed tame necessitate est coeuerio. qz ma-
gis necessaria est actualis auditio sbo dei
qz ex auditu ei- est fides. Rho. viij. et cog-
nitio necessarioz ad salute. Et similt- cau-
salitate: qz sbum dei tollit mortalia q- iur-
in subiecto: vt eucharistia. et vlti- etia q-
in p- scientia. et habet effectum i bonis et ma-
lis. Dico tertio q- h- maior negligentia
in chri corp- qntum est ex parte rei negle-
cte: vt p- ex dictis: tñ alia est maior qntu-
ad gravitate nocumeti fm Joanne dñici
qñ. i. ex negligentia sbo dei puenit ignoran-
tia agendor- vel credendor- necessario. et co-
sequenter est aliq- mo- malu. Nam fm
Aug. in enchir. malu- id est malu- qz nocet
q- maius malu- est: qz magis nocet. Et his
aut pater q- male facit parochiani cura-
ti volentes pl-um p- m- sbo fmone audire
missam i p- p- parochia: maxime no- d- pe-
coris salute: sed de lana et de lacte cogita-
tes. Licet em- peccet q- in die festo p- m- s-
sa sui sacerdot- missa audit alia ex p- p-
vt p- extra de paro. ca. ij. sec- si h- facit ex
iusta causa: puta p- sbo dei vel ex maio-
ri deuotione: vt d- Archie. ij. pre. ti. ix. c. x.
et con- glosa in dicto. ca. Et similt-
Innocenti-. et h- est ronabile. qz licet ius d-
uinu- aut naturale no- abroget p- p- r-
p- s- uetudinem. extra eo. c. vlti. et xxx. q. viij.
flagitia. secus d- humano. extra vbi s. d-
modo p- s- uetudo sit rationabilis: vt glosat
Innocenti-. et notat ibi. et etia p- p-
ad quod fm canonistas teste Hostien. requi-
tur temp- q- draginta annoz. extra de ele-
ctione cumana. et extra de cesib. olim. Et
hoc habet locum in ecclia s- scis quicquid
sit de legib. Sed p- tra. quia p- p- est
audire missam: no- aut- p- dicationem: er-
go illud est magis necessarium. Solutio.

Negatur consequentia. quia facilius est au-
dire missam p- p- multitudinem celebran-
tiu- q- p- dicatione. idoc- p- p- illud et no-
istud. Quauis tame aliqui dicat q- p- ce-
ptum sit audire sbum dei: no- determina-
to tempore: s- quando no- habet vrges cau-
sa no- audiendi illud. et auditu- nescit ad sa-
lutem necessaria. Et arguit: quia curati
tenentur predicare. extra de offi. iudi. ordi-
narij. c. inter cetera. xxxvj. dist. ecce. et. xvj.
q. j. cap. ad h- cimus. et caplo Ecce. Elice
p- lutiones.

Prima. Deus chm magis q- omnem
creatura amat: que tñ p- nostra salute ex-
posuit mori.

Secunda. Corpus chri vtz est dign-
mystico et sbo dei.

Tertia. Verbū tamē dei est magis ne-
cessariū q- corp- chri sub specie sacramēta-
li: qz sine eo nec fides nec salus est adulto
de lege cōi.

Quarta. Corpus chri no- tollit morta-
le nisi illud sit extra cōscientiam cōmuni-
cantis: sed solum veniale: et fructificat so-
lum in bonis. verbum autē dei d- s- p-
ue tollit vtrunq- et fructificat tam in bo-
nis q- in malis.

Quinta. Simpl- maior est negligentia
in corp- chri: s- qntu- ad nocumetu- sequis
maior est alia.

Sexta. Cōsuetudo nunq- tollit ius d-
uinu- aut naturale: sed solu humanu-: si sit
ronabil- et p- p-
Septima. Qui no- audit missam i sua
parochia vt audiat fmone p- dicationis: be-
ne facit.

Octava. Quilibet debet accedere ad p-
dicatione sepe et deuote audire ac rumina-
re: quia est cib- anime. Vñ Aug-. Quanta
solicitudine zc. Vide in c. p- d- Inter-
rogo vos.

Casus iij.

9 Veritur tertio Vtz
habens ad restituendū in cer-
ta libere si paugib- petenti-
bus elemosynam largiatur
sine licētia episcopi: Ad hoc
autem respondent pmo Hostien. extra d-

De questiōibus impertinētibus

de vsuca. sup. c. cum tu. 2 in c. cum sit. extra de iudeis. et in sua summa d. pnia. §. fina. et Joā. and. de penit. 2 remis. si ep̄s. li. vj. in glo. 2 de reg. iu. in regula peccatū. li. vj. Et dicit q̄ dispensatio incertoz p̄tinet ad solū ep̄m. Et pbant opinione suā p̄ dicta capla. Et vlt̄er̄ Joā. and. arguit sic. Tālia bona incerta sunt p̄ aia veri possessoris fideliter erogāda. §. sunt diuio cultui mācipata. §. a solo plato diuini culti sunt dispensanda. Probat̄ tertio: quia est cōsuetudo. et Quarto: quia ep̄s est pater pauperum. Contra istam opinionē pono duas cōclusiones. Prima p̄ma hec est. Non est necesse q̄ talis p̄ solū ep̄m dispense. Secūda. Ipe ep̄s nō potest hoc iuste statuerē: nec d̄ iure excoicare sacerdotes hoc dispensantes. Prima p̄bo auctoritate Archidiaconi: qui de hoc fecit speciale q̄stionem. et notat. r̄ij. q. j. c. j. non sane. q̄ etiā dicit q̄ raptor ea pōt p̄pria auctoritate dispensare: vt colligit̄ ex dicto c. cum tu. Et h̄clare innuit glo. extra d̄ homicidio. c. sicut dignum. §. eos. Idē sentit Joā. de ligna. et Paulus 2 Felixinus sup. Clemen. j. de p̄uilegijs. 2 Johannes cald. 2 Recupus. 2 dñs Hugo iuris vtriusq̄ doctor. et frater Clarus. Et idē innuit Innocen. extra de immu. eccl̄iaz. c. quia pleriq̄. et Scotus in. iij. dist. xvj. 2 sanctus Tho. ad duas brabantie. Item p̄bo ratione sic Quilibet obligat̄ 2 onustus licite pōt se ip̄m exonerare. insti. q̄bus ms. rol. obligatio. et maxime si nulla lege inuenit̄ p̄hibita exoneratio: vt in p̄posito. Talis autem est obligatus aut vero dño: aut paup̄ib. Aliam etiā cōclusionē p̄bo auctoritate Joan. de ligna. sup. c. cum sit. dicentis. Quicquid dicat Joan. and. dubium ē an ep̄s hoc possit. Sed Johannes calderi. dicit expresse q̄ non potest. et idē tenet dñs Hugo 2 frater Clarus. Sciendum tamē q̄ hoc inoleuit: quia ep̄i cōmuniter sunt periti aut habēt peritos. 2 simplices sacerdotes impiti. ideo ad ep̄iscopos recurrebant olim. quod tamē non oportet. Est autē vera opposita opinio fm̄ Archidia. quādo nullus est deputat̄ a testatore qui incerta relicta dispense. Est etiā veritas de bonis publicoz vsurarioz que ad

solū ep̄m p̄tinent: vt exp̄sse patz extra de vsur. in c. q̄. li. vj. Et de bonis iudeoz nō aliter. Et lz ipsi hoc sibi reseruet̄ intelligit̄ tamē quātū possunt de iure. Ad primū eozum motū dicit q̄ illi canones non loquunt̄ de christianis: sed de iudeis quoz dispensatio potest esse suspecta christianis: vt patet in c. cum sic. Ad secundū dicit q̄ si ratio valeret nullus diues posset dispensare sup̄flua. ideo negat̄ p̄ma cōsequētia. cuius auctor ostendit se ignaruz dialectice. Ad tertiu d̄ q̄ talis cōsuetudo est p̄tra leges naturalē: vt. s. p̄ eam q̄s ad hoc obliget. Item est p̄uetudo q̄ ep̄i sibi reseruet̄ hoc: sed nō q̄ eis a doct̄ obediat nisi in his q̄ iura mādauerūt. Ad q̄rtū d̄ q̄ est pater pauperū dispensando bona sui patrimonij 2 p̄e eccl̄ie 2 iudeozum 2 publicoz vsurarioz. 2 q̄ nullus est a testatore deputat̄ executor testamenti. Et cōclusiones.

Prima. Nō est necesse q̄ incerta dispense sentur per ep̄m: nisi sint publicoz vsurarioz vel iudeozum: vel nisi testator non p̄uiderit.

Secūda. Quilibet habēs talia: potest ea dispensare iudicio cuiuslibet sacerdotis p̄uidentis 2 etiā laici: imo sūipsi.

Tertia. Sine licentia tñ ep̄i vel sui cōfessoris nulla debet ea sibi retinere. q̄ i p̄pria causa hō sepe decipit.

Quarta. Si ep̄s reseruet sibi dispensationem incertoz: intelligēdū est mandatū quātū se extendit eius auctoritas. aliter aut nullus ei tenet obedire q̄uis bonum esset obedire si homo sit timoris 2 p̄ amatoz pecuniaz.

Casus. iij.

Veritur quarto: vtruz mortali peccet mulieres q̄ suis capitib. pro criminibus imponūt alienos capillos: Ad hoc autem sup̄positis his que de ornatu dicit s. Tho. ij. q̄. j. lxx. 2 sum. cōfess. iij. ff. ri. xxxij. 2 Pisanus 2 Archiep̄s. Et sup̄posito q̄ hūanaz opationum q̄dam sunt de se bone: q̄ non p̄t esse male. vt amare deū. q̄dam econuerso de se male que non possunt esse

bone maxime aurozitate hūana: vt eūde
 odire. et qdā indifferentes ad bonū z ma/
 lū: vt ire ad eccliaz vel plateā. Et supposi/
 to etiā qdā ornat⁹ sit ad abscondendū tur/
 pitudinē ex aliq⁹ cā puenientē: puta ex ifir/
 mitate: q⁹ fm s. Tho. vbi s. nō est pctm. z
 qdā ad fingendā pulcritudinē maiorē q⁹ sp
 est pctm cū sit fictio: s; nō sit mortale: nisi
 fiat in pceptū dei vel ad finē pcti mortal.
 sec⁹ ad placendū cōiugū: aut lenē vānta/
 tē. Supposit⁹ in quā his rñdēdo ad qstī/
 onē dico: q⁹ alienos capillos deferre non
 est mortale: nisi ex intētiōe deferētis. Nā
 esse pctm mortale est s; legē nature v^l scri/
 ptā. q⁹ fm Ambro. est transgressio legis.
 Hoc autē nō est s; aliquā legē scptaz: vt pa/
 tebit: nec etiā s; legē nature qstī. s. malū de/
 se. q⁹ nō posset dari: s; in q⁹ sine morta/
 li mlier posset talia deferre: puta ne frigo/
 re moreret: vel ne dēphēsa iniuste morere/
 tur: q⁹ sūt ifana. Ergo relinquū q⁹ sit mor/
 tale solū ex intētiōe deferētis eos ad finē
 s; nō legi naturalī v^l scptē. Sed s; Pri/
 mo. Nā pūdere pres hūani corpis ab eo
 est mortale: et taliter opans est excōicat⁹
 p qndam extrauagantē Bonifaciū secūdi
 q⁹ incipit Detestādū. Sed capilli sūt hū/
 mani corpis pres: q⁹ nutriunt z augētur.
 So. Quāuis aliq⁹ dicāt q⁹ nec sunt ania/
 ti nec nutriunt pprie: sed augent⁹ p apposi/
 tiōnē materie eo mō q⁹ glacies q⁹ pendet a
 tect⁹: tñ h nō est vez. q⁹ illud argumentū
 nō hiet terminū definitiū. Dico s; q⁹ pfi/
 ctunt formāl⁹ aia rōnali sicut dētes z vn/
 gues: fm opinionē scī Tho. z sūt partes
 hūan⁹ corpis. sed nō talis fm aliq⁹ vt il/
 le de qb⁹ loquit de creratis pdicta: q⁹ loq⁹
 de hīs q⁹ sūt pfecte p aiam nō solū q⁹ d
 potētias vegetatiuas vt capilli: sed etiam
 q⁹ ad sensitivas: vt man⁹ z pedes: q⁹ euē/
 lens vt alibi sepeliat excōicat⁹. Si tamē
 etiā de capillis loquat⁹: hoc solū hē q⁹ non
 licet eos auferre a mortuo: sec⁹ a viuo. ali/
 o q⁹ si talia necessario sūt sepeliēda: opoz/
 teret barbarosiores sepulcz⁹ facere in apo/
 teca sua. Scdo: q⁹ q⁹ cām dāni dat: da/
 mnū dedisse videt. extra d re. iij. li. yj. Sz
 iste dicit cām ruine. So. E q⁹ pbaret q⁹ nō
 pnt vultū oñdere. Non s; dant cām: s; oc/
 cassiōnem: imo nec dant semp occasionem

sed aliq⁹ eā accipiunt: vt cū mulier ex iusta
 cā se ornat: q⁹ tūc est scandalū passiuum z
 nō actiuū. Nō est etiā sp mortale dare oca/
 sionem in hoc: sicut nec in alijs ornatib⁹:
 fm scōs. Tertio: q⁹ hoc est suppire: cū sit
 excedere mēsurā suā. Sol. Suppire non
 est excedere mēsurā sue pulcritudis: s; dū/
 uine legē. qd nō sit in pposito: nisi ex intē/
 tiōne. Quarto: q⁹ nō min⁹ mortale est fin/
 gere pulcritudinē p capillos q⁹ p vestes z
 fucos: qd tñ est mortale: dicente Lypāno
 de talib⁹: q⁹ deū videre nō porerūt. Sol.
 fm s. Tho. Lypāno loquit q⁹ talia sunt
 ad lasciuā vel in dei pceptū. Quinto: q⁹
 ē s; scpturā. j. Pe. iij. vbi d. Quaz. s. mu/
 lierū nō sit extrinsec⁹ capillatura aut cir/
 cundatio auri. So. Dicit ibi glo. z d. s.
 Tho. q⁹ hīs apls loquit de qbusdā q⁹ s
 is vir⁹ existerit in tribulatiōe: se ornat
 vt placerēt alijs. Verūtū nō dē qd est cō/
 tra scpturā est mortale: vt parz de mēda/
 cio iocoso z pbo ocioso. Et qd hē. j. Tim.
 ij. nō in totz criminib⁹: fm s. Tho. nō est s;
 ornatū sobriū z moderatū. sed s; impudē/
 cū z supflūū z inuerecūdiū. Sexto: q⁹ cō/
 tra tales est lata snia excōicatiōis p Joā/
 nē. xxij. a qua citra papā nō pnt absolui in
 qdam extrauaganti. Sol. Sic testat Ar/
 chie. iij. pre. ti. xxv. ca. lxxij. Eugeni⁹ sup h
 cōsult⁹ dixit se nō credere eā fuisse Joā/
 nis. vñ in registro qsta non fuit iuenta. et
 eam (si fuit ei⁹) vidē Eugeni⁹ reuocauit tā/
 q⁹ piculofam. Unde z frater Angelus d
 Lauaf. o: dis minoz in ti. ornat⁹ de hac
 nō facit mentionē. Et tandē ibi cōcludit
 q⁹ nō negaret absolutiōem mulieribus ta/
 lia deponere nolētib⁹. Et q⁹ habet q⁹ non
 sit mortale. Elice pclusiones.

Prima. Alienos capillos deferre non
 est de se mortale. sed solū ex intētiōe.

Scda. Nō est mortale vel veniale ta/
 lia deferre ad abscondendū suā accidētalē
 turpitudinē: puta defectū capilloz ex ifir/
 mitate puenientē.

Tertia. Similiter si deferatur ex alia
 causa honesta z licita: fm discretiōem bo/
 ni viri.

Quarta. Talia deferre ex leuitare vel
 inani glia vel lasciuia sp ē mortale vel ve/
 niale: iuxta intētiōnē.

De questiōibus impertinētibus

Casus. v.

Veritur quinto vtrum

reciduas teneat cōfiteri peccata q̄ alis est p̄fessus: Ad qd̄ respondet spondeo q̄ fm̄ s. Tho. in. iij. di. xxij. q. j. ar. iij. de hoc sunt tres opiniones. Prima est q̄ talis teneat oia etiā in particulari recōfiteri: si cōfiteat alteri: vel eide sed imemori. Secunda hō q̄ nec in particulari nec in generali teneat. Tertia hō ē: q̄ teneat solum ad reconfitendū in generali: et etiam in speciali q̄ntū sibi videt expedire idirecte tanq̄ ad illud sine quo non potest debitū remediū adhiberi suis pctis. Ut p̄bi ḡra. Si aliq̄s frequenter lapsum carnis ex aliq̄ occasione passus sit: illa p̄ satisfactionem amputet. Hanc tertiaz (alijs reprobatis) sequit̄ sc̄tus Tho. et Pisa. r. confes. ij. et Ray. et sum. confes. li. iij. r. xxij. Et est rōnabilis. quia ita faciēda est cōfessio vt q̄s satisfaciāt intentōi ecclesie que intēdit vt remediū adhibeat pctō. Videt igitur ad hoc teneri q̄ frequenter p̄tra id qd̄ sacerdoti dixit vel pmisit lapsus est in idēz ex p̄suetudine. q̄ tūc graui⁹ peccat. extra de cōsue. c. vi. Tanto grauiora sunt pctā q̄n ro diutius infelicē aiām detinet r̄c. et grauiorū tunc remedio opus est vt pctm̄ d̄ celtero caueat. Vñ q̄n cōfiteat: teneat dicere frequenter se lapsum in tale peccatū. Itē q̄ ex naturali inclinatioe: q̄ tūc oportet penitentiam esse p̄portionatā ad moderandū illā inclinationē. sicut ei q̄ est nature calide et lubrice magis expedit aq̄ potus q̄ psalmodia. Itē q̄ ex comoditate peccādi puta qz domicellā tenet in domo: et cōsequēter habet ad vota. Si tñ tu comoditatē subtraxisti: videtur q̄ tu non teneat̄. Sed p̄tra. quia hoc in nulla lege ē scriptum. Sol. Hoc p̄tialiter p̄tinet in p̄cepto eccleie de p̄fessione. q̄ intēdit vt r̄aliter confitearis q̄ possis curari. Secundo. qz de p̄nia dist. j. in c. mensuram. dicit: Non est necesse vt que semel confessi sum⁹: de hūo confiteamur. Sol. Verum est directe. sed secus indirecte. qz p̄prie nō est cōfiteri pctā p̄terita sed p̄sentia. Ellice conclusiones.

Prima. Non est necesse reconfiteri pec-

cata semel rite cōfessa: nisi quādo sine eis non p̄it sufficienter cōfiteri p̄ntia.

Secunda. Hoc autē est: q̄n frequenter laber⁹ ex p̄suetudine vel robore aut inclinatione corporea: aut comoditate vel generaliter quacuq̄ occasione.

Tertia. Si tu es certus ex aliqua nouitate q̄ non reciduas: non tener⁹ vt videtur. quia iam remediū est appositum. Est peccatum sit grauius in habitudine ad peccata: tamē ista grauitas nō est essentialis ei.

Casus. vi.

Veritur sexto: vtrum exi-

stēs in mortali possit explere satisfactionē. Inunctā p̄ his de q̄bus fuerat an̄ cōtr̄. Ad hoc respondet Gul. et Petr⁹ de pal. iij. dist. xv. et Rich. ac Sco. ibidem. et Pisanus in tit. satisfactio. et multi multa loquunt. verūtū forte nō vere dissonant. Pro fundamento igitur accipio dictum Petri de pal. in. iij. q̄uis non ad hoc p̄positū: q̄ duplex est satisfactio. sacramentalis: que fit ex intunctione sacerdotis dispensantis sacramenta. Et virtuosa: que fit ex p̄tute p̄nie pugnantis contra peccatū. Deinde dico cū Sco. to: q̄ penitens q̄ sine causa non implet penitentia intunctam et acceptatā: comittit inobedientiam mortalem. Vtrū hō eam possit in mortali explere: sc̄tus Tho. in iij. vbi s. dicit q̄ quidam dixerunt q̄ sic. sed est inquit impossibile. q̄a oportet opera satisfactoria esse deo accepta: cum nō fit at ei satisfactio fm̄ equalitatem: sed fm̄ acceptationem: que acceptatio non est respectu eorū que non placent: cuiusmodi sunt opera peccatoris. Subiūgit autē q̄ satisfactio que fit per opera relinquētia post se effectum non est iteranda necessārio. quia si talis peniteat: illa satisfactio erit accepta deo in suo effectū. sed tamen eam que transit oportet iterari: non autē confessio nem. quia hoc doctores non dicunt. Hec ille. Videt autē velle. Videt mentē sancti Tho. esse: q̄ si effectus ieiunij iam trāsit: ser quando redit contritio: non valeret satisfactio. Petrus autē vbi s. q. j. ar. ij. sic

dicit. Tertia conclusio est: qd qñ hō de oibz est cōtritus et cōfessus et absolutus: accepta penitētia si illam pagat in mortali nouiter cōmissio: liberat se ab iniunctioe sacerdotis: ne incurrit inobediētia: sicut si eaz non fecisset. qz nō est fortius vinculu cōfessoris qd dei vel ecclie. Sed hō in mortali existens implēdo pceptū dei de honore parentū: vel ecclie d ieiunio ecclie qd gra gemali: se ab illa obligatioe liberat. Et h sllr. Qñ autē satisfactio relinqt effectus: redeunte charitate: valet rōne charitatis et ex iniunctioe sacerdotis. Hec ille. Unde autē mihi q opinio sci Tho. sit eadez cum ista. qd scūs Tho. loquit de satisfactioe p̄tuosa: vt patz ex rōne sua. Dicitur dū igit videt q talis reciduas si expleuit iniunctā satisfactioe in mortali: nō tenet replicare illā in specie maxime cū nulli scilicet se esse sine mortali: sed sufficit si satisfactiar deo p bona opa. Qd si non facit: non peccat mortali. sed in purgatorio exoluet equalentē iniuncte sibi: nisi fuisset iniuncta excessiua. quia eo casu exoluet tñ debitā pctis: fm Cap. iij. dist. xix. Cū igit dicit sanctus Tho. q si transit reiteranda est: non intelligit eadem in specie. sed equalenter. Et cum dicit q si relinqt effectum erit accepta in eo: intelligit qntū se extēdit ille effectus. Ita p̄bi gfa: q si effectus totus ieiunij relinquitur est vt. x. et qñ supuenit charitas iam nō est nisi vt. v. illa satisfactio nō est accepta nisi vt. v. et alia qnqz oporteret aliūde supplere. et hoc intēdebat Hier: vt videtur. Sed contra. Peccata tua elemosynis redime: Daniel. iij. et tamē constat q ille reperat in pctō. Sol. Elemosyna relinquit effectum fm scū Tho. Et ita intēdebat Daniel q peniteret regem. Et vt igit conclusiones.

Prima. Penitēs est debitor pene satisfactorioe pcti cōmissi: et rōne iniunctioe nis a sacerdote: sic q etiā si sacerdos iniungat maiore debito: tenet tñ ad eam.

Secunda. Si sacerdos iniungat satisfactioe minore debito pcti: penitens tenet supplere residuū. si autē maiore: tenet eam explere. si tñ an expletionē mortali: nō soluet nisi debitā pctō in purgatorio.

Tercia. Qui iniunctā satisfactioe nō

relinquentē effectū explet in mortali totam: tenet repetere nō eandē in specie sed equalentē. Si autē effectum relinqt: tenet equalentē tantū repetere qntū de illo effectu sine charitate transiuit.

Quarta. Qualitercūqz expleat penitentiā est ppter hoc necessario iteranda cōfessio.

Casus. vii.

Veritur septimo Veritur

q dicitur christianus teneat ieiunare totā qdragesimā: Ad hoc respōdet oēs doctores q dicit tenet. Qd patet Primo: quia dicitur. In his rebz in qbz nihil certū scriptura statuit: mos populi/mos dei. Hec refert vtz volūtas p̄cipis p̄bis aut factz declaret. ff. de legibz. l. de qbz. Unde obligat rōnabilis et p̄scripta consuetudo. d. ij. c. illud. et c. illa. Secundo: qz videt exp̄sse p̄cipi de cōse. di. ij. non liceat. et c. nō oportet. et c. placuit. et di. v. qdragesimā. Sed intelligit: si qis potest. Pro q nota duas regulas. Prima est sci Tho. iij. dist. xv. et talis. Quilibet p̄t et debet conseruare vitam et robur necessarium ad ea q sibi incūbunt. faciēda necessario pro vita vel officio vel societate conuicentū: vel respectu eorū que facere p̄t meliora ieiunio. Et intelligit: incūbere necessario: quando alis esset notabile dānuz vel notabile incōmodū. Et similr intelligit de officio et societate quā relinque non potest sine incōmodo: vt cum qis incidet in latrones forte si solus esset: vel si qis relinqueret officiu vix posset viuere: vt cursor vel laborator et h̄i. Qui cum p̄dicit p̄t ieiunare dicit posse. Secunda est Guik. et Pisanus talis. Si cum p̄dicit certus es q nō possis: nō requirit dispensatio. Si es dubius: cōsule quelibet peritum et bonū: puta medicū conscientiaz vel confessorē bonū et prudentē. Qui si non remanet dubius: sta iudicio eius sine alia dispensatioe. Si autē remanet dubi: oportet adire platum qui non solum declaret: sed declaret autoritative dispensando. Unde pete ept̄ scopum si potes fm Guik. et Hostien. et Petrum de palude. Sin autem: pete pat̄ tobianum. Ab ista regula credo nullum

De questiōibus impertinētibus

doctorem vere discrepare: r̄si apparent. Temp^o aut quo obligaris ad ieiunium: fm̄ sc̄m̄ Tho. 2. Perz de palu. 2. P̄sa. 2. Nider. 2. Archiep̄um est: post. xxj. annum. Licz em̄ ante reuencaris ex iure nature car̄ nē subyccere spiritui: nō t̄m̄ p̄ h̄ mediuz p̄ multo cibo indigere ad nutrimentū 2. augmētū. Nec est simile fm̄ Perz de indi gentibz abo ad generationē. qz dieb̄ ietu n̄j debent iuges abstinere a coitu: 2. se mel in anno sufficit secundare: 2. cum ieiunio pl^o abūdar semē q̄ sit necesse. Hod^o aut ieiunādi est fm̄ sc̄m̄ Tho. 2. cōmunit omnes: semel comedere in .x. hora: q̄ inci pit in meridie si numerem^o horas per tri plicitates: dicēdo p̄ma: tertia: sexta: nona. Si tamē numerem^o p̄ singulas vnitates hora nona est tertia post meridiē. Et ista est hora p̄adij in ieiunio fm̄ legē: r̄si non fm̄ p̄suetudinē. Videt t̄m̄ velle Perz de palu. q. de iure extra q̄dragēsimā liceat in ieiunio p̄adere q̄p̄mū icipit triplicitas none. i. transacto meridiē. nō aut in q̄dra gēsimā. Dicit em̄ Perz de palude q. in q̄ dragēsimā r̄si nō opreat expectare vesp̄ rā diei sed officij: t̄m̄ tard^o debet comedi q̄ in alijs ieiunij: ita q. in tali ieiunio de ber ante p̄adiū esse transacta nona: sicut in alijs hora sexta. Sed sc̄m̄ Tho. i. iij. dist. xv. videt velle q. in om̄i ieiunio oporteat expectare finē none fm̄ legem. i. horā tertiā post meridiem. Sed ego credo hodie standum p̄suetudini populi dei. xj. di stin. in his. De collatione serotina dicit Archiep̄us 2. cōmunit̄ doctores q. licz p̄ modū medicine. i. ne potus noceat: non aut p̄ modū cibi. Dicit t̄m̄ idem q. si nō fiat causa medicine: pie interpretandū est ratione p̄suetudinis: nisi fiat in fraudem. quod etiam sentit Abbas. quia standū est p̄suetudini: ex quo vt d̄t ius nō est ad op̄ positum. Intellico aut q. sit in fraudem. quādo p̄pter famē. Intellico p̄o q. licite fiat 2. nō p̄pter potū: quādo non sit p̄pter famem: sed alia rōnabili causa: puta p̄p̄ dormitiōnē vel vocem. Imo dicit Rich. 2. idem videt sentire sc̄m̄ Tho. q. si quis ex sensualitate comedat aliqua: in tali collatione nō frangit ieiunium: nisi rōne maḡi excessus. De pane aut in collatiōe di

citidē Archiep̄s q. ieiunium soluit. Sed Angelica 2. Rosella dicit q. nō: maxime vbi est p̄suetudo: quibz standū est q̄n̄ aliō nō habet. vel si habet: illud nocet stomach̄ cho. Nam ex sancto Tho. 2. Perz de palude nō p̄t q̄ ad hoc haberi distinctio inter panem 2. fructus 2. herbas. Et si dicatur q. p̄suetudo de nō comedendo panem fecit legem. Dico q. in foro p̄cientie con̄suetudo nō obligat nisi quā intēdit p̄ncip̄s negotiator: q. nō intēdit vt sine pane bibas q̄n̄ sine pane pot^o q. indiges obessz. Vel qz fruct^o nō habes. vel si habes fructus: nō habes stomachū fructibz oportu nū. Pot^o aut etiā ante p̄adiū fm̄ oēs fecerit licet etiā vini (2. p̄sequenter vt videt licet aliqd̄ sumere causa pot^o p̄cise. sine quo. i. pot^o impune sumi nō possit) 2. habet ex p̄se h̄a sancto Tho. iij. dist. xv. in q̄stioe de ieiunio. ar. iij. q. j. Sed p̄tra. P̄tio. qz si tenemur: essem^o p̄fectiores ch̄ro qui v̄nā t̄m̄ q̄dragēsimā ieiunauit. So. Ieiuna v̄nā eo mō q. ch̄ris nihil māducando: de inde cessa si vis: qz te absoluto. Vel dico q. ch̄rus nō indigebat ieiunio. sed ieiunauit v̄nā ad exēplū 2. formā n̄am. Sedo. Suppono q. ieiunij fiat ad satisfaciēdū p̄petis. Tūc sic. Ch̄ris nō ieiunauit p̄se: vt patz. q̄ p̄ nobis. 2. p̄sequit̄ sufficientissimē satisfecit. p̄ nobis. qz ei^o satisfactio erat infiniti valoris. Igit nos nō indigemus ieiunio. So. Nego p̄suppositū. qz sit etiā ad mortificandū corp^o 2. mentē eleuādā. Tūc etiam iusti 2. sc̄i tenent ieiunare: fm̄ sc̄m̄ Tho. Dato t̄m̄ supposito: dico q. ch̄ristus nō intendebat sic satisfacere. p̄ nobis vt nos de cetero q̄o affligeremur. sed sic: vt nostra satisfactio esset deo grata mediā ante satisfactōe ch̄ri a qua nostra habet efficaciaciā. sicut etiam est passus pro nobis: 2. tamen oportet nos sue passioni cōiungi p̄pniam vel sacramenta: que penitētia n̄a nō satisfacit deo: nisi p̄tate passionis ch̄ri. Ellice conclusōes.

Prima. Quilibz qui potest ieiunare tenetur r̄c.

Secūda. Ille dicit nō posse: qui cū ieiunio nō potest ea que sibi necessario faciēda incumbūt. vel que sūt meliora ieiunio: puta p̄dicare.

Tertia. *Utrum possis vel nō possis: si es certus nō oportet adire aliū: necnō te iunādo peccas mortaliter: etiā nisi in parte fallaris: fm Pisanuz & Petri de palu de. qz. i. medis te hie causam sufficientē & non habes.*

Quarta. *Si es dubius: p̄sule peritum & bonum & illi adq̄sce. si nō dubitat: maxime medico timorato*

Quinta. *Si autē dubitat: req̄re eum q̄ possit disp̄sare. i. ep̄m vel parochianū: v̄l platū in religioe*

Sexta. *Tempus autē obligatiōis est. xxi. ann⁹: & p̄s comedēdi hora. ix.*

Septima. *Por⁹ nec ante p̄ndium nec post soluit nisi fiat in fraudem: siue sit vi/ni siue aque.*

Octava. *Panā soluit si sumat p̄ modū medicine: vbi maxime nō habet zc.*

Casus viij.

Veritur viij. *Utrū q̄ accedit ad sacramentū cōfessiōis. sine dolore: peccet mortaliter: Ad h̄ autē respondet*

fm Scotū in. iij. & dominū Bonauētū rā q̄ sic. quia q̄ntum in se est perdit sacramentū. Idem videt sentire sc̄tus Tho. qui dicit q̄ accedens fict⁹ tenet suā fictiōnem p̄fiteri: qd̄ nō esset ver⁹ si esset soluz p̄ctm̄ veniale. Nō oportet tñ istū dolozē esse p̄tritiōē: s̄z sufficit si sit attritio. Dis/ferūt autē fm p̄fectuz & imp̄fectū ista duo. Nam vtrunq̄ est doloz de p̄terito peccato cum p̄posito emendandi. sed p̄tritio est quādo tantū intendit iste doloz: q̄ p̄ctm̄ tantū displicet q̄ntū deoet placere de⁹. i. sup̄ omnia. Et ois reliqu⁹ doloz citra istū ē attritio q̄ sufficit ad nō peccare mortaliter accedente ad p̄fessiōem. Imo fm Capolum in. iij. sufficit vt tūc p̄fiterens gratiam p̄sequat. quia aliquādo ista attritio est tāta vt p̄ute clauis fiat p̄tritio. s̄z vt d̄t nō semp̄ sit tāta. Imo viso sc̄to Tho. in. iij. di. xvij. q. j. ar. iij. q. j. & viso nider: dico q̄ ois attritio sufficit ad p̄sequēdā grām in h̄ facto. & i baptisimo q̄ ordinat p̄ culpā nisi q̄s actu dum peipit sac̄m̄ ponat obicem. Imo dico q̄ sufficit si q̄s vellet esse dolēs

in generali & particulari. q̄ talis necessari⁹ est dolēs fm volūtate d̄libatā ad quā essentialit̄ p̄tinet attritio & p̄tritio: s̄z forte nō doleat fm sensuz aut volūtate naturāle: p̄pter qd̄ d̄t etiā se nō dolere. Est em̄ cōtradictio q̄ velim mihi aliqd̄ displicere: & q̄ nō displiceat fm rōnē d̄liberatā. quia cui aliqd̄ placet ipsa etiā cōplacētia placet pro eo tempore quo illud placet. Unde & matrem Gratiani hoc modo fuisse absolutam Archiep̄us in ch̄onica narrat. Et s̄z nō approbet historiam: tamē nō sefellit doctrinam. Sufficit igit̄ omnis doloz de peccato & p̄positum de futuro simul. S̄z aduerte q̄ p̄positum nō est iudiciū v̄l opinio. Unde stat q̄ velim abstinere in futurum: & tamē credo q̄ nō abstinēbo sed mutabo voluntatē: quod tamen non vellem modo. & hoc multos fallit. Elice cōclusiones.

Prima. *Qui p̄fiter nō dolēs de peccato: aut volēs nō cauere d̄ futuro peccat mortalit̄ si p̄fiter vt absoluat*

Secda. *Qui p̄o dicto mō p̄fiter: nō vt absoluat sed ad recognitiōē sui corā deo & sacerdote: nō peccat ex h̄. quia fm Ric. nō cōtemnit sed veretur sacramentū. In de talium confessio est audienda & eis cōsulēdum: vt dicit in cap. q̄ quidam. de penitentiā. & remis.*

Tertia. *Contritus est cui peccatum p̄pter deum displicet sup̄ omnia: sic q̄ est paratus omnia in generali part̄ deo volente anteq̄ denuo peccare: s̄z in particulari nō cogitet nec debeat cogitare de hac pena vel illa.*

Quarta. *Attritus est ois p̄trit⁹: & q̄cūq̄ ali⁹ dolet d̄ offensa dei: vt sic q̄cūq̄ mō cū p̄posito emēdādī*

Quinta. *Quicūq̄ est attrit⁹ sine peccato p̄ p̄fiteri & petere absolutionē.*

Sexta. *Sic̄ & q̄cūq̄ scit se velle h̄ie dolozē de peccato in generali & particulari: & v̄l etū p̄positū: s̄z nesciat se dolere*

Septima. *Des tales p̄sequunt grām i absolutione: clauib⁹ p̄ficiētib⁹ ip̄fectū dolozē: nō eundē numero actualit̄: cū attritio actual̄ nunq̄ fiat p̄tritiōis act⁹. iij. di. xv. q. ij. arti. j. q. iij. s̄z alit̄ specie v̄l nūero nisi ponat obicē*

De quæstionibus impertinentibus

Casus ix.

Veritur nono vtrū religiosus teneat ad officium autēte dicendum: Ad hoc autem respondet s. Tho. ij. q. liij. et Pifa. tit. ho. re. et Petrus de palu. iij. dist. xv. et archi. ept. iij. parte. titu. xij. et Archiepiscopus. in c. grauis. de cele. mis. et Hostien. et Angelica et Panor. et oēs: ex quibus elicio multas conclusiones

Prima Non est autēte q̄ corona clericali obliget ad septem horas canonice. q̄a tamen gaudent tales privilegio clericali: debent p̄ aliqd̄ recōpensare. Et bene facit eps̄ aliquid iniungendo: Petrus de palude.

Secunda. Non est etiā autēte q̄ minores ordines obligent ad officium beate virginis: s̄m eundē. lz̄ debeāt tales vt̄ s̄. Cum Petro est Angelica et cōis opinio: contra quā tñ Archiepiscopus Joā. andree videt dicere q̄ tales tenent ad officium. Et Panor. d̄t hoc esse tutū iuxta canonice statū refugium. Est autē tutius etiā si comedere pisces ossesq̄s. Ideo tu dic. ex q̄ nō habet a lege q̄ nō tenent: q̄uis teneatur vt̄ d̄t Petrus ad aliqd̄ indeterminatū ex ipsa honestate iur̄ naturalis.

Tertia. Tenent autē ad septem horas omnes q̄ sunt in sacris: nisi excusent p̄ nō posse habere breuiariū (quod tamen potius q̄ biblam emere tenetur) vel alia legitima causa. Concordant in hoc omnes: quia non debet ordinari quis in sacris: nisi qui habet bñficiū: vel q̄ ad patrimoniu suū loco ecclesiasticorū reddituū voluerit ordinari. extra de preben. c. Eps. et c. Conserui.

Quarta. Tenent etiā s̄m oēs beneficiati: etiamsi non sint in sacris. xij. di. c. finalis. ybi dicitur ecclesie deputatus. s̄ p̄ beneficium: vt̄ exponit Angelica. Sed itellige s̄m Petz de bñficio respiciēte officiu spiritalē. Nam instantia est de hñte ecclesiasticos reddi? p̄ officio matricularij: q̄ tñ nō est clericus. et de magistro theologie vlt̄ gramatice qui non venit ad chorū: itellige etiā s̄m eundē Petz: si p̄nt percipere redditus.

Quinta. Item religiosi clerici professi extra de voto. c. Licet. qz̄ s̄m Petz sunt pars ecclesiastici collegij. Et eadem rō est s̄m Archie. si sit monachus. et quia habet redditus: et est in religione instituta ad orandum.

Sexta. Item s̄m Petz: noui q̄ clerici etiā nō sint in sacris: qz̄ sustentant elemosinas et gaudēt privilegio r̄c. S̄z qz̄ nec corona nec ordines minores obligat: vt̄ d̄t et̄ est: elemosine etiā nō obligat ad aliqd̄ determinatū recōpensandū. forte posset dici q̄ teneret q̄dem naturalit̄ ture ad orationes et psalmos vel h̄mō: sed nō ad septem horas: maxime si officiu plene nesciunt. alioqn̄ etiā cōuersi tenerent addiscere horas. Sed contra: quia si ingrediuntur anio mutandi statū: sunt p̄tialiter ac tacite p̄fessi. Solum dico q̄ verum esset si ingrediēnt anio mutandi statū p̄ p̄fessionē tacitā que olim etiā in medicantibus licebat in ipso ingressu exordio. sec̄ autēz si ingrediunt cum anio mutandi statū: sed nō se obligandi ad istam mutatōem: sicut cōmunit̄ faciunt. Sed in hac re canonice multi falluntur: vt̄ forte deo p̄uio al̄s patebit.

Septima Item s̄m Petz et Archie. et Aug. de Ancho. cōuersi tenent ad modū sibi taxatū: sed nō ad septē horas. S̄z intelligo: loq̄ndo in ordine p̄dicatoz q̄ tenent eodē mō q̄ tenent ad gr̄as et suffragia mortuoz: non autē quasi mortali peccent si omittūt et nō ex p̄emptu. qz̄ nec naturali nec diuina lege p̄cipit̄ eis ille determinat̄ modus orandi. sicut nec lege canonica vel civili: q̄ n̄hil inueniunt ordinasse de. vij. horis p̄ laicos excludētis: nec p̄ suas p̄stitutiōes: q̄ etiā ad ventale nō ligat nisi rōne cōtemp̄t̄ vlt̄ p̄cepti: q̄d̄ p̄ceptum in hac re nō ē factū. Maḡ a ūr sunt in statu p̄cioso: qñ̄ circa exercitia corporalia s̄nt notabil̄ negligētes: qz̄ in dicto ordine ad hoc recipiunt: et ea ratio licet eis elemosinas ordinis in suos vsus cōuertere. q̄a seruiunt seruiētibz̄ populo s̄m s. Tho. in opus cōtra religiōem impugnātes. Possunt tamē orationi vacare s̄m modū mandatū a constitutiōibz̄ et p̄missum a p̄latiis: imo et debent quantum ad eum qui

est in mādaro constitutionum.

Octava. Rōne generalis consuetudis quicunq; tenet ad horas: tenet etiā ad officium beate yginis: vt videt. et rōne consuetudinis specialis ad vigilias mortuorum: et ad aliquā celebrandū iusta cā. Imo fm aliq; quibet talis tenet quādie ad missam legendā vel audiendā: lz hoc non sit vey. qz in c. vl. de pui. li. vj. patet qd dñs non tenet ad hoc: lz sic h' decēs: et psequit a fortiori min⁹ tenent alij: n̄ obstat qd hōre ad missam ordinent. Petri⁹ de pal.

Nonā. Quantū ad intētiōē aut vlt' attentionē q̄libet ad officij obligat⁹ tenet in principio officij h̄e intētiōē satisfaciendā: ita qd officij p̄ficeat ab intellectu et nō ab imaginatiōe: fm Petri. qd intelligo actu vel habitu.

Decima. Infra officij aut tenet sic ad se redire si fuerit mēte vagat⁹ qd non peat totaliter dicta p̄ma intētiō fm sc̄m Tho. id est frequenter: que tñ frequentia nō pōt sub certa regula comprehendī.

Undecima. Non tñ tenet quis p̄cepto esse attēti⁹: lz sine culpa mortali pōt euagari etiā a p̄posito: dumō sciat qd facit sic lz qd stet p̄ma intētiō. Hec p̄bant auctoritate P̄sa. De. de pal' Angelice: et multoz alioz. Et rōne: qz ecclia n̄ p̄cipit sup̄ ite

Duodecima. Mortale ē tal' (riorib). li dicēdo officij se occupare p̄ lōgū spacium in exteriorib: fm sc̄m Tho. et ex c. dolētes. qd petr⁹ exponit qñ nō cōpariuntur attentionez ad officij: qd ego intelligo se ab his qd ad officij spectāt: vt voluere chartas: parare libros: et h̄mōi. Lz em̄ eccl' dicit d' interiorib' n̄ pōt p̄cipere: n̄ d' exteriorib' pōt. et de facto p̄cipit in dicto c. dolentes: vt deuore dicatur. Sed h' qd s. Tho. vbi s. dicit qd qd spōre vagat⁹ videtur derisere deū. So. Illa derisio est interpretatiua solū: cuiusmodi ē in oī peccō etiā veniali. Et p̄terea videt loq̄ nō de p̄fallēte: sed de oī: ite: sic qd aliqd petit a deo.

Casus x.

Veritur decimo Vtrū
p indulgētiā remitti possit pena iniūcta vlt' iniūgēda p peccat⁹

Ad hoc autē respōdet s. Tho. et cōter doctores in. iij. di. xx. P̄sa. titu. indul. et Petrus in. iij. et sum. cō. et mlti alij. Dicit igitur s. Tho. Ques dicit qd indulgētie aliq; qd valēt. sed qdā dicit qd nō valēt ad penā taxatā fm iudiciū dñi purgatorio: sed qntū ad taxatā a sacerdote. Sed h' est cōtra illē p̄uilegiū Petri: erit soluti⁹ et celo id est in foro dei. Itē ecclia remitteret ad penas grauiōres. Valēt igitur ad penā debitā siue taxatā: siue non. quia p̄pter vnitatē corpis mystici vn⁹ pōt p̄ alio satisfaccere. Sancti autē qd habuerūt satisfaccione sup̄abūdantē: nō intēdebat satisfaccere pro hoc vlt' illo: alioqn talis p̄sequer remissio nē sine indulgētia: sed pro ecclia. sic de se scribit Paul⁹ Col'. Sic igitur ista merita sunt cōmunita: et cōsequenter dispensanda p̄ p̄sidentē toti⁹ ecclie. Sūt autē tot qd oīem penā quibuscunq; debita excedēt rōne satisfaccionis ch̄i infinite. Potest autē fieri p̄ aliq; spūali: sicut qd orat pro rege fr̄cie habet decē dies indulgētie. Et p̄palib' vt ordinant ad spūalia. i. pacem ecclie et h̄mōi. Quantū autē valeant: qdam dicit qd mensurant fm deuotionē suscipientū: lz ecclia aliter p̄dicet: vt p̄ie et vtiliter decipiat.

Sed h' quia ecclia null⁹ esset auctoritas si fecte doceret. Alij qd fm q̄ntitatem dati vel facti p̄ indulgētia. Sed cōtra: qz nō valeret ad remissionē: sed ad cōmunitationē. Itē in p̄dicatiōe ecclie esset falsitas: cū aliq; p̄ minore p̄dicet maior. Alij qd fm causam faciendi indulgētia. Sed p̄tra: qd p̄ eadē cā aliq; maior: aliq; minor dat. Ideo tantū valent q̄ntū intendit is qd eas dat et applicat. Hec s. Tho. Et consequenter quantū valere p̄dicantur. Et sic intelligit qd valent tantum quantū sonant. i. si dicitur centū: non sunt. xc. Valent igitur fm P̄sa. cui cōsonat Ray. et s. Tho. quantū sonant. i. xl. dies indulgētie valent tantū quantū xl. dies p̄ntē fm taxationē factā a iure vel sacerdote vlt' diuina iusticia. qz isti dies non sunt dies celli seu purgatorij: sed mūdi. Intendit autem qd isti xl. dies tantū valent q̄ntum si quis xl. dieb' faceret p̄niam fm cōm̄ impositionem iuris vel sacerdotū vel iusticie diuine: siue ista p̄nā sit iniūcta: siue non. Et

De questiōibus impertinētibus

Intellige fm taxatiōem diuine iusticie pncipaliter: iuris autē z sacerdotū secundario inq̄ntum taxant fm iusticiaz dei. Isti autē dies taxati hic fm iusticiā dei z fm iura vel sacerdotes p̄formiter ad illā: nō valent p̄cise. xl. purgatorij. qz cum forz sit diuersum forte qd dies nō respōdet diei: sed paucis dieb; pōt qd hic soluere p̄ncipaliter ibi faciendū longo tpe. Ideo dicit istī qd nō sunt dies purgatorij. s. q̄ntum est ex intētionē ecclē: siue isti dies respōdeant illis siue nō. Cū sicut dicitur Pissa. z Berue. i. iij. dist. xx. sicut. xl. dies p̄ncipaliter valēt vni qz alteri rōne deuotiōis maioris: ita z. xl. dies indulgētie. Sed hō nō videt hōc locum vbi dat plenarie. Quibus autē valeant dīces in cōclusionib;. Sed contra Primo Deut. x. xv. Scdm mensuram delicti erit plagarum modus. ergo nihil valent. Solu. Plaga. i. penitētia chri est mea p̄ attritūtionem vicarij eius: z ipa est eq̄ magna z maior omnib; peccatis. Et sic indulgētia nō facit qn fm mensurā delicti sit plagarum modus. Secundo. Nam inferior: puta papa: nō pōt absoluerē ab eo ad qd superior ligauit. i. deus. Solu. Papa nō me absoluit a pena: sed dat mihi vnde illa soluam. s. merita chri z sanctorū. Et sic igitur cōclusiones

Prima. Indulgētie valent ad remissionem pene hic vel in purgatorio tolerande.

Secūda. Possunt fieri p̄ causa spirituali: z p̄ temporalī in ordine ad spūalem. sed sine legitima causa nō valent licz valeant si fiant indiscrete. s. qd homines quasi p̄ nihilo ab operibus penitētiā reuocent. Hec scripsit Tho.

Tertia. Hoc qd dicitur qd tantū valēt q̄ntū sonat: intelligēdū est q̄ntū valere p̄dicant siue de q̄ntitate indulgētie z nō d̄ sono verborū. qz valēt tantū q̄nta est intētiō dātis q̄ pōt attendēda ē q̄ p̄ba

Quarta. Valēt autē q̄ntū valere p̄dicatur q̄ntū ad q̄ntitate discretā fm Herueū. a. si dant. x. dies sūt. x. fm q̄ iusticia diuina taxaret. s. q̄ntū ad p̄tinuā seu intēsiuā nō valēt eq̄lit oib;

Quinta. In doctrina ecclēie nulla falsitas continetur: z ipsa debet esse regula

fidei nostre.

Sexta. Nō valent existētib; in mortali. qz dant ad remissionē pene z nō culpe. Et lz tales sunt magis idigētes: tñ sūt minus capaces

Septima. Valēt autē z religioz si obseruet tenore bulle: sed tñ p̄ illas nō remittitur imposita i foro capli. qz nō ē p̄ncipale s; iudicant. Tho.

Octaua. Nec tñ oportet religiosos exire claritra p̄ indulgētijs. qz lz indulgētie pl̄ valeāt qd ad remissionē pene qz obsequia: tñ eōuerso est qd ad adq̄sitiōē p̄ncipaliter: qd ē meli⁹. s. Tho.

Nonā. Valent etiā defuncti si p̄tinet i tenore bullaz: dūmō aliq̄s faciat qd mādat. s. Tho. Nec tñ sequit qd plar⁹ possit p̄ suo libito aīas a purgatorio liberare: vt dicit s. Tho. qz inq̄t ad hōc qd indulgētie valent requirē cā p̄uentis

Decima. Auxiliū dare intelligit: qd dat fm suā facultatē. nō autē qd citra: vt rex dās oboli. s. Tho. Sed tñ dāns citra facultatē p̄sequit partem indulgētie p̄portionalē: vt innuit scripsit Tho. iij. dist. xx. ar. iij. q. ij. ar. iij.

Undecima. Cū qd dat citra suā facultatē: p̄sequit pl̄ vel min⁹ fm qd dat. sanctus Tho.

Duodecima. Confessio requirit vlt nō requirit fm qd intēdit is qui dat indulgētiā. quia q̄ntuz est ex natura rei fm oēs nō requirit cōfessio sed sufficit charitas z contritio.

Tredecima. Lz pbabiliter dicat qd cū papa dicit: z p̄fessis. intēdat dare solū his qd p̄fessione nō incidit i mortale: tñ mihi videt qd pbabiliter dicat aliq̄ intēdat dare oib; q̄b; pōt: si sel in anno sūt p̄fessi. i. oib; qd sunt in charitate facientib; id qd mādat. qz papa nō facit indulgētiā (vt suppono) ad inducēdū ad p̄fessionē: sed ad aliud: puta elyā. Qd autē dicit: p̄fessis: intelligit fm statutū ecclēie qd mādat sel in anno p̄fiteri: sicut exp̄sse tenet Panoz. in c. ois. extra de peni. z re.

Quartadecima. Qui pōt p̄fiteri aūq̄ accedat ad indulgētiā: bonū est: qz secur⁹ qd tñ nō pōt: nihilomin⁹ accedat: qz certū nō est. qd eā nō p̄sequat.

Tractatus

III

Casus xi.

Verit. xi. Ut liceat
adorare imagines. Ad qd re
spōdet ex s. Tho. iiij. di. ix. q.
j. ar. ij. q. ij. r. ij. q. xciij. r. i
tractatu de decē pceptis. Pro q sciēdū est
vr ptz. ij. q. ciiij. q. deū honoram⁹ honore
latrīe vr ei exhibeam⁹ reuerentiā. In
cipio oīm honoz. angelos autē r homies
dulia. s. hoies excellētes hypdulia. vr be
atā hginē. Eodē autē honore q aliquē ado
ram⁹ possūm⁹ adorare imaginem ei⁹ vr
imago. vr dī. iij. vbi s. qz fm Aris. d me
mora r fminiskē. eodē motu fert qō i ima
ginē vr imago est: r in id eū⁹ est imago.
sec⁹ vr imago ē res. Igit⁹ imagies chīi vr
imagines: adozat⁹ latrīa: scōz autē dulia
vel hypdulia. Sed 3° pūmo. Nā Exo
di. ix. dī. Nō facies tibi imaginē. q a for
tior nō debet adorari. Solu. dī s. Tho.
in. iij. q. in veteri lege fuit phibituz facere
imagines: nō simplr: cū in saneruario fue
rint cherubin: sed ad adorandū pūmo qz
ille ppl's erat. pn⁹ ad idolatrīā. r Scdo qz
de⁹ cū adhuc nō eēt incarnat⁹ nō erat fi
gurabil. In noua autē est pcessum: qz cess
sat vtracqz rō. Scdo: qz h solū est q idola
tras irridem⁹: qz adozat op⁹ manū sua
rū So. pūm⁹ introduce⁹ honore imaginū
in gentibz videt fuisse. Nā: q fecit ima
ginē Belo pūi fm Bedā: r ei diuios ho
nozes exhibuit. Sed idolatre credebāt ex
vr sidez imaginibz inesse deitatē: sicut Her
mes (vr testat Aug. de ciui. de) dixit datū
esse hoibz facere deos. iō adozabāt imagi
nes: r res: qd nos abhōrem⁹. Itē ado
rabāt imagines irrōnālū: vr sol. lune r c.
Tertio. Nā imago siue vr res siue vr cna
go semp est creatura. q nunq⁹ est adozāda
latrīa. So. r creatura nunq⁹ adozet la
trīa vr termin⁹ vltim⁹ adozatiōis. sec⁹ vr
mediū r rō adozādī siue vr imago. Quar
to. In cultu diuio nō sūt exhibēda nisi ea
de qbz habet in septura: cuiusmōi nō sunt
imagines. So. Sicut dī sctūs Tho. ima
ginēs sūt introduce pūmo a chō ad aba
gaz mittente suā imaginē: vr dī i Ecclia
stīca iusto. Scdo ab aplis. qz tpe eoz Lu
cus fm Damalce, depinxit imaginē chīi

r virginis: r imaginē chīi secuz ferebat:
vr dī in ei⁹ historia. Vltra autē apli tra
diderūt q nō sūt scpta: r h est vni. Tū in
pcelio romano vbi fuerūt mille epi fm s
ctū Tho. statutū est vr pingerent imagi
nes. pūmo vr sint libri laicoz. Scdo: vr
magis sint i memoria mysteria chīi. Ter
tio ad excitādā deuotionē. qz. s. magis so
lēt mouere vīsa q̄ audita. Elīce vr libet
pclusiōes

Casus xij.

Verit. xij. Vtrū ali
qd aliud ab imagine dei sit
adorandū latrīa: Ad qd vī
so scō Tho. iij. dist. ix. r. ij.
q. xxv. r vīso mgo Perro hgo. in suis cry
mol. r fideo q cū res irrōnal nō sit in se di
gna aliq⁹ honore vr adozatiōe: nō pōt ado
rari nisi vr aliqd ē nature vr psonē intelle
ctual. Qd dupl⁹ est. Tūo mō: qz est ei⁹
imago. Alio mō: quia est eius instrumen
tū quo tangēdo vīf ad agendū vel patē
dū: vr vestes: calciāmēta: patibulū: r bu
iūsmodi. nisi sit creatura rōnalis vr crucis
fiores. Hoc autē instrumētū est duplex. s.
qddā tāgēs tactu p̄sentī realit⁹ vel appē
hēsiue. r qddā qd solū tetigit i p̄fite: nūc
autē nō tāgit realiter nec appēhēdit vr tā
gēs actu seu vr pūctū: vr cruz q olim teti
git mēbra chīi. Et h itēz ē duplex. s. qd
dam qd tangit p se r fm se: vr ipa totalis
cruz qn erat integra: r silt (ne fiat magna
vis in xbis) quilibet ei⁹ pars q̄r fuit cō
iuncta mēbris chīi. Et qddam qd tangit
solū gfa alteri⁹: vr ille particule q mō sūt
separate r nō fuerunt in extremitate cru
cis: sed vel sub terra vel intra gressiōē il
lius sc̄ri ligni. Cū igit fm s. Tho. duplex
sit rō adozandi creaturā latrīa. s. qz vel est
imago chīi: vr qz ipm tetigit: etiāsi nō sit
imago. Dico q rōne p̄tact⁹ mltā sūt adol
rāda latrīa: vr q̄cūqz iustīa chīi ipz tetigit: rē
si p̄ intellectū accipiāt vr pūcta p̄one chīi
vr calciāmēta ei⁹: r spine corone: r vestes
r hmōi: etiāsi chīm nō tetigerūt nisi i suo
toto. Quod ptz: quia om nes partes de q
bus credim⁹ q sūt crucis q tetigit chīm
sic adozamus. Si rī talia appēhēdant nō

De quæstionibus impertinentibus

vt p̄iuncta ch̄o de p̄senti: sed solū vt aliqd
ch̄i: sic adorant hyp̄dulia: vt patz. iij. vbi
sup̄. Sids̄ ar̄ dicat q̄ i ea re q̄ adorat non
habet locū diuersa acceptio ei? fm̄ p̄sede/
ratione: videndū est ei q̄ null? adorat sane
lignū absolute: sed solū distinguēdo p̄ in/
tellectū actu vel p̄tute. rōnem ligni vt li/
gnū: a rōne ligni vt imago. **Quæ** igit q̄
ch̄m tetigit fm̄ mentē sc̄i Thom̄. adora/
tur tripliciter. Primo vt imago. 2 h̄ est cōe/
erū crucibz q̄ nō tetigerūt illū. Et sc̄do vt
res ch̄i ei p̄iuncta. Et tertio res ch̄i ei nō
p̄iuncta. Tertio nō adorat hyp̄dulia non
obstare q̄ ille honor sit ch̄i n̄ crucis. qz
lz ch̄s in seip̄o 2 in sua imagine 2 i sua re
sibi p̄iuncta adorat latrā: in re tñ nō con/
iuncta adorat hyp̄dulia. qz adorat in acto.

Sed p̄tra Primo. Nā si p̄act? est iustif/
ficātes ratio adorādī latrā: h̄m̄ p̄go debe/
ret adorari latrā. Solū. H̄m̄ p̄go 2 rōne
imaginis 2 rōne p̄act? ē q̄dē digna ado/
rari latrā eq̄ h̄m̄ vt imago depicta 2 vesti/
menta: s; tñ adorari nō debet latrā. qz cū
in se sit q̄d adorabile: videt ille honor siste/
re in imagine vt res est: 2 c̄t piculū idola/
trādī. Sc̄do. Nā idē sequit de asello quo
ch̄s est vltus ascendēs ad passionē in hie/
rusalē. Sol. Utiq; ille asell? vt p̄iunctus
ch̄o esset adorand? latrā: 2 vt nō coniu/
ctus hyp̄dulia: nec debet h̄ alicui esse rīdi/
culū: quia cum esset animar? dignior su/
it lapide sepulcrī: quē veneramur. **Et**
ce igit cōclusiones

Prima. Crux q̄ ch̄m tetigit rōne p̄a/
ctus 2 rōne imaginis adorat latrā

Sc̄da. Lācea aut q̄ ch̄m tetigit 2 cla/
ui 2 reliq̄ adorat latrā: vt p̄iuncta ch̄o rōe
p̄act? s; nō rōne imaginis.

Tertia. Omnis crux in quacūq; ma/
teria adorat latrā: qz est imago: nō autē
omnis lancea vel clauus. qz hoz. nullum
est imago. 2 q̄dam ch̄m tetigerūt q̄dam
p̄o non.

Quarta. Ea q̄ ch̄m tetigerūt si p̄sede/
rent p̄cise vt res ch̄i. i. nō vt ei p̄iuncte ado/
rant hyp̄dulia.

Quinta. Partes sancte crucis q̄ ch̄m
tetigit: q̄ actu ch̄m nō tetigerūt de p̄p̄i/
quo nisi in suo toto: adorat latrā gratia
alterius id est christi 2 sui totius in quo

tetigerunt.

Sexta. Nō solum dei imago artificial/
sed etian? naturalis pura h̄o maxime cru/
cifixus vel angelus est digna adorari: sed
rōnal? nō debz adorari nisi ea adoratiōe: q̄
est digna in se

Septima. Licet brā p̄go sit duplici rō/
ne digna adorari latrā: tñ illic itū ē sic eaz
adorare.

Octaua. Eadē est rō de reliquijs illi/
asellā si inueniunt sicut 2 de alijs q̄ ch̄m
tetigerūt: excepta substantialis forme mu/
tatiōe: q̄ tñ nō obstitit adoratiōi: vt p̄z i
reliquijs sc̄oz.

Nonā. Nulla creatura irrōnalis fm̄ se
est aliq̄ mō venerāda: s; solū vt imago vt
aliqd aliō alteri? **¶**

Casus xij.

Veritur. xij. Vtq; or/
nat? mulierum fm̄ morē pa/
trie sit meritum aut peccatū
veniale aut mortale. Ad hoc

autem responderet sanct? Thomas. ij. q. q.
clxxx. 2 Pisanus 2 Augustin? ad P̄sedy/
dium. 2 Alexan. de ales in. ij. 2 Archep̄s
ij. parte. ti. iij. c. v. Ex quibz sic respondef
qd̄ sanctoz patroz documentū sanctū
nō est: sup̄stitiosa adinventione nō est p̄e/
sumēdum. ij. q. iij. p̄saluisti. Sed nec seri/
p̄tute nec sancti dicunt hoc esse mortale:
nisi in certis casibz. Igit? alijs nō erit mor/
tale: per argumentum a p̄tarijs: vt dist.
xxv. qualis. Sed cōtra Primo. qz scri/
ptura talibz cōminatur. **Esate. iij.** 2 **Ly p̄o**
anus dicit q̄ Purpura 2 serico induti ch̄i
stum induere nō possu nt. Solū. Intelligi/
tur in casu in quo est mortale. Sc̄do.
quia est p̄tra scripturam apostolicā. j. **Pe**
tri. iij. Quatu nō sit zc. **Et. j.** **Tm̄. ij.** Nō
in totis crinibz zc. Contra istam autem
scripturam nō est disp̄satio. xxv. q. j. sunt
quidam. imo per antiquam cōpilationē
decretalium. p̄hibent vestes incise 2 hu/
iusmodi sub pena p̄uacionis sacramento/
rum. Solū. Ratio militat de his que cō/
tinent in doctrina apostolica sub p̄cepto.
Que aut sunt talia ex modo loq̄ndi. 2 ne
cessitate materie de qua est sermo: 2 decla
¶

ratiōe scōz accipit. Et ad antiquā com-
pilatiōem dicit q̄ in noua nō habet q̄ ob-
uaf. Itē dicit q̄ aliqñ leges vel non reci-
piunt moribz viciōz: vel p̄raria p̄suetu-
dine abofent. dist. iij. ca. deniqz. z seq̄nti-
bus. Tertio Barth. viij. Ne illi p̄ quez
scādaliū venit. Sed ve fm̄ Hiero. impoz-
tat damnatiōem eternā. ad qd̄ facit d̄ in-
iur. z dam. c. si culpa. Sol. Ornat⁹. Signū
est scādaliū acceptū z nō datū de q̄ p̄cedit
rō. Sciendū est autē q̄ in h̄ dupl̄i p̄tinē-
git p̄ctm̄. sc̄. ex intētiōe z ex ip̄o facto. qd̄ p̄
p̄clusiones declarat

Prima. Ornat⁹ semp̄ ē mortale si intē-
dat ruina alicui⁹

Secunda. Similit̄ si intēdatur vana
gloria finaliter. id est sic q̄ esset mulier pa-
rata peccare mortā. et anteq̄ talem p̄dere
laudē.

Tertia. Similiter si intēdat compla-
centia in ornatu sic q̄ ruina alteri⁹ nec in-
tēdat nec etiā curet. Et sic intelligit Pe-
trus de tarata. illud Aug. Nihil est adeo
veniare qn̄ fiat mortale dū placet. di. xxv.
§. criminis. Et dico ruinā nō curari cū est
parata nō desistere. etiā si sciret aliq̄ue ide
ruinā passur⁹.

Quarta. Si autē intēdat laus v̄l com-
placētia: curata ruina z nō finaliter: est
veniale.

Quinta. Si autē intēdit placere viro-
ne se p̄renar vel sequat̄ alienas: nō est pec-
catū rōne intētiōis: nisi forte rōne magni
excessus.

Sexta. Si autē intēdit abscondere ma-
culā aut vitare alienas veritiōes: ē nullū
p̄ctm̄ q̄ sit leue

Septima. Quantū h̄o ad factū ip̄um
rōe p̄dignitatis: erit mortale si sit magis
excessus iudicio viri prudētis.

Octava. Rōne h̄o incētiū erit similit̄
mortale si sit magn⁹ excessus: als nō erit
mortale si ibi sit aliq̄s excessus paru⁹: vel
nullū si nullus excessus: quia non erit oc-
caso data sed accepta. arti. xxiij. q. v. de oc-
cidendis.

Nona. De fucis dico q̄ sine p̄ctō defe-
runt ad abscondendā maculaz a nuptis z
nubilibz fm̄ sc̄m̄ Tho. als semp̄ est p̄ctm̄
licet nō semp̄ mortale rōne intētiōis v̄l in-

centiū. Hec om̄ia sunt doctrina Archie-
z mens p̄dictoz: q̄bz adde: q̄ qñ ornat⁹
nō est p̄ctm̄: tūc supposita gratia est meri-
tū. qz om̄is act⁹ deliberat⁹ i habere gra-
tiam est p̄ctm̄ v̄l meritū fm̄ doctrinā La-
p̄ro. z theologoz

¶ Casus xiiij.

Veritur xiiij. Vtrū
possint remitti venialia stan-
te cōplacētia ad illa: Ad h̄
autē responder̄ sc̄m̄ Tho.

iiij. dist. xvj. q. ij. z dist. xxxij. q. ij. cui con-
cordat Pisanus ti. p̄ctm̄. v. p̄ infra scriptas
p̄clusiones.

Prima. Nullo modo potest peccatū ve-
niale remitti q̄d̄tu placet in hac vita quo
ad culpam: nec p̄sequēter quo ad penam
q̄ nō tollitur st̄re sua causa. i. culpa: quia
nō p̄t remitti nisi volūtas iordinata reoz
dinetur: quod esse nō potest q̄d̄tu placet
peccatum.

Secda. Nec tñ ad ei⁹ deletiōnez req̄rit̄
actualis p̄ritiō: de singulis: qz oblita nō
possent deleri

Tertia. Nec sufficit habitualis: qz non
staret cū p̄nia: z p̄seq̄nt̄ nec cū gra. quod
est falsum

Quarta. Sufficit autē p̄ctual̄ z implici-
ta: q̄ est qñ q̄s talem exercet actū q̄ actus
l̄ster de veniali doleret si occurreret. de h̄
actu parebit i seq̄n.

Quinta. Delent̄ p̄ actū generat̄ confes-
sionis: quia est actus charitatis p̄tra illa
directus: nisi habitualit̄ teneantur in vo-
luntate.

Sexta. Et p̄ sacram cōmunionē. de cō-
se. dist. ij. cum om̄ne. z c. si quotiescūqz. z
vt addunt qd̄a p̄ extremā v̄nctionē. extra
de sacra v̄nctiōe

Septima. Per aquā b̄ndictaz: de p̄-
dist. iij. aquā

Octava. Itē p̄ elemosinas. de pe. dist.
j. quam oblitiōem. z ca. medicine. z dist.
ij. sane.

Nona. Itē p̄ orōnem p̄cipue dñicā. de
pe. di. j. q̄ridantis

Decima. Itē p̄ ep̄alē b̄ndictionē. j. q. q.
multi. imo p̄ sacerdotalē fm̄ aliq̄s

De questiōibus impertinētibus

Undecima. Itē p̄ deuotā pectoris tunc
stonem. de pe. di. j. tres actiōes.

Duodecima. Item p̄ contritiōē inter
dum etiam q̄ ad penam.

Tertiadecima. Si autē in hac vita nū
q̄ recedit ab eis volūtas: remittunt post
hanc vitam etiā q̄ ad culpā s̄m sc̄m Tho.
z Grego.

Quartadecima. Et p̄t vnam veniale
remitti sine alio. qz nō vniunt in auersioē
aut cōuersione vt mortalia. de q̄b̄ ē sec̄.

Quintadecima. Nō possunt autē remit
ti stare aliq̄ mortali: qz tollit p̄ feruorem
charitatis sibi p̄trariū. Vñ z p̄ supradicta
remittunt talia: inq̄ntū illa excitat feruo
rē p̄ se vel remouendo p̄hibens. Hec oia
ex aliq̄ illoz.

Sextadecima. Qui vult p̄solatiōes q̄
puehnt ex feruore charitatis. studeat p̄
p̄dicta purgari a venialibus que dicto fer
uori repugnant.

Casus. xv.

Veritur decimoquiro:

q̄
Vt p̄ceat alicui re sua viderē
q̄ntū p̄t: Ad hoc autem soluit
Scot̄ iij. dist. xv. Raym. in sūma: z Ar
chie. Et oēs p̄cludunt q̄ non. qz est inia
stus. r. q. ij. hoc ius. Pro hoc autē scienduz
ex. ij. q. ij. lxxvij. q̄ emptio z venditio p̄t
nent ad iustā cōmutatiōē: vt etiā d̄r Ari
sto. in li. Eth. de cur̄ rōne est eq̄litas Vñ
oportet p̄tū esse equale rei z econuerso. Et
facere p̄tra/est facere p̄ iusticiā: qd̄ semp̄ ē
mortale de se: nisi sit qd̄ minimū vel inde
liberatiū. Iustū autē siue eq̄le p̄tū s̄m In
no. z Ray. est qd̄ cōiter currit in illo loco
et tpe. qd̄ tñ s̄m sc̄m Tho. non p̄sistit in
indivisiibili. Et hoc est qd̄ dicit glo. in dic.
c. hoc ius. q̄ iustū p̄tū taxat s̄m existima
tiōē cōmune. Et idem h̄z in. l. p̄cia. ff. ad
l. falci. Et intellige s̄m Archiep̄s. nisi sit
fraus minoratiū rez p̄tū studiose vel au
gentiū. Dicit tamē s̄m Tho. q̄ qñ veditoz
multū ex venditōe damnificat: p̄t veditoz
re z rem z suum damnuz. Sec̄ autē si ipse
nō damnificet: z venditoz multū iuuetur.
qz cum hoc non sit p̄pter conditionē ven
ditis: venderet qd̄ nō est suum. Et istz

igit sequit q̄ licet vendere quantū potest
cōcurrētibz tribz. P̄rio: q̄ cesset fraus mi
norantiū. Sec̄do vis seu actio eminentium.
et Tertio ignorātia eorū dē. Tū em̄ p̄tū
est iustū. Addit autē Angelica q̄ro req̄ri
q̄ cesset leuitas mēt̄: sed reddat ad igno
rantiā. Et q̄nto q̄ tales possint donare.
sed sumonit p̄tū eē iustū: qd̄ ego nego
p̄currētibz p̄dicit: nisi q̄s tanq̄ stult̄ vel
let sua bona dilapidare. Sed p̄ Primo
qz leges p̄mittit vt emētēs z vendentes
se decipiat: dūmō hoc nō fiat vltra dimi
diū iustū p̄tū: vt. L. de rescin. vendi. l. ij.
Sol. Leges hūane nō potuerūt p̄hibere
oia q̄ sūt p̄tū. qz vānt multitudinē in
q̄ sunt mlti a p̄tū deficiētēs. t̄do. p̄hibet
solū destruentia hoim̄ societate. sed secus
de diuina. cui p̄ finis nō est soluz governa
tio multitudinis hoim̄. Sec̄do: qz natu
rale est vendere q̄ntū q̄s p̄t. qd̄ pater. q̄a
oibz p̄uenit. Nā ab oibz fuit approbatum
dictū mimi dicit. Vñ vultz emere z ca
re viderē: vt d̄r Aug. xij. de trinī. Unde
d̄r Prouer. xx. Malū est malū est: d̄r ois
emptoz zc. Sol. Aug. d̄r q̄ ille ignorāter
locut̄ est. Et ponit exemplū de q̄dā q̄ de
dit iustū p̄tū libri cuiusdā: cū venditoz
min̄ ex ignorātia postularer. Vñ ista cō
munitas est oim̄ simplr. et ideo est vicij:
nō nature. Tertio econuerso videt q̄ debe
mus re vendere min̄ q̄ valeat. qz q̄cūq̄
vultis vt faciant vob̄ hoies zc. Dat vij
Sol. Dicit d̄n̄ s̄m s. Tho. sic intelligit
Quecunq̄ vultis. s. voluntate honesta z
iusta z rationabili: eadem facite zc. Et h̄
intellige obseruata conditione p̄sonarum
Non em̄ si rex vult seruum lauare sibi pe
des: debet velle facere econuerso. sed de
bet ei velle seruire in his que regez decet.
Elice conclusiones.

Prima. Debem̄ esse pati facere alijs
quod vellemus nobis fieri voluntate ra
tionabili.
Secunda. Oportet p̄tū esse equale
rei z econuerso. quod fit si vendat p̄tū
currente ad numeratū. vñ si vendat quan
tum est possibile: cessante fraude et vi et
ignorantia.

Tertia. Omnis q̄ emit aut vendit
cedens sciētē a iusto p̄cio notabilr: sc̄it

contra iusticiam et peccat mortaliter: et tenetur restituere.

Quarta. Quando emendo aut vendendo recedit a iusto pretio ultra dimidium eius venditio est rescindenda. alias autem si sit infra: vel si aliquos in dimidio pretii tenet, et sufficit restituere quod deest: ut dictum est supra.

Quinta. Quicumque voluntate decepta cupit vendere plus iusto pretio vel emere minus notabiliter: peccat mortaliter. secus si tantum inclinatur ex sensualitate: sed ratione delibata nihil vult preter equitatem.

Sexta. Licet vendere rem ratione danti plus quam valeat in se. quantum valet venditori: non tamen quantum valet emptori. Et intellige quando venditor vendit ut seruiat.

Septima. Licet leges humane aliqua permittant iniusta impunita: tamen secundum est de diuina.

Casus xvi.

Verum decimo sexto: utrum

liceat carius vendere propter dilationem temporis: Ad hoc dico quod cum oporteat pretium esse equale rei: si res plus iusto pretio vendatur scienter ad numeratum: est iniusticia. si ad tempus: est visura: et si non ex forma: tamen virtualiter. ut patet extra de usu. in ciuitate. ubi dicitur quod est ibi peccatum. et si non visura ex forma: imo est ibi visura quod ad deum sum finem glo. in c. consulu. extra de usuris. Imo et finem textum expressit ecclesia hoc determinauit. Et declaro ratione: quia sic vendens seruit de pretio rei certo tempore: quo pretio deinde de vult illam exercere. Nota quod iustum pretium rei non consistit in indivisibili finem secundum Theobaldum. Ideo finem Scotus. in. iiij. dicitur iustum pretium in tria pretia. scilicet. Infirmum: medium: et summum. sicut eandem pecuniam pannum trium extimatorum vnus possibiliter extimabit. xliij. aureis. alius. xliij. cum dimidio. alius. l. Licet rem ad numeratum datur res pro pretio infirmo: si ratione dilationis vadit usque ad summum ibi sistendo: non peccat. quod sias infra limites iusti pretii. Posset tamen quod vendit ut seruiat vendere rem tamen plus quam iustum: et extimatur valitura tempore alio. et hoc si in tempore illud intendebat seruare. Hoc

etiam sentit Scotus. et Archiepiscopus. et habet expressit in c. in ciuitate. extra de usu. et in c. fi. Et hoc intelligo quod a fortiori licet vendere sub hac lege: ut quando venditor voluerit ponat pretium currens: vel ut soluat pretium quod erit tali die. Si enim licet nunc rem vendere eo pretio quod valebit tempore quod est intendit exponere finem extimationis hominum: multo magis licet eo quod valebit in presentia. Et hoc fit in casu meo. Et hoc intellige ut dictum est quod venditio fit causa amicitiae vel benivolentiae: aliter illicitum est. Vide si vis Heruenum. iij. qd. vlt. questione. Si autem non intendebat seruare rem: vel si erat probabile rem plus valituram: est visura finem Archiepiscopus. et extra eo de nauigati. Ideo etiam intelligo suo modo de emptore. quod licet et nunc soluere minus pretio currente tantum quantum verisimiliter extimatur res minus valitura tempore acceptiois. argu. in c. in ciuitate. et in c. nauigati. Sed primo. Nam res tantum valet quantum vendi potest. ff. ad trebel. l. j. §. si hec res. et ff. ad l. falc. §. querebas. et ff. de furtis. §. si quis vxori. §. vl. et ff. de dona. ca. mortis. Pretia enim res non ex affectu singulorum sed communi extimant. ff. ad l. falc. l. pretia. Sol. Glo. in c. in ciuitate soluit. quod in isto tractatu non fit emptio et venditio extimatione communi. Sic enim. l. finem extimationem neminem communi seu currense tantum valet res quantum vendi potest. Archiepiscopus. aut. ij. pre. ti. j. c. vij. soluit. quod res tantum valet quantum vendi potest cessante fraude minorantium precibus. Ego vero dico ut supra questione prima. Et addo quod ad emendum cogit aliquid non solum propter naturales necessitates: sed etiam ex auaritia lucranda. sicut quod non curat perdere. x. in emendo ut l. crent inde. xv. vlt. et. Scoto. quod quilibet potest se seruare indene. Iste autem venditor multum damnificat ex hoc quod sua pecunia non habet. Sol. Quilibet licet se indene seruare sed non cum damno iniusto proximi. quia nemo debet cum alteri iactura locupletari. extra de reg. iu. h. vj. Et quidem si damnus patitur iste: quod posset de sua re nunc habere pecuniam quam recusat ut seruiat emptori tunc potest vendere damnum suum. Si autem pecuniam habere non potest et inde patitur damnum non est equum ut emptor faciat eum indene. ex quo propter emptorem non patitur. Non enim tenetur de damno quod eius causa non sit. Tertio

De questiōibus impertinētibz

quia est ita p̄suetum. Consuetudo autē est
ius moribz instituti. di. j. p̄suetudo. Imo
aliqui p̄iudicat legi. extra eodē. c. vlti. So
lutio Nulla p̄suetudo p̄tra naturalē eq̄ta
tē potest esse iusta fm̄ sc̄m̄ Tho. Quarto
Quia aliquādo creditor facit expensas in
exigendo. ergo videt q̄ liceat ei v̄dere ali
quid plus ad reficiendū suū interesse: ma
xime cum hac intentiōe vt nibz plus acci
piat si tēpore statuto debitor soluerit. So
lu. Hoc est laque⁹ diaboli. quia esto q̄ ta
lem habeas intētiōez mō: potes mutari
z potes obliuisci iustū p̄ciū z potes mori
z paup̄ remaneret in tuo libro apotheca
tus. Et p̄terea difficile est pecuniā obla
tam remittere. Si q̄ facis expētas: bñ est
ius vt tibi facias p̄ illud recōpensationez
fieri. Luce p̄clusiones.

Prima. Quicumq; sciēter vendit vltra
iustum p̄cium notabiliter: mōtāliter pec
cat: z est vsurari⁹ ex fine. z si non ex forma
si vendat ad tempus: excipiēdo tamen:
vt infra.

Secūda. Si vsura ē emere minori p̄
cio q̄ soluit nūc res q̄ habebit i postez: z
mortale si fiat i re notabili

Tertia. Quādo v̄ditor ḡa emprozis
v̄dit qd̄ suare volebat in aliō tps̄ in q̄ p̄
babili. i. fm̄ cōse prudentū iudiciū extima
tur p̄ valituz. licz em̄ v̄dere tantū p̄
q̄ntū p̄ extimat valituz.

Quarta. Si autē non intēdebat ser
uare: vel creditur q̄ nō plus valebit non
licet.

Quinta. Licet emprozi soluere nūc mi
nori p̄cio q̄ credit res min⁹ valitura tpe
q̄ reddetur

Sexta. Licz tibi vendere rem tuā hac
lege q̄ quādo volueris pones p̄cium. quo
posito nō vltra cōscēdes etiā p̄cio p̄scen
dente: nec eo descendente descēdes. ita ra
men q̄ p̄cium ponat. nō qd̄ sit p̄teritum:
sed qd̄ currat quādo ponet. z ita q̄ rē intē
debas seruare donec occurreret p̄ciū tibi
placens.

Septima. Similiter licet vendere sub
hac lege q̄ datur tibi commune p̄cium
quod cōmunitē curret tali die si seruare
intēdis zc.

Octaua. Lulibet licz p̄ v̄dere ad tē

pus q̄ ad numeratū: dūmō rei p̄ciū sum
mū nō excedat.

Nona. In p̄tractū istū multi z sepe in
cidūt: z ad eo pauci: z raro f̄surgūt

Casus xvij.

Verit̄ decimoseptio.

**Utr̄ venditor teneat dicere
defectū rei v̄dite: Ad qd̄ re
spondet sc̄tus Thom̄. ij. q. q.
lxvij. art. iij. Obscure. z ij. quodli. ar. x.
z Pisan⁹ z angelica. Doctrinā autē sancti
Thome sic intelligo. Nulli licz p̄mo in
ferre damnū aut periculū. Quidam igit̄
defect⁹ dāt damnū tm̄: vt pann⁹ malus.
Quidā v̄o damnū z p̄iculū p̄sone vel rez
rū: vt cib⁹ corrupt⁹ seu venenosus: z equ⁹
aristū cadēs retrozuz. In p̄mis siue de
secretis sit secret⁹ siue nō: v̄ditor dicere nō
tenet. sed sufficit si minuat de p̄cio rei q̄ntū
tum app̄hendit ille defect⁹. qz neq; danū
neq; p̄iculū infert emprozi. Si tamen p̄
cium nō minuit infert damnū. In secun
dis autē nō tenet si sint publici. secus si oc
culti etiā si minueret de p̄cio: qz exponeret
emproze p̄iculo. Et d̄r Amb. libro de ofi
silijs. In p̄tractibz vicia eoz que eyeneunt
prodi iubent. alioq̄n q̄ntis in ius empro
zis transferunt: doli tamē actiōe vacuant.**

**Sed p̄tra. quia Tull⁹ de officijs itroz
ducat q̄ndam dicentē. Quid tā absurdū
q̄ si dñi iussu p̄co p̄diceret: domū pestilē
tē v̄deo. Sol. Licz nō debeat defect⁹ dici
p̄ p̄conē: qz retraherent emprozes a p̄siden
tatiōe bonitatis rei. tamē debet dici acce
denti ad emendū: q̄ p̄t oia p̄siderare. Se
cundo. qz si tenet dicere hoc ideo est: qz di
cendo miueret p̄cium. Sed h̄ est falsum.
qz pari rōne vendens frumentū in loco ca
ristie: z sciēs multos post se delaturos tri
ticum teneret hoc dicere: qd̄ est falsum.
Solu. Non est simile: qz viciuz facit rem
esse minoris p̄ciū i p̄senti: nō autē id qd̄ fu
tur⁹ est z nescit. Ideo ille nō tenet dicere.**

Luce p̄clusiones.
Prima. z nulli teneamur dare auxil
um nisi rōne cure vel necessitatis: tm̄ nulli
licz inferre damnū v̄l p̄iculū

Secūda. Si defect⁹ rei ē dāno. nō si

piculosus: nō oportet illū eē occultū manū
festare si p̄ciū minuat

Tertia. Si ar eo casu p̄ciū nō minuat:
peccat v̄ditōz et restituere tenet

Quarta. Si aut nec v̄ditōz talē defes-
ctū nouit: nō peccat q̄dē: sed tñ tenet resti-
tuere cū nouerit.

Quinta. Si defect⁹ est piculosus et oc-
cult⁹: sine petō tacere nō p̄t

Sexta. Si p̄o sit publicus nō oportet
ipsum patefacere: sed oportet p̄ciū m̄-
norare.

Casus xvij.

Verit̄ decimo octavo

q̄ Utrū emēs raptrū vel fura-
tum teneat restituere: Ad h
respōdet Archie. ij. pre. ti. j.

et Pisan⁹ titu. Restitutio q̄rto. et Ray. et
Guil. et Hosti. Et fm istos distinguitur

Aut em fecit ignoranter aut sciens. Si p̄-
mū: sic est possessio bone fidei: nisi vt dicit

Ray. ignorātia eēt crassa vel supina: eo q̄
lata culpa equipat dolo. extra de p̄st̄. vt

aniaz. li. vj. P̄t igit retinere expēsas q̄s
fecit tpe bone fidei circa rē. et fruct⁹ perce-

ptos. extra de i. inte. resti. restiuit. Esti bo-
na fide durate res perijt: n̄ tenet fm Ray

mū. et Hosti. qz nō erat i. mora. Nec sumi-
lit si alienauit: qz nō desijt possidere dolo

Nec tenet reddere p̄ciū qd inde habuit.
qz p̄ciū rei furtiue nō est furtiui. ff. d. fur.

l. qui vas. §. fina. Qd intelligo nō solū si
illud distraxit: sed etiāsi extat. qz actio rei

manet vero dño p̄tra scdm emprozē. Si
tñ stante re illam agnoscat furtiuaz: tenet

illam reddere cū fructib⁹ extatib⁹: nec po-
test a dño petere p̄ciū. L. de furtis. l. in q̄

uilem. sed agit p̄tra v̄ditōrez. Si aut se-
cundū: adhuc distinguit. qz aut h fecit ad

utilitatē suā: aut dñi. Si p̄mū: tenet resti-
tuere rē et oēs fruct⁹ extates et p̄sumptos

etiāsi soluz pbabilr credebat. Nec liberat
alienādo aut si res pereat. qz comisit fur-

tū rē alienā iuito dño p̄tractādo. ff. d. fur.
l. j. Et tenet restituere eā in ea bonitate i

q̄ emit. Imo et i ea in q̄ fuit tēge interme-
dio: si qua fuit maior. L. cor. Ray. et Ho-

sti. Et idē intelligit de scdo et tertio em-

ptore tali. Nec p̄t petere p̄ciū. l. in ciuilē.
Si aut ad utilitatē dñi utiliter gerēs neq̄

gocū eius p̄t p̄petere quicqd sibi abest p
illa re sine p̄ciū sine expēsas: et tenetur

reddere q̄qd sibi p ea re adest. fm Ray. et
h si utilit̄ negocū gessit: qz p̄ciū. s. est mo-

dicū: et dñs alias nō erat habitur⁹. Et lice
p̄clusiores.

Prima. Qui bona fide ignorans emit
rē furtiuā: tenet solū de re et fructib⁹ exta-

tib⁹: nisi ignorātia eēt crassa

Secunda. Tal' p̄t repetere expēsas fas-
ctas i bona fide. nō aut p̄ciū qd dedit: sed

agit p̄tra venditorē

Tertia. Qui emit ignorātia crassa: tenet
nec in omnib⁹ eo modo q̄ malefidei poss-

essor.

Quarta. Qui emit sciens ad suā utilit̄
tatē. i. anio habēdi p se rem vel p̄ciū tenet

de re et de fructib⁹ extantib⁹ et de p̄st̄is
et de oi melioratiōe rei: etiāsi res perijt vt

lit alienata.

Quinta. Qui aut ad utilitatē dñi ge-
rēdo utilit̄ negocū ei⁹: p̄t repetere p̄ciū:

et omnes expēsas: et tenet reddere omnes
fructus.

Sexta. Licz tali in foro p̄sciētie credat
tñ in foro p̄ticiois scē. Un oportet ipm p̄

testari q̄ hac de eā emat. argumentū. L.
de furt. l. ij.

Septima. Probabilr credo q̄ taliter
emēs parat⁹ reddere vero domino si cō-

paruerit: credēs tñ q̄ nō compebit. et p̄se
q̄nter sperās p se rem se habiturū: nō peccat.

qz p̄similit̄ p̄t de ven dñi voluntas
te p̄sumere.

Casus xix.

Veritur xix. Utrum

q̄ liceat emere ab usurarijs ma-
nifestis pignera perdata: Ad

hoc respōdet Archie. q̄ vna
opinio que est Alex. de ales

et Bonauē. et Scotti. iij. disti. xv. est q̄ in
vlura nō transferat dominū fm quā nō

possunt emi vel in solutionez accipi: sicut
nec rapta. Sed alia est dicens q̄ transferat

tur: sed remanet repetitio q̄ est sc̄i Tho-
me et Hof. et Bern. et glo. xij. q. iij. si q̄s.

De questiōibus impertinētibus

fm quā possunt emi vel in solutiōnē acci-
pi. Et ista inq̄t est cōmuniō: et mibi ma-
gis placet. Nam ista emptiō non est con-
tra aliquā legem scriptaz: cum tñ lex phi-
beat emere raptū. *L. de furtis. l. in ciuile.*
et consequenter intelligit esse cōcessā. *Ar-*
gumentū. riiij. q. ij. ebron. Non est etiā cō-
tra legem nature ex hoc q̄ fenerator effi-
ciat impotentior ad restituendū. quia p-
re accipit p̄cium. aut q̄ fiat iniuria domi-
no pignoris. quia scienti et cōsentienti nō
fit iniuria nec dolus. extra de reg. iu. li. vj.
Ergo licet. Item dñi et cōmunitates vo-
lunt talia pacta esse rata. quia alis nullus
vellet feneratori publice: quod multū obesi-
set ciuitatibz: lz non impediat vel statuāt
quin fiat repetitiō: quia tenerent insolidū:
et statuētes ac obseruantes essent excō-
municati. extra de vsur. ex graui. in Cleb-
men. Ergo idem. et p̄cipue quia inq̄t nul-
lus doctor a me lectus hoc dicit expresse.
Sed contra. quia fm Ambro. vltura est
rapina. riiij. q. iij. Siquis. Raptum autē
emi nō potest solu. Est rapina. i. qd illi-
cite adquisitū. Intellige autē nūc res sit fu-
rata: aut sit sacra: que. s. pignori dari ne-
quit: ante factum tamen p̄hibendum est.
quia materia est dubia. Hec omnia ille.
Cum eodem videt sentire magf Petrus
bergo. q̄ viso san. Tho. ij. q. lxxvij. ar. f.
ij. r. ij. qd. q. vj. ar. ij. et. iij. dist. xv. q. ij.
ar. iij. q. ij. dicit: q̄ non transfert dominiū
in lucro vsurario. et intellige si habet vsū
a p̄prietate distinctum. sed sic in pignore
p̄dito ratione pene posite in cōtractu. Un-
elice istam conclusionem: q̄ omnibus est
dissuadenda ista emptiō ratiōe dubieta-
tis: sed tamen nolenti desistere nō est ne-
ganda absolutio: nec aliqs post factū co-
gendus est restituere.

Casus. xx.

Veritur vigesimo vtrū

q̄ emēs blada vel alios fructus rē-
pore eoz vt postea cari⁹ vēdat:
peccat: Ad hoc rñdet fm Archie. et Ray.
et Guil. q̄ hoc lucy ex se est turpe. riiij. q.
iij. Quicūq; ideo oportet q̄ honestef ali-
quo bono fine. Si ergo quis hoc facit ad

bonum cōmunitatē: vt Joseph. sic ē meri-
torū: fm Ray. Si p̄o facit ad puissionem
suam nō vt vēdat: et tamē postea vendit:
est licitū fm Guil. Ray. et Inno. et a for-
tiori si facit vt inde elemosynā faciat: dñi
modo cōitas p̄ caritā nō lesat: vt d̄t Ar-
chie. Si p̄o vt negociando lucret vitā su-
am et suoz: licet fm Guil. maxie si aliqd ne-
gociationis genus facere nescit et nō ha-
bet vnde sustentef: dñi modo nō intendat
caritā. Si p̄o facit ex auaricia: vt aliq̄
compellant ab eo emere et ipse vēdat suo
mō: aut si intēdat caritā: est mortale fm
Guil. et tenet restituere paupibz. fm Ray.
ca. riiij. q. v. q̄ habetis. qd fm Guil. est ve-
rū de honestate: sed nō de p̄cepto. Cōcor-
dat p̄dict⁹ scūs Tho. q. ij. q. d̄t: q̄ fm phi-
losophū j. Pol. lucrum mercatoris de se est
turpe: q̄ ordinat ad seruitū cupiditati:
ideo oportet q̄ honesto fine honestef: q̄ ē
p̄ seruitio sui: vel elemosyna ad paupes:
vel opulencia cōitatz. Et subdit q̄ bonus
mercator oēs istos fines debet intendere
Ellice p̄clusiones vt vis.

Casus. xxi.

Veritur vigesimoprio:

q̄ licet mercari: Ad hoc re-
spōdeo fm Pisanū tñ emptio.
et Petz de Ancha. in ca. j. de vsur. li. vj.
et Archie. ij. pte. ti. vij. et sanctū Tho. ij.
q. lxxvij. et dico q̄ cum duplex sit com-
mutatio. Una. s. rei ad rem: vel rei ad pe-
cuniam ordinata ad necessitatez vite. Et
alis pecunie ad pecuniā: vel rei ad pecuni-
am ordinata ad lucrum. Prima pertinet
ad iconomos et politicos: qui habent p̄-
videre domui vel ciuitati. Secūda p̄o ad
mercatores: vt patet. j. Polit. Mercator
igit est qui emit aut vendit vt inde lucret
tur. Querere igitur vtrum liceat merca-
ri: est querere vtrum liceat emere vt ven-
datur carius. Et dico q̄ clericis hoc nō li-
cet: fm scūm Tho. et di. lxxvij. Fornica-
rij. Laicis aut licet eo modo q̄ dicit in cō-
clusionibz. Sed cōtra. quia Lxxvij. sup
Dattb. d̄t q̄ nullus debet esse mercator
quia nullus mercator: potest deo placere.
dist. lxxvij. et c̄c̄s. Unde P̄s. Quoniā

non cognoui negotiationē. Solu. Dicit
serius Tho. q. ista intelligunt de his qui
ibi ponunt finem Licetū igit est in aliq̄
casib; mercari.

Conclusio Prima. Licet carius re ven
dere q̄ sit empta fm Archie. quādo emit
in magna q̄ntitate. z vendit ad minutū.
quia tales laborant discurrēdo: erigen
do: reuēdendo: scribendo zc. Et dign^{us} est
operariū mercede sua. xj. q. ij. Quisq̄.
et Lu. x.

Secunda. Et secundo fm Petrum de
Ancha. z sanctū Tho. si res mutetur i se:
vt equus factus formosior. Et tertio fm
eosdem: si mutet p̄ciū ratione tēporis. Et
quarto fm eosdem: si mutetur p̄ciū ra
tione loci. Et quinto fm sanctum Tho.
ratione periculi z laboris in transferendo
vel faciendo fieri aliquid. sed hoc reductis
ad p̄dicta.

Tertia. Non apparet clare fm Archie.
q̄ sit iustū vt aliquis emat rem intentione
statim reuēdendū rem mutata in eodē
loco z tempore. Imo dicit Rader. vij. p̄ce
pro. ca. vlt. q. talis esset a republica exter
minandus. quia nocet vtriq; eorum q̄ vel
lent iconomice cōmutare. Et vt mibi vi
derur ista sunt vera de emente tali inten
tione. secus si q̄s emat vt rem alias reuē
dat tanq̄ retraglator: z statim occurrit s̄
bi ad vendendū. Iste em iam fecit partē
sui laboris: ratione cuius dictum est q̄ li
cet et lucrari.

Quarta. Talis qui non emit vt statim
vendat. z tamen statim vendit: potest vē
dere z emere iusto p̄cio: et tamen lucra
ri. quia iustum p̄cium non cōsistit in in
diuisibili.

Quinta. Omnia p̄dicta intelliguntur
concurrentib; conditionib; requisitis ad il
las cōmutatiōes esse licitas: que. s̄. sūt vt
vtraq; pars sit libera: nō coacta: et q̄ res
sit vendibilis: z q̄ sint sine fraude in sub
stantia vel q̄ntitate vel q̄litate rei: z q̄ cō
mutantes habitualiter velint nulli intū
ste nocere: et q̄ p̄cium rei sit equale: z q̄
finis sit honestus quo ad mercatoriā cō
murationem.

Ca. sus. xxij.

Veritur vigesimosecū
do: Supposito q̄ vsura sit pec
catum: q̄re sit p̄ctm: Ad qd̄ res

sp̄o deo q̄ sicut docet experientia z de seruis
Tho. ij. q. lxxvij. et. ij. q. d. q. vj. ar. ij.
Res sunt in duplici differētia. Nam qdā
sunt q̄ suo vsu p̄prio totaliter p̄sumuntur
vt nihil eoz remaneat in seipsis: vt panis
et vinū. vlt. q̄ ad vtentē: vt pecunia. Quē
dam p̄o non p̄sumunt totalit: vt dom^{us} et
equus. Et in p̄mis qdē cuiusq; cōcedit
rei vsus: cōcedit etiam rei substantia et in
illum transferit dñum rei: non autē i alijs.
Unde ridiculū est dicere: accommoda mihi
panē istū donec eo vtar. nō sic autē de eq̄.
Sicut igit patet ex s. Tho. ij. q. vbi sup.
vsura sumit generalit: et est p̄ciū qd̄ soluit
p̄ vsu rei. et specialiter vt est peccatū. et sic
vsura est p̄ciū quod soluit p̄ vsu rei q̄ vsu
p̄prio ex toto p̄sumit Et notatē d̄: p̄ciū.
q̄ qd̄ sumit p̄ interesse damni emergētis:
vel qd̄ grat^{ia} offerit: nō est vsura. q̄ nec p̄
cium vsus: Et ad h̄ deductur diffinitio
Ray. cui cōcordat Innocē. extra eodē. c.
graui. scz. Usura est lucrū ex mutuo pa
cto debitū vt exactū. P̄o. ex mutuo. p̄
p̄cie em illud solū d̄ mutū qd̄ nō p̄t cō
cedi alteri ad vsuz sine trāslatiōe dominij.
q̄ fm etymologia vocabuli mutū d̄ ex
meo tuū. q̄. s̄. qd̄ est meū fit tuū trāslato
dñio. insti. q. mo. recōtra. ob. s̄. mutui. cū
alijs cōcor. Large tñ sumit aliqñ mutū
p̄ concessio. et sic aliqñ licet inde lucrari: vt
qñ p̄cedit liber vel equ^{us}. Et ad idē redit
diffinitio Godoff. dicētis. Est oē lucram
forti accedens in q̄ntitate p̄cedēte vel pacto.
et intellige intentione p̄ncipali. Est igitur
vsura p̄ctm nō solum fm p̄m: sed etiam
fm septurā vtriusq; testamenti: ita q̄ asse
rens p̄trariū p̄tinaciter est heretic^{us}: vt in
cle. ex graui. Et ratio est fm s. Tho. ij. q.
vbi s̄. q̄ in his q̄ vsu p̄sumunt in q̄b; con
sistit vsura: non p̄t seozū concedi vsus a
re. sed cuiuscunq; cōcedit vsus: cōcedit sub
stantia rei p̄ dñum. Igit si q̄s vellet seozū
sum vēdere vinū z vsu vini: aut vēdit qd̄
non est: aut idē vendit bis. et simili mō
iniusticiā cōmittit. q̄ vult ibi p̄ mutuo fi
eri duas recōp̄satiōes. s̄. capitalis: z vsus
rei. P̄t etiā dici q̄ rō hui^{us} est. q̄ vēditur

De questiōibus impertinētibus

vsus rei aliene. t. rei cuius dñium iam nō est penes vendentē. et redit in idē cū port rōne. Sed p̄tra: videt q̄ nō sit peccm. q̄a d̄: Deut. xxij. Nō feneraberis fratri tuo: sed alieno. imo p̄mittit in p̄m̄iū: et iusdem xxvij. Feneraberis gentib; mltis: et ipse a ne. z c. Sol. Fenerari alieno nō fuit iudeis p̄cessum q̄si liceret: fm̄ s. Tho. sed p̄ri missum ad vitandū malū malit̄ne. s. acci/ perēt vsuras a fratrib; suis p̄t̄ avariciāz cui erant dediti. Cū p̄o d̄: feneraberis zc. sumit fenerari p̄ mutuari: q̄d ē signū ab/ undantie q̄ iudeis p̄mittebatur. Multa alia argumenta habes. ij. ij. vbi s. Lōclu/ siones elice.

Prima. Usura nunq̄ fuit licita: sed ē contra legē naturalem: moysaicā: euange licam: z canonicam. et dicere oppositū est hereticum.

Secunda. Omne lucrum accrescēs ex mutuo interueniete pacto vel intentione p̄ncipali: est vsura.

Tertia. Lucrū accrescēs mutuo ex be/ nivolentia gratis dantis etiāsi interuenit intentio secundaria: nō est vsura.

Quarta. Lucrū accrescēs ex vsura p̄n/ cipali argētū mutuatū nō monetari: nō est vsura. nec similit̄ si argētū sit monetatūz s; tñ signatū: ita. s. q̄ idē nūero sit restitue dū. qz tale argētū vsu nō cōsumit.

Quinta. Qui mutuauit pacto vel p̄nci/ pali intētiōe vt q̄s irer ad suā apothecam est vsurarius. z tenet restituere nō illi cui mutuauit fm̄ Joan. de lig. z Joan. cald. sed paup̄ib; tantū quantū extimat ille cō/ cursus ad apothecam.

Sexta. Qui mutuat granū vel vt reci/ piat nouū: p̄ncipali intēdens illā melio/ rationē: est vsurarius: fm̄ Ray. Boffre. z Hostien. Secus si facit ne suū pereat: et alteri faciat grām.

Septima. Dñs mutuās rustico vt co/ lat suam possessionē: est vsurari: si ratioē mutui vult sibi d̄ aliq̄ respōderi: nō aliter fm̄ Grego. de Ari. z Laurē. de ridol. q̄a redimit ius suum.

Octaua. Qui mutuat vt sibi remutuet cessante pacto: nō peccat fm̄ aliq̄s.

Casus. xxij.

Verit̄ vigesimotertio:

vrū vsurari? teneat restituere

q̄qd̄ addit ex lucro vsurario:

Ad hoc r̄ndet s. Tho. ij. ij. q. lxxvij. z. q̄ q̄d. q. vij. ar. ij. dices. In his q̄ vsus est p̄sumptio: nō tenet hō nisi de eo q̄d accē/ pit. qz fruct? hāz rez non dependet ex eis sed ex industria hūana: nisi dñs illius rei fuerit dānificat? qz tenet z ei recōp̄sare

q̄qd̄ amisit de bonis suis. Item fm̄ aliq̄s qz si iste tenet reddere lucrū pecunie vsu/ rarie: ille cui mutuauerat possit recipere lu/ crū ex sua pecunia. et sic vsura esset p̄ctm̄.

Cū sc̄to Tho. ē Rich. Pe. d̄ pal. z Joā. quō. z Joā. cald. z Ray. z Guil. z Pisa. Alij tñ aliter tenet. Si aut̄ sit res q̄ vsu si

p̄sumit: tenet etiā de fructib; fm̄ oēs. q̄a fruct? sunt ipsi? rei: z ipa res ē in dño spo/ liati. S; d̄. videt q̄ totū teneat restituere etiā in ill. Primo Nā si radix sana/ z ra/ mi: Rom. xj. ē eadē rōne si radix infecta/ z

rami. Sed radix hui? lucri fuit infecta: qz vsura. z oē adq̄sitū ex ea. Sol. Non est sile de radice z pecunia illa. qz radix nō so/ lum h; rōnem materie vt pecunia q̄ ē ma/ teria solū: sed etiā aliq̄liter cause effectiue

inq̄ntū mistrat nutrimentū: fm̄ sc̄m Tho. Sc̄do. Nā in c. cū tu. extra de vsur. posses/ siones empte ex pecunia vsuraria mādan/ tur vendi: z p̄cia restitui. Ergo eadē rōne

z oē ex tali pecunia adq̄sitū. Solū. Non mandant possessiones restitui. qz forte pl? valebant q̄ vsure extorte. sed ipa p̄cia: q̄a sc; possessiones erant q̄dē obligate spolia/ tis. sed n̄ erāt sue: sed vsurarioz. Tertio.

Nō habet vsurari? mai? ius in re empta ex pecunia vsuraria q̄ in ipa pecunia quā reddere tenet. z tenet reddere re emptaz.

Sol. Imo plus iur; habet i illa re empta qz debet ei p̄pter pecuniā sicut p̄pter causā instrumentale. sed p̄pter suam industria

sicut p̄pter cām p̄ncipalem.

Conclusio Prima hec est. Qui p̄ vsu/ ram aliq̄d lucrat? est: cuius vsus est ipa consumptio: non tenet de fructib;

Secunda. Secus si sit res cuius vsus sit distinctus a re.

Tertia. Tenet tñ vsurarius spoliato d̄ omni interesse damni emergent; : q̄qd̄ sit de damno lucri cessant;.

27

Tractatus

III

Casus. xxiiij.

Veri vigesimoquarto
¶ Utr tabellio sciēter p̄ciēs in/
strumentū vsurarij tractat? peccat
mortali? Ad hoc autē fm̄ Host. 2 Pe.
et P̄sa. 2 Archie. ij. pre. ti. ix. r̄ndet q̄ sic.
q̄ est piur? cū iurauerit se tales tractus
nō receptur. et p̄nter ē infamis. v. q. ij. in/
famīs. et c. p̄ciēs. Et nota ex scō Tho. ij.
ij. q. xvij. q̄ piur? iuramento assertō nō
est infamis ipso facto: sed solū postq̄ ē cō/
uict? 2 p̄ euz lata s̄ntia. sed in p̄missō: nō est
ipso iure infamis q̄n̄ fuit solēnter factuz.
Et tale videt esse iuramentū notarij. Nō
credo q̄ sit infamis p̄primū est notariū.
et p̄sequer nō debet admitti ad testimo/
niū: vt in dicto c. q̄cunq. et. xxij. q. v. par/
uuli. etiā de hoc egerit p̄niam. extra de
testib. testimoniū. Nec vltra p̄nt tales i/
strumenta p̄ficere fm̄ Hostiē. Itē debet
eis imponi grauis p̄nia. xxij. q. v. Quicū/
q̄ sciēs piurauerit. lx. dies in pane 2 aqua
ieiunet: 2 septē annis peniteat. Sz q̄s p̄
tales instituerē vt conficiat instrumenta:
Dico q̄ nullus citra eū q̄ potuit eū insti/
tute notariū. q̄ nō est nūc habilior ad il/
lud officiū q̄ aū suā infidelitatē. Sz nun/
qd̄ tenet restituere: Dico q̄ nō tenetur de
pecunia quā p̄ ope suo etiā illicito recepit:
lz videat q̄ debeat paupib. erogari. argu.
xiiij. q. v. nō sane. Utr p̄o teneat restituere
vsuras: Berar. distinguit: q̄ si instrumē/
tū ponit tractū vsurariū sub forma liciti
tract? : vtputa q̄ scit esse p̄gnoratio: et
tū d̄z q̄ est venditio. aut scit q̄ sunt centū
et t̄ d̄z q̄ sunt. xx. ita q̄ iustificat tract?
iniust? : tenet. q̄ efficaciter coopat. Et h̄
nisi faceret in fauore accipientis mutuum:
puta q̄ indiget. et ille aliter non vult mu/
tuare. Tūc em̄ lz peccet mortali: tū nō te/
net. argu. xxij. q. v. de occidēdis. Si autē
instrumentū facit mentionē de vsura: non
tenet. q̄ nō coopat efficaciter: cum ille se
possit in iudicio iurare. Et hoc nisi in lo/
co vbi esset p̄suetudo iniqua aut iniustuz
statutū q̄ p̄ talia instrumenta coherens de/
bitores: quia tūc tenet. Sed cōtra. quia
multi sunt tales. Est autē icōueniēs q̄ tot
damnent. Sol. lz sit icōueniēs: est tū

vez: supposito q̄ tot male viuant: 2 male
mortant. Elice p̄clusiones.

Prima. Dis talis sciēter sic cōficiēs:
est piurus: 2 peccat mortali.

Secda. Dis etiā talis est infamis: si sic
conuictus aut etiā notor? : et suum testi/
moniū est inualidū etiā post p̄niam: et
grauius est puniendus. s. r. c.

Tertā. Talis non potest instrumenta
conficere: nec restituat: nisi p̄ eū q̄ possit eū
creare vel supiorē.

Quarta. Non tenet restituere qd̄ p̄ suo
ope accepit: lz videat q̄ sit dādū paupib.

Quinta. Tenet autē d̄ vsuruz si vsurari/
um tractū iustificat: nisi faciat in fauore
spoliati.

Sexta. Non tenet p̄o si vsurariū tract/
etum ponit sub p̄ria forma: nisi vbi p̄ est
instrumentū non possit se iurare rōne cō/
suetudinīs vl̄ statuti.

Septima. Non est m̄tz q̄ multi dānent
q̄ multi nō cauent a peccat.

Casus. xxv.

Veri vigesimoquinto

¶ Utr cōmittat vsurā creditor q̄
adueniēte termino solutiōis nō
vult progare terminū: nisi data pecuniar
Ad hoc r̄ndet fm̄ Archie. ij. pre. ti. j. q̄ si
hoc agit solū rōne r̄pis: nō p̄uitādo da/
mno: vsura est. extra de vsu. consuluit. Si
autē hoc facit p̄uitādo dāno emergēte. s.
ne oporteat eū accipere sub vsura: aut aliqd̄
distrahere vili p̄cio: nō est vsura: fm̄ eū
dem. q̄ fm̄ Ray. nō debet grauari ex ser/
uitio imp̄sō. Et addit Petr? de Ancha.
sup̄ clem. ex graui. de sepul. q̄ idē est d̄ da/
mno lucri cessantis: si pecuniā intendebat
exercere. secus si seruaturus erat in arca.
cui videt p̄cordare s. Tho. ij. q. lxij. vū
tū nō exigat totū lucrū qd̄ erat futurū: s.
tantū quantū valet illud lucrū sub dubio
in quo est. Elice p̄clusiones.

Prima. Nō est vsura p̄logare terminū
exacta pecuniā: ad euitādū dānū emergēs
vl̄ et lucz cessās: q̄n̄ suā pecuniā q̄s itēdit
exercere: lz debeat cōputari piculū lucri.

Secda. Est ar̄ vsura si fiat rōne d̄larōis
solū: aut si pecuniā nolebat q̄s exercere.

De questiōibus impertinētibus

Casus xxvi

Verū vigesimosexto

q **Utrū sit viura in h̄ pacto.**
Petri de furno mutuar **Hērico** d̄ puteo: ad instantiā ei?
cc. aureos: quibus emere volebat merces aut possessiones: h̄ pacto q̄ **Hēricus** reddat ei capitale et lucrum qd̄ p̄sistit erat factururus. Ad h̄ at̄ r̄ndet **Archie.** ij. ti. j. c. j. et **Pisa.** ti. vsura p̄mo. **Ray.** Anto. de but. **Hosti.** **Inno.** Jo. an. Joā. d̄ lig. **Laurē.** de ridol. et **Serius** Tho. ij. q. lxxvij. et oēs p̄cedūt: q̄ licet **Petro** accipe interesse dāni emergētis p̄cipue s. Tho. qz h̄ nō ē v̄dere vsum p̄ cunies: s̄ vitare damnum. Idē **Anto.** de bu. i. c. salubrit. extra d̄ vsu. et **Ray.** et **Hosti.** et **Inno.** Sed q̄ntū ad interesse lucri cessantē ē magnū dubiū q̄busdā. Nā **Inno.** extra de vsu. i. c. fi. d̄r q̄ est vsura. nec licet h̄ excusare. Et idē d̄r **Jo. an.** et **Joā.** cald. **Rō** istoz est: qz parat̄ via ad fen̄. Sed **Hosti.** i. eodē c. salubrit. tenet oppositū. et idēz **Joā.** d̄ lig. et d̄ns **Anto.** de but. **Rō** istoz ē. qz cessante oī fraude videt̄ ille martin⁹ teneri petro p̄ lucro qd̄ p̄sistit erat factur⁹. Sed **Laurē.** de **Adol.** d̄r q̄ ante factū oībus p̄hibendū est. sed post in foro p̄scie si nō fuit fraus: nec accipit q̄s totū lucrum sed deduxit piculū: nō est cogend⁹ tal̄ restituire. Ego s̄o dico q̄ p̄tract⁹ est licit⁹: nec parat̄ via ad fen̄. nisi volentib⁹ fenorari: q̄b⁹ etiā nō parat̄ via ad fen̄: sed palliādū fenora. Sed nō oportet hac de causa tacere p̄itatē. Et hanc viam sequunt̄ tres p̄dicti **Pisa.** et **Ray.** et **Bul.** et **Archie.** q̄ h̄ d̄icat h̄ nō debere fieri: tñ i p̄diero loco i. s. xxvj. vbi agit d̄ domo zc. d̄icat h̄ esse licit⁹. **Serius** Tho. aut̄ videt̄ esse p̄trari. sed loquit̄ q̄n̄ lucrum nō est certum. Siquis tamen sic facit extra casum necessitatis p̄cib⁹ amici s̄m **Archie.** ē vsu rarius. qz quincit̄ q̄ pot⁹ velle m̄it̄ uare q̄ exponere pecuniā in mercātis. Sed h̄ intellige in foro p̄retioso. qz in foro p̄scie sic statur intentioni quā se d̄r habuisse. **Ellice** conclusiones.

Prima. Casus nō est dubi⁹ in damno emergente.

Secda. Silt̄ nō est dubiū post factū q̄

nō ē q̄s cogend⁹ inuit⁹ restituire: et t̄si qd̄ accepit. p̄ lucro cessante. qz p̄les et melioribus fundamentis h̄ p̄cedūt

Tertia. Nō factū at̄ casus est aliq̄b⁹ dubi⁹ i lucro cessante: et securi⁹ ē tenere q̄ nō licet. s̄ oppositū ē veri⁹

Quarta. Qui sic facit extra necessitatē p̄sumit vsurari. et q̄ h̄ facit libent. i. qz q̄ntū est d̄ se et p̄ sua utilitate manuali h̄ q̄ il luc̄ est vere vsurari⁹

Casus xxvij

Verū vigesimosexti

q **Utrū sit viura d̄bitore ext̄ stete in mora recipere interesse.**
Ad h̄ dico q̄ si interesse dāni emergētis applicat nō vbi sed tertio. vt qz d̄bitor nō soluit tibi: oportet te soluere vsuras alteri. sic licet s̄m oīs doctores. extra de vsuris. i. c. j. Similit̄ si applicat tibi: puta qz oportet te vendere rem vtiliori p̄cio: etiam licet: s̄m glo. in c. **Lonq̄st.** et notat **Inno.** in ca. nauiganti. Imo etiā licet in lucro cessante: s̄m **Archie.** Qd̄ etiā p̄bari pot̄ ex supra allegatis. **Utrū** vbi ḡra. **Venz** didi tibi p̄cium: et nō soluis in termino: et tamen fructus facis tuos: possum elapsō termino exigere vsuram p̄ fructib⁹: nō vt vsuram: sed vt interesse. argumentū. xiiij. q. iij. quoniam. Et est exp̄sse textus. **L. de vsuris.** l. vsuras. **Utrū** daretur mihi ipsa possessio in pign⁹: licite p̄cipem fruct⁹: cum als̄ esset vsura. **Utrū** s̄o ante ipm̄ solutionis terminū possum accipere fructus: **Solutio.** **Petri** d̄ ancha. et **Barto.** d̄icūt q̄ sic: dummodo quādo emproz soluit: t̄tum des̄ sibi de possessione pro rata: **Quantū** soluit de p̄cio. quia nō videtur equū q̄ ille fruct⁹ et pecunias habeat. Sed theologi vt dicit **Archiep̄s** nō approbant hoc. quia videt̄ illi fructus haberi ratiōne dilationis temporis: quod sapit vsuram. extra de vsu. in ciuitate. Pot̄ tñ inq̄ fieri pactū in penā: et nō in fraudem: q̄ si infra certum terminū nō soluerit: fruct⁹ amitrat. Ego d̄icere q̄ venditor pot̄ percipere fruct⁹ q̄n̄ possessio est sua: et non als̄ ant̄ morā. i. ante terminū solutionis: nisi forte v̄didisset p̄ncipaliter ad sciendū an

Hostie. et Joan. de ligna. Sec^o aut si res
vfu suo psumit. Etsi qras: quid sit circa h
faciendū. Dico q subuentas si potes sine
lucro: et cū securitate. Si pō nō potes eme
cū pacto de retrouēdendo: qz licitū est fm
Ray. et Pifa. et Hosti. et Inno. in c. ad no
strā. et fm multos doctores: vt notat An
to. de bus. extra d. in c. in diocesi. Et
hoc si fuit sine fraude: q psumit si hōiuz sit
norabilr modicū: aut si fiat cōditio q ali
qd plus redat. aut si emptor cōsuevit fe
nerari. extra de pigno. illo vos. Sed p.
videt q liceat hā sic mutuādo sit qd vult
charitas. Sol. Vex est qdem mutuādo
sed nō vpdando vltra sortē. Secdo. qz il
le volūtarie dat qd suū est. s. fruct^o. Sol.
Dat volūtarie eo modo qd hōs volūtarie
pūcit merces i maxe ne submergat. Iste
em vult dare: qz als tu nō daret. Tertio
Nam ibi est eqtas iusticie. qz vn^o pigno
re vtit vt ali^o pecunia. Sol. Imo n̄ est eq
tas: sed iniqtas. qz vsus pignoris aliquid
valer seorsum a pignore: nō aut vsus pecu
nie. Ellice igitur p̄uisiones

Prima. Gestimēta: localia: et om̄e qd
vfu suo nō psumit in totū: hñt vsuz distin
ctū a re: et p̄sequēter p vsu talū aliqd licit^o
te p̄cipit.

Secunda. Que suo vsu penit^o consu
munt: non habent vsam distinctū a re: nec
p vsu eoz licet aliqd accipe.

Tertia. Qui vtit pignore cui^o vsus est
cōsumptio: non tenet aliquē fructū cōpu
tare in sortem.

Quarta. Secus si pignus vsu nō cōsu
mit. als est vsura vel furtū.

Quinta. Excipit qñ pign^o est tuū: et vt
videt n̄ non est tuū: sed tñ creditor iniuste
tenet aliqd tuū qd hñe nō potes.

Sexta. Contraet^o emptiois cū pacto
de retrouēdēdo est licit^o: si recta intētiōe
fiat: vsus vere emptor habeat intētiōez
emendi: et fruct^o oēs facit suos. de hoc tñ
infra diffusius.

Septima. Si aut ibi sit fraus: qz. s. est
pignoratio: qñs instrumēta souent q sit
venditio: secus est.

Casus trigesi
mus primus.

Veritur trigessimopio
q
Itz emens pdum cum pacto
retrouēdēdi illud: si sūma ex
hibita infra certū tps restitua: possit in
stare tali tpe p̄cipere fructus ex tali re em
pta: Videt em q nō. Primo: quia Leuit.
xxv. dicit q tales fruct^o i tali casu sunt com
putād^o in sortem. At em ibi dñs. Si at
renuat^o frater tuus vēdiderit possessiū
culā suā: et voluerit prim^o et poterit redi
mere. Et ide cōputabunt fruct^o ex eo tpe
quo vēdidit: et qd residuū est reddet em
ptor. Secūdo: qz i tali tractu vēditiois
nō transferet dñm in emptorē. qz fructus
p̄cipit rei nō sue. et p̄sequēter tenet restitu
ere. Pater aut añcedens Primo: qz talis
venditor nō habet liberā volūtatē vēden
di. Secdo: qz nulla vēditio facta sub cōdi
tione est vera venditio fm iura: vt dicit.
et p̄nter p̄dicta vēditio deficit a rōne vere
venditiois. Tertio p̄ncipalr. qz vt qdam
referūt fm Hostien. et Joan. anō. in c. ad
nostrā. extra de emp. et ven. talis tract^o ē
inuēt^o ab vsurarijs ad palliandū vsuras.
Ideo cauedus est. Quarto: qz sup isto cō
tractu varie sentiūt doctores et docti vlt
ri. q̄ ē dubi^o. et p̄nter cauedus: et via tutio
eligēda. iuxta notata p doctores i c. in ci
uitate. extra de vsur. Et etiam ad h̄ ter.
extra d̄ spo. in c. iuuenis. Sed p̄: qz mlti
viri doctissimi et sc̄i p̄sulerūt in oppositū
et q̄tidie p̄sulerūt: eoq̄ h̄ fiat in fauorē ven
ditiois et n̄ emptor. Rñdeo. Pro intelle
ctu dicēdo: sciendū est Primo: qz aliud ē
loq̄ de aliq̄ re fm for̄ p̄tiosum in q̄ solū
de exterioribus iudicat fm pbata et alle
gata. Aliud loq̄ fm for̄ p̄scie: in q̄ iudicat
fm ea q̄ penitēs fateat: cui p se et p se credē
dū est. Vltra q̄ sunt q̄ in foro p̄tiosio
tractū istū redderēt iniustū: vt puta si ta
liter emēs est assuet^o vsuris et h̄mōi: q̄ fm
for̄ p̄nie nihil ad rē p̄tinerēt. Sciendū est
Secdo: qz ea q̄ ad hunc cōtractū allegabo
infra: oia sunt dicta ad p̄positū explicite et
formalr: nō aut cauillose tracta. Sciendū
est Tertio: qz q̄tuoꝝ modis fit iste tractus
vere: et vno apparēter. P̄mo fit sic. Petr^o
de furno emit ab Henrico de puteo fun
dū. h. valor^o florenoz mille: p̄cio eodē qd
iustū est. et eidem Henrico spondet se res

De questiōibus impertinētibz

uēdituz infra certū tps: puta .x. annos vlt
 q̄tiens summa fuerit oblata. Interim au
 tē ipe Petr^o p̄cipit fructus ex fundo: vel
 dat Henrico fundū p̄dictuz ad affectū: fm
 rōnē .vij. p̄centū. q̄ affectus iust^o credit^o z a
 me nūc supponit. Secūdo fit sic. Petr^o emit
 cū p̄dicto pacto dimidiū ipsius b. p̄ndituz
 florenis q̄ngentis: z dat Henrico ad af
 fectū fm rōnem p̄dictā. Tertio fit sic. Pe
 trus cū p̄dicto pacto emit totuz fundū b.
 q̄ngentis florenis: z dat Henrico ad affi
 ctū fm rōnem p̄dictā. ita tñ q̄ in tali af
 fectu nō p̄siderat valor fundi sed q̄ntitas
 p̄cipita q̄ q̄ngenta reddūt ei triginta z nō
 plura. Et est idē acti emeret directū domi
 niū fundi valeris q̄ngēta: nō empro vtili
 qd̄ tantundē valet. Quarto fit sic. Hēric^o
 egens pecunia: vendit .lx. florenos au
 ri Petro annui reddit^o sup fundū b. z oib^z
 bus bonis suis: z p̄cipi cōpetens p̄stituit:
 puta mille florenoz auri. ita tñ q̄ si infra
 certū tps vel q̄ntescūq̄ reddat summa p̄di
 cta liberet Henric^o a tali affectu. Quinto
 fit apparet sic. Petr^o accipit fundū b. in
 pign^o p̄ mille florenis: ita tñ q̄ si infra cer
 tū tps summa nō reddat: impignoratio sit
 veditio. Quia ḡ multis modis variat ca
 sus: iuxta singulos enucleand^o est

Casus xxxij.

Vendit igit^o xxxij. Dico

q̄ p̄mo mō licite fiat: Ad quod
 respōdendo talem pono p̄clu
 sionem. In foro p̄scientie ces
 sante omni fraude z corrupta intentione
 ita q̄ intentio emprois sit vere z realiter
 emendi: z mallet emere absolute q̄ talit.
 Dico q̄ casus est licitus z est opus pieta
 tis: z emproz interim licite p̄cipit oēs fru
 ctus. Et h̄ p̄bo rōne sic. Nā talis emproz
 sine alicui^o damno iniusto seruit p̄mo.
 Nec valet dicere q̄ damnificat venditorē
 quia accipit fruct^o ex fundo. Funduz em̄
 dico trāsiisse in dominiū emprois p̄ v̄
 ditionem. Et si dicat q̄ ibi nō fit veditio.
 Dico q̄ si absit fraus: est vera veditio. q̄a
 p̄ditio de redimēdo nō tollit veditioē:
 vt p̄z Leui. xxv. vbi dñs mādat q̄ om̄is
 terra ppli sui v̄dat sub redēptōis p̄ditioē

Quod inde etiā p̄z: quia si rapiat fluuio
 aut sumergat terrenotū: aut effodiat p̄
 metallo vā lapide: aut q̄cunq̄ mō detert
 ozet: damnū ascribit emprozi: siue culpa
 sit lara siue leuis siue nulla: qd̄ nō cēt nisi
 res esset sua. Probo etiā auctoritate. Nā
 hanc sniam meā sic vt exp̄ssi intellectā ex
 p̄licit^o z formalit^o tenuerūt i f̄ra scripti do
 ctōres sacri ordinis minor^o: vt testat^o frat
 Bernardin^o de Busto ordinis eiusdem
 scz Alexā. de ales. ij. parte sūmē. z Do
 nald^o in sūma. z scrius Bernardin^o in sup
 is tractatibz p̄tractū. z dicit^o frater Ber
 nardin^o in q̄dā suo p̄silio. z frat^o Angel^o
 de Clauas. i. angelica. c. de vsuris. Eandē
 tenuerūt de ordine p̄dicatoz Ray. z Pū
 san^o z Archie. z multi alij imo oēs. Eā
 dē etiā tenuit Hugo: vt refert Archid. in
 c. pleriq̄. xiiij. q. ij. z similr^o Astē. Inno
 cen. Host. z dñs Anto. d. buf. in c. p̄q̄st^o
 z cōiter ibi oēs canoniste. sicut theologi i
 iij. di. xv. z legisse in. l. si fundū. z. l. si a te.
 L. de pactis int^o empro. z vendi. Sup d̄
 cto casu vltimate scripsit dñs Bartholo
 meus cepolla veronens^o: qd̄ hoc fere vni
 volumē p̄fecit. z tandē in meam sniam z
 cōclusionem se resoluit: vt pater scdo casu
 suo: columna p̄ma. Hanc etiā sniam hab
 bes exp̄sse z formalit^o traditā fm iura ciu
 lia: vtz. L. vbi s̄. i. vtracq̄ lege p̄dicta. Et
 milit^o eandē habes fm canones vt parz in
 glo. sup c. Lōquest^o. extra d̄ vsuris. z sup
 ca. ad n̄ram. extra de emp̄t. z vendi. Nec
 obstat tex. in dicto c. ad n̄ram. qz ibi repro
 bat^o p̄tract^o rōne doli: nō rōne pacti de re
 trouēdendo: vt parz intueti. Et sic pater
 conclusio.

Casus xxxij.

Vendit tri gesimoter^o

q̄ tio Vērit^o licite fiat scdo mō
 Ad qd̄ dico q̄ est idem iudt
 cium de p̄mo z scdo modo:
 vt ex se pater. Si tñ in vtroq̄ casu p̄cium
 nō esset equū: teneret emproz augere p̄ciū
 nō tñ rescinderet p̄tract^o: nisi esset fraus
 vltra dimidiū iusti p̄cij. Teneret etiā fm
 aliq̄s p̄stituire fruct^o p̄cepto s̄ pro rata d̄
 minutiōis p̄cij: vt videt^o prima fronte.

sed tñ veri? ē q nō. qz si ptract? tenet res est sua: z psequit fruct? omes. Unde tene tur solum de residuo pccij: z de interesse si quod passus est veditoz rōne illi? residui Sed qz in vtroqz modo ptract? fit mētio de empbtheosi: sciendū est q qdam dicūt q lz pactū de retro uēdendo solū nō faciat psumptionē vsure: facit tñ siml? empbtheosi. qz duo vincula magis ligat q vnū tñ: in adē de p sangui. z fratrib? vteri. §. finali. L. de edicto. diui adria. l. finali. Sed circa hoc pono duas cōclusiones. Prima. Licet tibi laico dare nouiter fundū tuuz ad affictū ad vitam hoīs: z ad. xx. z. xxx. annos: z in ppetuū. Hec patet p S. p. u. titu. de locatiōe. z Hila. ti. empbtheosis. z est tex. insti. d. h. ca. z pdu. §. adeo. cū glo sa. ff. si ager vectigal. vl empbthe. l. j. Et ibi dicit Bal. z Angel. q ppe sola ppetua dicit empbtheos. Scda. Licet tibi dare hui? icā q talit? emis: alioqn esses de bono ope lapidandus. i. de seruitio quod ei exhibuisti taliter emendo. Hanc etiam tenet frater Bernardin? de Busto. Ad motiuuz dicit q duo vincula magis ligat: supposito q liget. Neut? aut illoz ligat seu facit eē vsurā vere in psciētia: siue faciāt suspicio nē: siue non.

Casus xxxiiij.

Veritur tricesimo q
 ro Utrū licere fiat tertio mō
 Ad qd dico q in h est ma
 gna difficultas z subtilitas.

Sciendū est igit p fundamento: q sicut medietas vl alia ps autē? fundi pōt possideri q indiuisum: ita z p indiuisum pōt emi: vt. l. emaf medietas b. fundi in d. emi nare. Et scdo q hec ps dupl? emi? aut vedit? Uno mō absolute. i. sine respectu z colligatiōe vel hypothecatione residue: sic q possessor alteri? pōt illā libere distrahere: z respectu ei? ē eq liber sicut respectu alit? fundi dicit? sit su?. Alio mō cū apothecatiōe residue partis. sicut si emaf cuz ista lege q residue nō possit vedit? sine licētia emprois: vl cū alia obligatiōe. Et qñ emi? pmo mō vocet pars absoluta. qñ pmo scdo vocet pars colligata. Et tertio sciē

duz q est pars dimidia b. colligata: plus valet medietate eius dē absoluta. qz fm se valet tantū qntū illa: z vltra q valet coly ligatiō illa. qz ipa colligatiō pecunia mēsurat: cū possit vedit? z emi. Eadē rōne ea dē ps absolute supra valet min? seipā colligata. Ad casum igit rñdeo: q tripl? emi? proz intēdit emere. s. aut totū b. aut partē absolutā aut colligatā. Et tūc pono tres cōclusiones. Prima. Emere totū funduz minoz pccio q valeat si illa minozitas sit vltra dimidiū iusti pccij: ptract? ē illicit? z fm iura rescindend? vt dictum est. Si pō nō sit vltra: est qdēz licit? ptract? sed iniusticia est in pccio: vt pty. Vñ tenet emproz augere pccū. Nec si potest vedit? ad affictū fm rōnem dati pccij z nō valoris fūdi: tollit qñ ptract? sit illicitus vl pccū ini quū. qz postea? nō variat pus. Scda. Si aut is q dicit emere totū b. nō intēdat emere totū b. sed vnā ei? partē absolutam p indiuisum z eam det ad affictū fm pportionem totius b. nulla est iniusticia: vt de se patet. Tertia. Si pō intēdit emere partem colligatam z locare p rata totius affictus: quod est emere quasi directū doo minū sine vtil? aut plus soluit pro parte colligata q valeat absoluta: aut non. Si secundū est qdem licitus ptractus emprois z locatiōis. sed iniusticia est in pccio. qz pl? valet ps colligata q absoluta. Et ista maioritas valor? est maior z minor fm varietatem legū municipalium z consuetudinū. Nam est maxima vbi nō solū reliqua medietas distrahi non potest: sed etiam efficit emprois si venditor nō solū nit affictum. Minoz pō. vbi p leges municipales cauet ne veditoz nō soluēdo perdat de sua parte fundi plus q id qd debz soluere z nō soluit. Vbiqz pō qnta sit arbitrio boni viri. i. prudētis z timozati vditudicabit. Si pō p mū: nulla erit iniusticia: dū mō pccij maioritas tanta sit qntus valor colligatiōis. Est aut necess? q talis emproz intēdat emere totū aut partē absolutam aut colligatā: quia inter ista non est medium. Credo tñ q boni viri raro sic ptractant. Sed tñ ista scpi vt habeat re pspōio ad maloz malicias z argutas colligatiōes.

De quæstionibus impertinentibus

Casus xxxv.

Verit. xxxv. Vtrū licitū

q

te fiat q̄nto mō: Ad q̄d dico q̄ istā q̄stionē p̄tractat Inno. nō. i. c. in ciuitate. et mlti post eū: puta Lau. Hosti. Jo. an. et q̄dā Guil. et Alexander lombardus: et Abbas. Inno. ceterū q̄ distiguit. Aut em̄ talis annuus reddi? iam est institutus sup̄ rebz mobilibus vel immobilibus: aut nō. Si p̄mū: fm̄ euz et oēs alios canonistas p̄tractat est licitū: q̄a est vera veditio: cū ibi sit p̄ciū et merces. i. annuus reddi. L. de sacrosanc. eccle. l. iubemus. Si scdm̄ sic dicit Inno. q̄ fm̄ aliqs̄ est illicitus. q̄ ibi non videt esse vera venditio: cum merces nō sit in re. natura Emp̄tio autē et veditio: sine re q̄ veniat intelligi nō p̄t. ff. de p̄rabē. emp̄. l. nec emp̄. p̄rio. Ideo p̄sult a talibz abstinendū. Sz Joā. an. dicit q̄ p̄tractat est illicitus: et vix videt quō sine fraude fieri possit. Sz Guil. nō glosator raymūdo sed alii: et Abbas et Alexan. lōbar. dicunt p̄tractat esse licitū. Imo dicit iste Alexan. q̄ nullā videt causam dubitandi in h̄: q̄ cū habeam tria. s. bōa mobilia et bōa imobilia: et ius i vtrifq̄: h̄ certū est q̄d hic vendit. Quā Inno. i sua rōne assumit falsum. s. q̄ ibi nō sit res q̄ veniat: q̄ est vtrifq̄. s. certū reddi? et ius exigendi illū. Et h̄ seu dato q̄ nō esset illud ius et emp̄tio nō fiat sine re: fit tū sine re existēte: sed futura. vt cū emunt fructus p̄uenturi ex agro: et parte ancille vel pecudis. ff. de p̄rabē. emp̄. l. nec emp̄tio. et factus retis. l. si iactū. ff. eodem. Vbi videtur q̄ bñ dicit iste Alexan. lz Archie. dicit q̄ res nō videt clara. Nō em̄ possum videre differentia inf̄ affectus p̄stitutū heri et p̄stitutū hodie. Si em̄ affectus p̄stitutus: quē fm̄ oēs licet emere: fuit institutus licite. q̄ nō p̄t etiā nūc licite alius institui sicut tūc ille licite instituebat. Si h̄o illi licite fuit institutus: q̄ res de se iniusta: licite emi nō possit: q̄ nō firmat tractu tēporis: q̄d ab initio iure nō subsistit. extra d. reg. i. l. i. vj. Jōrē habeo clarā si affectus fiat sup̄ re immobili: q̄ hoc est vendere aliquid quā et parte p̄ indiuisum. Hoc igit sup̄posito nunqd̄ licebit in h̄ facere pactus de

retrouedendo. Ad h̄ dico q̄ sicut ex dicit p̄z et ex Raymūdo: si sic emat p̄ciū nō est dubiū q̄ h̄. Sed de p̄dicto annuo redditu idem est fm̄ p̄dictū Guil. Imo vt ait oia hec vident exp̄ssa. ff. de p̄ditōe adiee. in. l. ij. et in. l. vbi autē. et si r̄dinat nō tenebitur emptor fructus cōputare in sorte. Sed cōtra q̄ aliqd̄ accederet sorti: q̄ cēt vsura. Sed. Hic nulla ē fors. i. mutui. q̄ ille p̄cuncte q̄ntū erat ex parte emptoris fuerit veditio perpetuo et irreuocabiliter tradite. Est autē fors. i. capitale: sz tali sorti aliqd̄ p̄t accedere sine vsura: q̄ q̄n inuenit: inde licite aliqd̄ p̄cipit.

Casus xxxvi

Verit. xxxvi. Vtrū licitū

q

te fiat q̄nto mō: Ad q̄d dico q̄ nō est dubiū q̄n oēs fructus inde añ terminū restituitis recepti sūt vsura vel furti. q̄ nō accipiunt ex re p̄pria sz ex pignore. ff. de fur. l. si pigno. Sic igit p̄z quō sit licitū casus et quō nō. Ad p̄mā rōne p̄ncipale facta i oppositū dico dupl̄. Primo: q̄ id q̄d d̄ licitū est p̄t ex lege p̄ncipis illicitū fieri. Quā q̄dā iō mala sūt: q̄ p̄hibita: vt edere carnes. vj. feria. Et sic iste p̄tractat de se licitū: potuit ex dei determinatiōe talit̄ limitari q̄ emptor nō posset lucrari fructus: q̄ de vsura h̄ q̄ ē d̄ns oim̄: specialiter tū dominiū habuit illius terre quā p̄lo suo valida manu adquisiuit. Nec tamē nos mō tenemur illō statutū seruare. q̄ vt patz ex doctria theologoz maxime s. Thom. ij. q. cii. cū in lege veteri essent tria genera p̄ceptoz. s. moralium seu naturalium: ceremoniarum et iudicialium. p̄ma sp̄ durat sicut et natura: vt nō furtū facies. Secunda h̄o vt imolare agnū: sunt p̄hibita post ch̄ri passiōe divulgata: q̄ prestaremur ea q̄ sūt p̄terita: esse futura. Tertia h̄o fuari possunt sz nō tenemur. quia mutat̄ est statū p̄li ad quē ordinabant. Secundo dico q̄ sicut habebat ibi et in multis alijs locis: d̄ns instituit q̄ illa terra venderet sub redēptiōis cōditōe: et si non redimebat anno. l. redibat ad venditorem libera. Quanto ergo institutus tempus restabat vsq̄ ad annū. l. can.

U

to vltius vendebat: et quanto maius ratio carius. Unde possessio eadez vendita in anno primo valens. l. aureos: in anno sequenti valebat. xlii. et in sequenti. xlvij. et in sequenti. xlvij. et sic de alijs. Et ita dominus iustitiam computari fructus in sorte: non quia tantum de precio minueret quantum valebat fructus: sed quia proportio nabiliter tantum diminuebatur de precio quantum et de rempe fructuum percipiendorum. Et sic sensus sit bonus signus est: quia posito quod illa terra rediret. vii. percentum: quilibet possessio in. xvij. anno fuisset ex toto libera si fuisset valor fructuum computatus in sortem. et sequitur venditor in. xvij. anno libere sine precio eam potuisset rehabere: quod est falsum. quia usque ad. l. annum erat emptoris. Ad secundum nego antecedens. Ad primam probationem dico: quod aliqui talis venditor si posset habere pecuniam super pignore nolleret vendere sed quia aliter facere non potest: vult vendere quod parz: quia si non inueniat qui faciat pactum de retrocedendo vendet aliquam absolute: et constat quod tunc velle vendere: et tunc non haberet magis voluntate vendendi quando vendit absolute quam quando vendit cum pacto minus. Unde simpliciter vult vendere licet habeat velleitate non vendendi id est si posset velle non vendere. Notandum est tamen quod etiam venditor non intendit vendere sed fingit et decipit emptorem: nisi hominibus tenet venditio si dicit se velle vendere. alioquin etiam de vendente absolute idem dici posset: et sequenter si post decem annos diceret se intentionem vendendi non habuisse: et hoc probaret per testes vel iuramentum reuocando. vel si non probaret: tamen si crederet emptori teneret in conscientia resignare rem emptori et fructus: quod dicere stultum est. Sufficit ergo si dicat se velle vendere. Ad secundam autem dico: quod in venditione dupliciter est conditio. Uno modo videlicet intelligatur annexa ipsi venditioni: quasi. scilicet venditio sit suspensa usque ad certum terminum. Alio modo quod est annexa rei vendite: ut cum aliquid venditur cum tali vel tali onere. Et primo quidem modo non transferunt dominium nisi adueniente termino: sed secundo modo secus. Dicere pro quod si iura venditio non possit fieri conditionate: est ignoranter loqui: quia hoc nulli habet: sed potius Leviticus. vbi super

habet oppositum. quia illa terra vendebatur sub conditione redimendi: et tamen tali conditione non obstante fructus erant emptoris. Et idem expressit habet instituit. de emptori. et venditio. §. emptio. Ad tertium dico: quod illi non dicunt hunc tractatum usurarios inuenisse sed eo fuisse viros. Et dato quod ab eis esset inuentum non sequitur quod sit usurarius. Ad quartum dico quod nunquam videtur doctorem scribentem vel doctorem dicentem oppositum ex sententia. Si autem aliqui imperiti oppositum dicunt non est curandum

Casus xxxvij.

Veritur. xxxvij.

Quod licet rem suam apud alium detenta furtim surripere Ad hanc rident Archie. ij. pre. ti. j. et Petrus de palu. i. iij. et Henricus et Dusa. et Aureo. i. ij. q. dli. q. xxi. et sanctus Thome. ij. q. lxx. Dico ergo quod aut res tua est detenta apud alium iuste: puta quia est depositata: aut iniuste. Si primus: non licet tibi furtim rem Thome. quia grauis depositarii ad reddendum aut ostendendum se innocuum ff. de positi. vlt. extra legem depositum. et l. si hominem Et ite intellige si est accommodata: quia is cui est accommodatum aliquid tenet de re amissa. ff. comodati vel contra. l. rem mihi Et similiter idem est de pignore. ff. de furtis. l. eum qui. et l. creditoris. §. idem scribit Unde teneris releuare grauiam depositarii furtim Thome. Et idem intellige de alijs. Si pro secundum: tunc accipiendo rem tuam aut aliquid equeles furtim Archie. peccas ut dicit sanctus Thome. quia mistras tibi iustitiam. §. extra. l. nequis in propria causa. l. j. Non tamen teneris restituere. Hec sanctus Thome. et super dicti. Tamen furtim Archie. aliqui potest hoc licere et tunc se requirunt. Primo quod non sis dubius: quia exponeres te periculo furti. Argumentum. di. xxxij. habuisset. Secundo quod non possis rem tuam habere in iudicio: quod furtim Petrus aureo. tunc est quando non habes quod velit restituere aut iudicis presentiam: et furtim Archie. quando non speras iustitiam. Tertio quod non sit veritas mille sequi scandalum alijs: quia nemo debet cum alterius factura locupletari. extra de

De quæstionibus impertinentibus

reg. su. li. vj. Quarto q̄ etiã nō imineat tibi p̄culū fame ex hoc q̄ sciet: q̄ d̄ fidens conscie famā suam negligit/nimis crudelis est. xij. q. j. nolo. Quinto q̄ nō imineat p̄culum pp̄ie p̄sone: q̄ hoc esset tentare deū. Arg. xxij. q. ij. querit. Sexto q̄ tua p̄scia sit stabilita: sic q̄ eā nō facias.

Elice igit̄ cōclusiones

Prima. Qui furtive accipit rem suā iuste detentā. s. q̄ est depositata: cōmodata vel p̄ignori data: peccat. et tenet aliū reuare.

Secūda. Qui f̄o accipit iniuste detentā cū possit h̄re in iudicio: peccat q̄dē sibi ministrādo iusticiā: sed nō tenet restituere.

Tertia. Similit̄ peccat q̄ accipit et nō est cert̄ q̄ sit sua: etiã si in iudicio nō posset rehabere

Quarta. Qui f̄o accipit: credens inde scandalū sequi alijs: peccat. sed non tenet restituere nisi rōne scandali. et idem est d̄ accipiente cum p̄culo pp̄ie fame vel p̄sone: vel cōtra p̄sciam. q̄. i. peccat. sed nō tenet restituere: nisi forte p̄pter erroneam conscientiam.

Quinta. Qui aut̄ n̄ p̄t h̄re in iudicio: et est cert̄: nec credit scandalū sequi alijs: nec sue fame: nec p̄sone p̄culū: nec facit p̄ conscientiam: non peccat furtim surripiendo rem suā vel aliqd̄ equalens.

Sexta. Adde q̄ cū res possit q̄dē per viam iudicij haberi: sed res est modica et exp̄se fierent magne vel sequerent inimicitie. p̄ re parua: tūc etiã licet: concurrentib; alijs cōditionib;: q̄ impossibile est qd̄ est possibile cum damno.

Casus. xxxvij.

Veritur. xxxvij. Vtrū
 q̄ quis possit mortali peccare suam mendo furtive re parua: Ad hoc r̄ndet Pisan^o r̄s. furtum. et Archie. ij. pte. ti. j. ca. de furto. et san. Tho. ij. ij. q. lxx. ar. vj. et ex dictis eorū oportet facere duplicem distinctionem. Prima est: q̄ q̄dam sic furant̄ minimū q̄ nō accipient magnum. quidam f̄o etiam magnū acciperent si possent. Et isti mortali peccat. q̄a

non quod ablatū est: sed mens furantis attendit. r̄ij. q. vj. ca. vl. et idem sanctus Tho. Secunda est: q̄ eorū qui ita accipiunt parua q̄ non accipient magna: q̄dam accipiunt cōtra voluntatē d̄ni: et quidam non. P̄t em̄ esse q̄ res minima erit multum chara possessori. Hanc innuit sanctus

Tho. ij. ij. q. lxxij. ar. vij. tertiū. et expresse p̄ d̄n̄ Pisan^o. Et prim^o q̄dē peccat mortaliter f̄m istos. quod itelligo Primo: q̄ d̄n̄s notabiliter egrefert. et Secūdo si p̄sumit hoc. et Tertio si potest aliter facere

Sed p̄tra: quia parum p̄ nibilo reputatur: ex. ij. P̄by. Sol. Quod iniuste est parum: possibiliter est magnū d̄no. et consequenter q̄ hoc accipit: accipit simpl̄ magnū: q̄ a voluntate d̄ni dep̄det tota gravitas in furto: cum d̄ eius voluntate oia eius bona possint accipi. Vel aliter et redit in idem Quod est parū nō variet iusticiam nec sit p̄ eā: t̄n̄ p̄t esse p̄ charitatē quam notabiliter offendit.

Elice igit̄ cōclusiones.

Prima. Omnes fures dānabunt nisi peniteant et restituant: quia furtum de se est mortale.

Secūda. Quicūq; p̄cepserit alienū iniuste: similit̄. q̄ hoc est p̄tra legem dei.

Tertia. Qui parū accipit: q̄ nō p̄t accipere magnū: similit̄. q̄ de^o respicit cor.

Quarta. Qui parū sic accipit q̄ nō acciperet magnum. et sic accipiendo cōtristat d̄n̄m notabil̄ et scienter et sine v̄gēte necessitate: peccat mortaliter: et tenetur restituere.

Quinta. Si f̄o cōtristat modicū: aut multū: sed igit̄ d̄n̄ter: aut cum magna necessitate arbitrio boni viri: nō peccat mortaliter. quia eo casu ille deberet velle tibi de re parua seruire.

Casus. xxxix.

Verit̄. xxxix. vtrum sit
 q̄ furtum non restituere inuenta: Ad quod r̄s. p̄ d̄eo f̄m sanctus Thomā. ij. ij. q. lxx. et Petrum de palude in. iij. et Archiep̄. f̄m quos distingendum est. Si em̄ res inueste p̄nct̄ fuerunt ab aliq̄ possessore: vt aues aut fere

2

vel lapilli in litore maris inuenti: fm oēs occupanti cedunt. Si ho fuerint posses se qdē: sed ab antiq̄ vt thesauri q̄ q̄b non extat memoria cui? fuerint: eadem rō est: excepto qm̄ Petz leges statuerūt me/ dietate p̄tinge ad dñm agri in q̄ inuenit. qd̄ fm eudē intelligit: qm̄ inuenit nō dedi/ ra opa r̄ in agro alieno. De p̄suetudie at̄ vbiq̄q̄ inueniat est p̄ncipis. **S**ecūdo credo q̄ illa p̄suetudo nō liget saltē in cō sciētia. qz nō est introducta p̄ modū legis sed violētie. Nec fuit vnq̄ approbata mo ribz vtentiū nisi violenter. Est etiā p̄ iura canonica bona icerta volunt esse paupe/ rū si talia sunt restituēda. est nō sunt resti tuenda/ est p̄ iura ciuilia: et vt videt cōtra naturalē eq̄tate. Si at̄ fuerint possesse de p̄pinq̄ r̄ sunt derelictē/ sunt occupantē: fm s. Tho. r̄ Guil. Nota tñ q̄ p̄iecta in mare ad alleuandū nauē fm Archie. non sunt derelicta: vñ illa tenet̄ restituere. **L**. d̄ sta turz r̄ p̄sue. l. j. Si aut̄ non sunt derelictē r̄ accipis antio retinēdi tibi: vtputa bursam inuentā: peccas mortali: dicente Hiero. Sciat hoc vicium esse simile rapine si in uenta nō reddiderit. xiiij. q. v. **D**ulci. Et Aug. eadem q̄stione. Si qd̄ inuenisti r̄ n̄ restituisti: rapuisti. Intellige tñ q̄ est ra/ pina large. Nam p̄p̄ie est furtū. ff. d̄ fur. l. falsus. Ideo fm Archie. talis debet fa cere p̄mo p̄conizare in ecclesia. r̄ si nō inue nit dñm: ad arbitriū episcopi vel peniten tiarij vel sacerdotis restituat vel retine/ at si est paup̄.

Elice igitur conclusiones.

Prima. Res inuenta r̄ nunq̄ possessa est occupantis.

Secūda. Res possessa ab antiq̄: tota ē oc cupantē si inuenit eā in p̄prio fūdo vt̄ in ali eno data opa: est tñ media dñi fundi si in uenit in alieno nō data opa.

Tertia. Cōsuetudo aut̄ in opposituz q̄ sit p̄ncipis nō ligat in p̄scia: nisi vbi p̄ba/ bilr̄ p̄sumeret fuisse antecessor̄ ei?

Quarta. Res possessa de p̄pinq̄ r̄ reli/ cta/ est occupantē.

Quinta. P̄iecta in mare nō sunt de/ relicta r̄.

Sexta. Res de p̄pinq̄ possessa r̄ si de/ relicta: necessario est restituēda si p̄t̄ inue

niri dñs: als danda est paup̄s/ vel retine/ da fm arbitriū vt̄ s.

Septima. Peccatū mortale ē nolle res/ stituere sic inuenta: r̄ desiderare se inuenire cum tali intentione nō restituēdi.

Casus. xl.

Veritur. xl. **V**tz liceat

dare pecunia mercatorū vt̄ arti/ fici vt̄ lucz in de factum sit cōe/

Ad h̄ r̄ndert. Tho. ij. ij. q. lxvij. r̄ archie. ij. pre. ti. j. et P̄ssa. ti. societas. et multi ali.

Et p̄dicti dicūt licitū esse p̄tractū/ dñmō capitale ster piculo dantz. **D**icit tñ **S**o/

dos. r̄ **J**oā. cald. r̄ **A**zo: q̄ oportz piculū spectare ad vt̄riq̄: sed nō ē necessariū nisi

si de bñ esset sic licitū: nō obstāte q̄ poss/

sibiliter vna ps capitalis n̄ p̄dat. q̄ de ea nullū lucrū p̄cipit: fm aliq̄s. **I**mo ex p̄e

dantz est maḡ licitū q̄nto maḡ stat picu/ lo suo. **N**otandū tñ: q̄ cū duobus mo/

dis **J**et̄ aliq̄s viciet. scz q̄a est ibi vsura: r̄

qz est iniusticia: dum. i. vna ps nimis gra/ uat: etiāsi nō sit ibi vsura. ad h̄ q̄ nō sit ibi

vsura sufficit capitale stare piculo dantz: vt patz intelligenti diffinitionē vsure. sed

ad secundū op̄ret q̄ neutra ps grauet: qd̄ fm iudiciū boni viri iudicabit. **E**t de hoc

iudicio meo debet intelligi dicitū illorūz

trū. **I**ste tñ p̄tract̄ tribz modis variatur

et aliq̄n ex circūstantia illicit̄ est. **P**rimo

em̄ sic sic. **D**o tibi centū aureos: h̄ pacto q̄ apud henricū centū p̄similes lucentur

aut p̄dant. **E**t sic fm Archie. r̄ m̄kos do/ ctiores est dubius **N** sapit vsurā. **T**um qz

est inuent̄ in fraudez vsuraz r̄ sub pallio societatis lateat mutuū cū spe lucz. **T**uz

qz ista pecunia non est data p̄ modū de/ posit: quia **H**enricus cui dat̄ esset p̄mitā/

dus: non tu. **N**ec p̄ modū societatis: quia in pacto esset q̄ deberet fideliter expēdit

in mercantijs. ergo est data per modum mutuū. **C**oncordat **I**nnocentius de vsu/

ris ca. finali. r̄ **J**oannes **A**nd. ibidē. **S**et/ cundo sic: **P**etrus de furno cōducit **H**er/

ricum de pureo ad opera sue artis. id est ad suendū in vestibus p̄cio florenozum. l.

quod iustuz creditur: cum hoc pacto: q̄ si

De questiōibus impertinētibus

ipe henric? i exercitio tal' artis ponet cen-
tū de suis recipiet pl? G. l. i. l. Et tūc di-
co q' si illa centū substat p'culo hērici: ita
q' p'dere mgro etiā ipe p'dar p' rata. z ma-
gistro nō lucrāte ipe nō lucrēt: sed in fine
anni accipiet tm. l. est licit? fm Archie.
vt notat glof. xiiij. q. j. p'leriqz. ff. p' socio. l.
vex. q' est societas. Si autē eā p'p'it p' mo-
dū mutui est vsura. Tertio fit bona fide.
sic vt pecunia mea apud te lucrēt cū picu-
culo meo: ita q' tu industriā z ego pecuni-
am pono: z diuidim? fm q' zuenim? Et
sic ē licit? fm eōdem opinione doctorū

Ellice zclusiones.

Prima. Itē tract? p'mo mō est vsura
palliata.

Secda. Sed secūdo mō est licita socie-
tas si data pecunia stet periculo datoris:
z lucrū ac damnū sit incertū: q's est vsura
cessantib' his.

Tertia. Tertio mō licz: dūmō pecunia
stet periculo dantis

Casus xij.

Veritur. xij. Uly

q' ludus alee sit mortale. Ad h
dico q' fm Archie. z P'isa. z
Buil. lud? alee ē lud? q' inni-

tif fortune: vt ludus taxilloz: z fm aliq's
etiā chartaz: q' p'ncipalit' innitit fortune:
q' plus ibi valet q' exp'ictia. Ludū q' non
fortune sed robori: vt certare hasta: vt de
p'teritari: vt ludus pile: aut ingenio: vt lu-
dus schaco: innitunt: sunt liciti fm do-
ctores. z. ff. de aleatorib'. l. ij. etiā clericis
fm Lauren. quo ad ludū schaco. Sed
ois ludus fortune: nisi fiat p' recreatione
vt dicef: est phibit? vt. L. de religiosis z
sumptib' funez: z de alee lusu in zstituti-
one greca: in qua etiā phibet inspectio
taliū. Un inspectores z participes i alea
z taxillis: semp peccāt fm Bonal. saltez
venialr: maxime si sint clerici. in aut. de sā-
ctis epif. s. infdicim?. z extra de vi. z ho.
cleri. in c. clerici. Hoc at intelligo qn lud?
illicite exercet. Uly q' peccent mortalit'
inspectores qn lud? exercet cū pctō mor-
tali: dicit rosella q' nō oportz cū q' delectat

de eo qd ē mortale: nō d' se: sed ex intētiōe
vl' ecclie zstitutiōe peccare mortali: vt illi
le q' inspicit torneamētū. sec? si sit mortale
de se: qd ego vex suspicōz qn tali displicet
in tali re id qd est pctm: ita q' sup'plr nol-
let talia fieri: lz supposito q' fieri habeant
velit pascere oculū d' ipa re q' in se mala nō
est. Est aut ludus alee mortale fm Ray.
qz de deponit clericus: z laic? excōicat:
qd p' veniali nō fit. Et h nō intelligit Ar-
chie. qn lud? ē ob f'creationē at' aliqd mo-
dicū z moderate: vt qd in ztūio vescenti
di cā pomf. ff. de aleatorib'. l. fi. lz qn ē ad
adq'rendū aliqd notabile p' ludū. Et idēz
innuit tex. i c. eps. dis. xxxv. dū de deseruit
ens: qz in h notat assiduitas q' nō ē nisi cū
lud? est ex auaricia. Un fm Buil. ē mor-
tale cū ducit i ztueri: q' tū ad h nihil
facit. Intelligo at q' lud? fit ex auaricia
qn q's nō luderet nisi cū spe lucrādi: ex so-
lario p'o qn q's luderet etiā si neutrā partē
crederet lucraturā: nō obstāte q' appetat
z speret lucrari. Rō est: qz qn aliq' duo ita
se habēt q' posito vel remoto altero: altez
ponit vel remouet z ecōuerso: puta ludo
z spe lucrū: optet altez eē cām alteri. Sz
si remota spe stat ludus: illa spes non erat
causa. Un non ois q' appetit lucrari: ludit
p'pter lucrum.

Ellice igit' zclusiones.

Prima. Ois lud? fortune est phibit?
quo ad exerceri ex auaricia seu causa lucrū
p'ncipalit': vt ludus taxilloz: z fm aliq's
chartarum

Secda. Ludus fortune est licit?: si fiat
moderate ad recreationē circa aliqd mo-
dicum.

Tertia. Lud? industrie z ingenij ē licit-
us etiā clericis (nisi rōne scādali) vt lud?
schaco: z intellige ad recreationem z ex
rōnabili causa.

Quarta. Est aut mortale si ex auaricia
exercet circa notabile.

Quinta. Illicitū est inspicere hos lu-
dos maxime clericis: qn nō sūt causa re-
creationis.

Sexta. Taliū at inspectores vl' alioz q'
nō sūt mala de se: sz qz ab hoie phibita: nō
peccāt mortali: qn simpliciter vellēt talia
nō fieri: rōne pcti qd eis displicet.

Casus xliij.

Veritur xliij. Utrum
 liceat vendere ea q̄b̄ in aliq̄
 bus casibz nō licz vti: Ad h̄
 aut̄ r̄ideo p̄ vnā maximā ex
 ij. ij. q. clxix. z Pifa. ti. negotiatio. z archi/
 epi. q. ē hec. Nō debet videri ea q̄b̄ hoies
 bñ vti nō p̄nt: nec q̄b̄ vt pl̄imū male vti
 tur: nec q̄b̄ vtunt bene z male si pbabil̄
 credit q̄ ad vsū malū compent. Deinde
 r̄ideo p̄ p̄clones q̄z

Prima hec ē fm Archie. v̄ditōz aleaz
 rapilloz z chartaz: nō videt̄ posse excusa
 ri a mortali: q̄ vt pl̄imū his vtunt hoies
 ad mortale ex auaricia. Un̄ z fm Bista.
 n̄ ē tutū ex his viuere: q̄b̄ fr̄q̄nti vtunt
 hoies ad mortale

Secūda. Tales ex p̄seq̄nti fm eundē n̄
 sunt absoluēdi. de pe. di. v. c. falsas

Tertia. v̄ditōz fuzoz fm eundē po
 sūt excusari q̄ nec sciūt nec credūt q̄ his
 mulier sit vsura ad malū (q̄ tñ facit nō
 est credendū) q̄ p̄nt bono fine aliq̄ tali
 bus vti vtētes.

Quarta. fm Ray. mortale grauissimū
 est vendere arma ei q̄ scitur emere ad ma
 lum vsū.

Quinta. Et similiter vendere (fm eun
 dē) venena mortifera: q̄ nullo fm Archie.
 vti sunt apta.

Sexta. Licet vendere fm Archie. ea q̄
 bus q̄s p̄t bene z male vti vt arma: dū
 modo nō p̄stet de malo vsū. Et intelligit̄
 de p̄stātia pbabili: z nisi vsus sit vt pluri
 mū malus: als esset repugnātia in dictis
 eius.

Septima. Idēz dicit̄ de venenis q̄ in
 rant medicinas.

Casus xliij.

Verit̄ xliij. Utrum q̄
 p̄ ludū lucrāf teneat restitu
 ere vbi nō viuif legibz impi
 alibz. Ad h̄ soluit Archie. ij.

pre Pifa. Ray. Petr̄ de pal. iij. dist. xv.
 z mult̄ ali. sed singularit̄ scriūs Tho. ij.
 ij. q. xxxij. ar. vij. Qui dicit q̄ in tribz casibz
 bus tenet q̄s restituere ei a q̄ est lucrātis
 p̄ ludū. Primo q̄n ille nō potuit alienare.

Et fm Ray. tales sunt furiosi z pdigiti.
 bi quibz rōne pdigilitatis dati sunt tuto
 res vt exponit Archie. z minores. xv. an
 nis maxime pupilli: z mente capti z surdi
 z cecī: z q̄ p̄petuo morbo laborant. Quia
 em̄ tales rebz suis supesse id est. p̄uidere n̄
 possunt: vandi sunt eis tutores vel curato
 res. inst̄tu. de cura. per totum. Item sul
 z filij nō em̄cipati (nisi haberent peculū
 castrēse vel quasi) z clerici quo ad bona ec
 clesiastica que sunt pauperū. xvj. q. j. qm̄.
 z religiosi z vrozēs. Qui lucrāf bis tene
 tur eis fm sanctū Tho. Ray. mū. z Petr̄
 z alios: nisi lucrum sit aliquod modicum
 d̄ quo p̄sumit q̄ curatoz nō curat. Secū
 do quādo quis lucrāf fraude: q̄ h̄ reputa
 rur vt furtum: fm scriū Tho. z Ray. arti.
 xiiij. q. v. n̄ sane. Tertio quādo traxit ali
 as nō lusuz in p̄ncipio vl̄ medio ludi fm
 Tho. z Ray. q̄ adducit ad h̄ ca. nō sane.
 Et ista sūt dicta fm ius diuinū z canonū
 cum. Sed quid si cessantibz bis q̄s lucrāf
 cū leges impiales mandent posse fieri rebz
 petitionē. ff. de aleato. l. finali. Dico q̄ fm
 aliq̄s vbi nō viuif legibz impiālibz vl̄ vbi
 sunt per p̄suetudinē abrogate: ip̄e z statu
 ra municipalia siqua sunt: de necessitate p̄
 cepti sunt paupibz h̄mōi lucra eroganda.
 Alij dō dicit̄ q̄ solum de p̄silio: ne pate
 at via ludis. Ista est via Donaldi Bica
 nij Angeli Archie. Francisci zamba. Pe
 tri de palu. Ray. q̄ dicunt q̄ p̄suetudo po
 tuit dominū transferre in vincentē. Et
 Joā. de imola qui ista allegat z nō repro
 bar. Glidet etiā esse via sancti Tho. z Ri
 char. qui nihil dicit̄ de paupibz cū tñ di
 cāt q̄ talis restituere nō tenet. Est etiā
 Joan and. z Joānes calderi. qui in c. cle
 rici dicunt tutū esse hec dari paupibz: sed
 nō necessarium.

Luce p̄clusiones

Prima. Qui lucrāf pdere non valenti
 restituere tenet̄ eidem. i. ei vel habenti cu
 ram eius.

Secūda. Sitr̄ q̄ lucrāf fraude
 Tertia. Sitr̄ q̄ traxit i p̄ncipio ludi vl̄
 in medio nō lusuz.

Quarta. Cessantibz bis: q̄ lucrāf vbi
 p̄tra h̄ nulla lex vigerit nō tenet̄ restituere
 perditōz: imo nec paupibz nisi de consilio

De quæstionibus impertinentibus

Casus. xliij.

Veritur. xliij. vtrū tenetur restituere qui aduersus legem non abrogatam lucrat per ludum. Ad hoc dicitur Petrus de pal. q. vbi vniuersi legibus impialibus vel municipalibus prohibentibus ludum et non abrogatis: quod lucrat cessantibus his qui in superioribus quæstionibus dicta sunt: non tenetur ei a quo lucratum est: nisi per iudicium eodem tenetur. quia iura non mandant fieri restitutionem. sed concedunt posse fieri repetitionem. sed tenetur inquit pauperibus: sic quod si pauperis dedisset pauperibus: et deinde fiat repetitio: potest excipere coram iudice. Alij hoc dicunt quod tenetur ei. quia iura prohibent ludum et acquisitionem per ipsum. et malefidei possessio foris est quod contra legum iura mercatorum. Et de agricolis et cæstis. l. quæ admodum. Et hec est opinio glo. in c. episcopi. di. xxv. et in c. deri. ci. extra de vita et honestate. et Azor. et Ray. et Pisa. et san. Tho. ij. q. iij. di. xv. et Hostiensis. q. dicit quod fere omnes doctores sic sentiunt. Addit tamen sanctus Tho. quod debet dare pauperibus qui lucrat et qui trahit ad ludum/du/rante iure positio. quod iste non potest tenere: nec ille mereatur excipere.

Elicet conclusiones ut libet.

Casus. xlv.

Veritur. xlv. vtrū liceat dare rustico pecora extranea hac lege quod prius totum capitale respiciat: deinde residuum diuidat. Ad hoc dicitur quod si periculum stat rustico: est casus illicitus secundum Pisa. et Archie. Et sic videtur loqui Joannes de ligna. dicens absolute: quod non licet. Si periculum ita domino. s. periculum rei et forte tunc: sic dicunt aliqui quod licet. Et sic videtur loqui Lauren. de ridolphis: quod absolute respondet quod licet.

Ego autem respondeo per has conclusiones

Prima. Si periculum pecorum est tradentis ea: in contractu non potest esse usura. quod patet primo: quia ibi non est mutuum: cum non transferat dominium. Secundo: quia predicti doctores dicentes casum illicitum absolute: ut Pisa. et Guil. et Archie. non dicunt ibi esse usuram: sed inequitatem. quod si rusticus nimis

grauatur. Est igitur societas.

Secunda. Et cum in tali contractu sit iniusticia: vel non regula generalis dari non potest. quia aliqua capita sunt meliora: et alicubi magis fructificant: et facilius aluntur.

Tertia. Vtrū ibi sit iniusticia iudicabitur arbitrio boni viri. quia sciri non potest generaliter: ut dictum est.

Quarta. Licet ut in pluribus talis contractus sit illicitus: ex hoc quod nuptus rusticus gradatur: tamen ubi iudicio boni viri rusticus non grauaretur: esset licitus. quia tunc non esset usurarius nec iniustus siue iniustus.

Casus. xlvj.

Veritur. xlvj. vtrū

licet locare boues per annuum censuram: puta viginti starys granis. Ad hoc dico quod ut elicio ex doctoribus varijs: contractus iste est locatio. s. concessio usus rei pro precio: et consequenter est potens bene et male fieri. Pro fundamento igitur videamus de natura locationis: de qua dico primo secundum Hostien. quod conductor non tenetur de damno cui obuiare non potuit. ff. eodem. l. sed de damno. similiter nec de fortuito. Tenetur autem de damno ex culpa sua vel eorum quibus vtitur. et in hoc contractu venit etiam culpa leuis (quod) vis aliqui pertrarium dixerunt) iniusti. quibus modis pertrahit obligatio. §. vi. Non tenetur aurigam si curru contendens voluit aliquos pertrahere: et vertens curru destruxit seruum conductum. Dicit enim se tempore distingentius se habere. ff. eodem. l. si merces. §. columnam. Incumbit autem probatio conductori: non locatori: secundum eundem Hostien. sicut armatarius secundum leges tenetur probare se amisisse res cum ruina. Cum igitur circa dictos boues triplex sit periculum. s. fortuitum vel deterioratio vel neutrum: semper per contractus est illicitus secundum Lauren. de Ridol. et Joannem de ligna. qui allegat

ca. pleriq. xiiij. q. iij.

Secunda. Si damnū et lucy meliora-
tionis vel deterioratiōis sit cō-
tine loca-
ti et pductor: sed tñ damnū mortis sit lo-
canti: licet est fm Lauren. d. ridol. dūmō
pductor: deductis expēsis boum lucref ali-
quid vnde pueniat frumentū quod soluit
locatori.

Tertia. Si autē piculum mortis spectat
ad vtrūq. fm Guil. non licet: nisi locator
habeat intentionē nihil accipiendi: sed sic
pacifical ne pductor: nimis grauet anialia
Tunc em̄ inq. licet: dūmō nō fiat instru-
mentū. n̄ tunc nō licet. qz esset (vt dicit) vsu
rarius ex forma et scādalizatiō: et ille h̄t
intentionē mutare vel morti: et heres ras-
tione instrumēti cogit et c.

Quarta. Si autē de piculū incurie et for-
tune equaliter spectet ad vtrūq. fm Guil.
forte posset tolerari. qz cū piculū fortune
spectet solū ad locatorē: incurie p̄o solum
ad conductorē: sic qdam recōpensatio ad
vitanda litigia. Vbi videt q in hoc cō-
tractu et simili nunq. est peccatū: obfuar̄
duob. Primo q capitale stet piculo rei et
fortune p exhibente illō. Secūdo q neu-
tra pars fm iudiciū boni viri nimis gra-
uet: qz stante p̄mo nō est vsura: nec stante
p̄mo ac secūdo est iniusticia.

Casus. xlvij.

Veritur xlvij. Vtrū ali-
q
qs teneat statim restituere scz
alienū: Ad hoc r̄ndet Pisa. tit.
restituō p̄mo. et Ray. et Archieps. ij. p.
tit. ij. et Innocen. et Joan. an. et archidia.
et fere oēs canoniste. sed singulariter sar-
ctus Tho. ij. q. lxxij. ar. vlti. dicens q sic.
qz sicut p̄tra iusticia est rem alienā aufer-
re: ita et detinere. qz impedit dñm ab vsu
sue rei. Manifestū est autē q nulli licet qn-
tūcūq. modico tpe facere p̄tra iusticiam:
iuxta illud Eccl. xxi. Quasi a facie colu-
bri et c. Propter ista autē rōnem oēs cano-
niste coguntur sic dicere. Sed p̄. Primo:
q̄a istud p̄ceptū est affirmatiuū. s. reddere
debita. q non obligat ad semp. Sol. Di-
cit sc̄tus Tho. q includit negatiuū. s. no-

li alienū detinere. Secūdo. Nā aliqui bo-
mo nō p̄t: et impossibilitū non est obliga-
tio: extra d. reg. iij. li. vj. So. Dicit idem
q q nō potest non tenet statim: sed debet
petere dilationem p se vel p aliu. Sed h̄
surgit magna difficultas. s. qd habeat fa-
cere q restituere nō p̄t. Nam fm Ray. et
Perz si restituēda sunt incerta: debet pet-
ere dilationē ab ep̄o vel discreto cōfesso-
re. si p̄o debent certe p̄one: debet petere
ab ipsa. Et si nō obtineat: sunt opinionēs
varie. Nā vna d̄t q debet statim satisfac-
ere: aut cedere bonis: etiā si oporteret ip̄m
mendicare. et nihil sibi debet retinere nisi
ea sine q̄b moreret. qz sp̄ est in mora: que
sp̄ auget peccatū. ff. de condi. sur. l. in re fur-
tina. Ista opinio est Ricbar. in. iij. dicen-
tis: q tali non licet retinere nisi necessaria
nature. qz licet de alieno viuere cū secu-
lari honore. Est etiā opinio Alani et Ar-
chid. sup. ca. si res. xiiij. q. vj. et Bernar. et
Hostie. et vt videt Innocen. in ca. cum tu.
extra de vsur. et Joānis dñici. et Ray. et
Guil. Alia est Archiepi dicens q ille qui
habet vltra necessitatē nature: nō tenetur
cedere bonis ad vitā da d̄mna corpis et
aniē: nō obstāte eo q̄ dicit p̄dicti docto-
res: qz loquunt tanq. viā tutiorē cōsulen-
tes: quā tñ nō tenemur sp̄ accipere. sed suffi-
cit eligere securā fm s. Tho. Sufficit er-
go inq. q se restringat nō viuēdo ita lau-
te vel dorādo ita ample. et paulatim red-
dat. et sic poterit absolui et cōicare. nō autē
q p̄t et p̄crastinant. Vbi videt q sic d̄t
cendū sit. Cum d̄t sanct. Tho. q nō licet
retinere rē alienā contra voluntatē dñi: in-
telligit si illa voluntas sit rōnabilis. Nam
fm eundē sc̄m Tho. possum gladiū furi-
osū depositū ad tempus retinere: cū tamē
lex strictissime mādet deposita reddi. L.
depositi. l. finali. Ideo egregie Scot. et
fm Archiep̄um rōnabilis notat aliqs casus
in q̄b aliqs non tenet statim restituere:
re: q militat sub hac maxīma. Licet rē al-
teri detinere qn̄ ip̄e deberet velle eā reti-
nere. Primus est si subita restituō esset
m̄ltū dānosa cōtati. Secūs si eet dānosa
ei cui sit. vt si furioso reddat gladiū: quo
se vel aliū p̄mar. Tertius. si se diffama-
ret ob hoc. Sufficit em̄ tunc h̄re voluntatē

De questioibus impertinentibus

quod si potest restituere. Quartus, quoniam se multum damnificaret: et alium parum iuuaret. Quintus, quoniam est quod impotens. Dicit autem secundum doctores prime opinionis impotens quoniam habet solam necessarium nature. secundum Archiepiscopum autem dicitur posse qui potest se restringendo aliquantulum ut dicitur, et sequenter videtur secundum eundem quod impotens sit quod se restringit quantum patitur status suus: et tamen cum hoc non potest.

Notandum tamen quod primi loquuntur de eo qui potest vel non potest absolute, sed archiepiscopus non absolute: sed cum decentia sua. Et iste quod non potest cum decentia sua non tenetur: nisi ut credo is cui debet/esset in tanta restrictione ut ipse. Videtur enim iniquum quod quis vivat cum honore ex rebus alicuius: pro quorum carentia verus dominus vivit in dedecore vel in minori honore. Ellice conclusiones.

Prima. Quilibet ex obligatione iusticie tenetur statim aut restituere/aut petere remissionem aut dilationem.

Secunda. Si non potest obtinere dilationem et vult viam tutiorem eligere: secundum aliquos statim restituat vel cedat bonis: etiam si oporteret eum medicare: et nihil sibi retinere nisi necessaria nature.

Tertia. Simpliciter tamen et absolute non est necessarium talem cedere bonis: sed sufficit si se restringat quantum patitur infirmus gradus sui statim: nisi ubi is cui debet esset in eodem infirmo gradu: quoniam tunc absolute tenetur deficere a statu suo ut aliquis in suo consuetudine per suas res usurpatis.

Quarta. Quinque sunt casus in quibus aliquis non tenetur statim restituere. scilicet tertio.

Quinta. Qui possunt restituere cum restrictione sua et peractinant: nec absolvi nec coicere possunt.

Casus. xlvij.

Veritur. xlvij. Ut restitutio semper sit facienda et a quo ablatum est: Ad hoc respondet Raymunus, et archiepiscopus. ij. par. tit. ij. et Pisa. et sanctus Thome. ij. q. lxxij. secundum quos omnes prout concordantes sic dicitur. Tripliciter aliquis aliquam rem tenet. Primo quia est sua. Secundo quia est aliena: iuste tamen detenta

puta quia erat data pignori vel accommodata etc. Tertio: quoniam est aliena et iniuste detenta. Regulariter igitur restitutio spoliari facienda est secundum Ray. et Pisa. et lxxij. q. j. re integranda. et fere pro tota questione et extra de restit. spo. fere pro toto. Et intellige spoliatus iniuste possidentibus seu detinentibus. Fallit autem quando iste male accepit: et ille turpiter dedit: ut patet in simonia. De hoc videtur. ij. q. lxxij. art. vij. Qui igitur accipit a possidente tertio modo: secundum Ray. non debet restituere ei a quo abstulit: sed vero domino vel ei cui eam prior fur surripuerit: si eam iniuste tenebat. Qui vero aufert a primo tenetur restituere eidem. Similiter qui a secundo: tenetur eidem. nec debet dare primo. i. possidenti primo modo. quoniam faceret iniuriam secundo. ff. de furt. l. is cuius. Sed 3. quia aliquis ille est mortuus a quo res sublata est. Dicit sanctus Thome. quod si mortuus est: tenetur heredibus. et hoc secundum Ray. pro rata uniuscuiusque heredis: nisi quoniam aliquis est heres in aliqua parte determinata: puta in certis ducatis pence. quia talis nihil debet habere: cum non sit heres sed legatarius. L. d. heredi. inst. l. quotiens. Si autem is cui debet fieri est incognitus/ promissa diligentia: secundum sanctum Thome. dicitur quod restituendum est pro anima eius. Nec refert ubi dicitur de. L. si dicat Innocentius. et Joannes. and. et Joannes. de ligna. quod debet erogari in loco in quo furtum est factum. tamen Guillelmus. et Hugo. et frater La. et Fredericus. de senis. et sanctus Thome. sentiunt quod hoc non est necessarium. Si autem est distans: mittat ei si commode potest. aliquando tuto loco deponat: et ei notificet.

Ellice igitur conclusiones.

Prima. Qui abstulit rem a vero domino: tenetur ei. et non excusat danda alteri.

Secunda. Qui abstulit ab eo quod non erat vere dominus: sed tamen iuste tenebat rem: tenetur eidem.

Tertia. Qui abstulit ab eo qui iniuste rem alienam detinebat: non tenetur nec debet restituere ei: sed illi a quo primo iuste possidente rapta est: siue esset verus dominus siue non.

Quarta. Quando is qui spoliatus est mortuus est: tenetur raptor hereditariis pro rata. sed non legatariis.

Quinta. Si autē est distans: debet ei res mitti aut depositari zc.

Sexta. Si autē est incognitus: debet p eius ania erogari paupib.

Casus. xlii.

Verit. xlii. vtz sic suffi
 q ciens ista restitutio: Perru de Heruo debet Henrico de puceo centū aureos q̄s extorsit per vsuras: z ponit se in manib; ei⁹ offerens se paratū oia restituere: rogās tū vt faciat cum eo misericordia: z accipiat vnā prez/alia remissa: Ad hoc rñdet Archieps. ij. pre. ti. ij. P. P. sa. ti. restitutio pmo. et Ray. z frater Egi di. in qd. Hostien. Frederic⁹ de Se. Jo an. An. Lauren. de ridol. z multi ali. et distinguendū est fm mēte oim. qz aut iste est vere parat⁹ restituere: aut nō. sed credit se p̄cio exiguo euadere: aliter non ita fecisset. Et qdem si nō est parat⁹: manifestū est fm fratre Egi. z P. sa. q nō est absolutus a peccato. Sed quid si Henric⁹ remittat ei quinquaginta: nunq̄d erit absolutus a debito restituendi: Ad hoc dico q̄ quo ad absolutōez ab hoc debito nihil differt vtz esset parat⁹ nec ne. qz ista absolutio nō depēdet a voluntate vel dispositione spoliatis: sed spoliati. Igitur frater Gerard. d. senio: ordinis Ere. tenet q̄ siue sit parat⁹ siue nō sit: nulla via mūdi pōt liberari nisi restituat. et ad hoc facit seprez rōnes q̄ nulli⁹ sunt momēti. Glosa autē in regula Peccatū: dicit q̄ est liberat⁹. Laurē. autē de ridol. in tractatu de vsur; dicit q̄ est liberat⁹: si pecunia erat parata: non aliter. Quidā aliq̄ tradunt q̄ est liberat⁹ si pecunia erat parata z sit oblata. Joā. autē Andree in p̄dicta regla dicit: q̄ liberat⁹ ē solū ille q̄ emittit reddere. Veritas ista ē q̄ modocūq; p̄ntes creditor: ille ē liberat⁹ q̄a dicit. ff. q̄ satisda. cog. l. j. q̄ satisfacit q̄cūq; desiderū implet creditoris: etiāsi non soluat. Et rō est. quia remittere ē donare. ideo creditor: sicut potest donare suuz: ita potest etiam remittere. Et eo modo q̄ tenet aliq̄ donatio: tenet etiā ista remissio fm P. sa. z fratre Egi. z Ray. et Ar

chiepsm z Frede. de senis z Archiepsm in ca. Quāq̄. extra de vsur; et Hostien. in sum. iste est liberat⁹ p̄currētib; trib; P. s. mū est q̄ ad hoc creditor nō inducat fraudē: sic inducūt mercatores oñdētes se fractos z satisfacere nō posse cū possint. Et secundū q̄ nec vi. Et tertū q̄ nec despatione: puta qz cogitauit se nunq̄ aliqd̄ habitur; Et hoc tertū ego itelligo qm̄ ista despatio causat ab ipso debitore indebite pura quia fingit se nō posse qd̄ potest: vel quia dicit se nō velle facere qd̄ debet: siue fingat siue nō. Quādo hō inducit ex ipsa rōnabili p̄sideratiōe creditoris est liberatus etiā sine tertio: imo hoc facit remissionem esse magis voluntariā z magis misericordie: vt patet speculantib;.

Ellice igit̄ cōclusiones.
 Prima. Qui nō est parat⁹ restituere p̄ remissionem creditoris: nō est absolut⁹ a peccato: nec absolui pōt nisi mutet se nō: est liberat⁹ a debito restituendi cetero sante fraude z vi z despatione.
 Tertia. Imo z cessante fraude z vi p̄ cise: etiāsi adit despatio p̄mō ipse eā indebite nō causauerit.
 Quarta. Qui anteq̄ soluat vnā partē vult pacifici exisse vt p̄ualr d̄ aliq̄ re mittenda: non est securus se esse liberatuz: qz creditor inducit ad desperandum indebitē. vnde nec libere remittit: sed ne perdat eorum zc.

Casus. l.

Veritur. l. Verū aliqui
 q teneant aliquid restituere quod non acceperūt: Ad hoc respondet P. sa. z Archieps z Ray. z sūma cōf. l. ij. ti. v. q̄ lxiij. et Petrus de pal. l. ij. dist. xv. z Guil. z Innocen. z Hostien. z sanctus Tho. ij. q. lxiij. et oēs cōcludūt q̄ sic. quia fautores furū tenent restituere xj. q. ij. qui consentit. Qui autē teneantur: sanct⁹ Tho. Innocen. z Hostien. z Alanus z Guil. et aliq̄ declarant per hos verus. s. Justio. cōsiliū. consensus. palpo. rescurius. Participas. mur. nō obstas. nō ma

De questiōibus impertinētibz

manifestas. Expositio autē eoz fm oēs mili-
 tar sub hac matia copulatiua. s. Quicūq;
 dedit causaz sine qñō sublatōis aliene rei
 participādo in crimie: vñ nō obuiādo euz
 tenet ex officio vel ex iudicio: tenet inso-
 lidū sicut ceteri participātes tenent qñtū
 habuerūt. Et si is q rem habuit restituit:
 oēs sunt liberati: sicut si soluat q nō habu-
 it: eide tenent pncipales in damno. Sed
 vt elucides maxima: declarē? vsus fm
 expositionē cōmunit omniū pdictozum.
Iustis. i. qui iubet: pncipalit tenetur: z se-
 cūdario q accipit. Et itellige idem si qz ra-
 tum habuit quod suo noie gestū est: quia
 rati habitio comparat mandato. extra de
 regu. iur. rati habitio. li. vj. Consiliū. s. ex q
 secutū est damniū: nō aliter. Ad h̄ reducit
 cū qz dat p̄siliū de collecta in iudiciū ec-
 clesiāz sine licētia pape. extra de sen. excō.
 nō erit. Idem est fm Perz de palu. de cō-
 silio vsure: z de aduocāte dāte malū p̄sili-
 lium etiā ex ignorantia. Idem est fm Ri-
 char. de p̄silio nō restituedi vel q̄litercūq;
 damnificādi scient vel ignorantia crassa.
**Argumentū de sen. excō. ca. nuper. in glo-
 sa.** Idem est fm Duran. de p̄sitoribz z
 cōsultoribz in iūq; statutoz in damniū ali-
 cui? Idem etiā est fm Archie. de nota-
 rijs: qui destruit vel occultat instrumēta
 vel testamenta vnde sequat damniū: qz te-
 net in solidū. **Lōsensus q̄ dēdē si sit sine**
**q̄ nō: tenet in solidū: als autē p rata rei ra-
 pre vel damni illati: ita tñ fm Innocen. z**
Hosien. q̄ q̄ fuit strenuioz: magis tenet.
Palpo. i. adulator: ad qd fm Archie. p̄tū
net etiā sit derisor. talis tenet in solidū
si pda secuta est ex sua laude vel irrisione.
**Recurfus. i. receptatio latronū vel rei ra-
 pre: qui tenet in solidū quādo iuuat per h̄**
furtū: vel impedit restitutionē fm Perrū
**Sed intellige quādo sine h̄ nō fuisset fa-
 ctū furtū: aut fuisset facta restitutio. Par-**
ticipās. s. in crimie associādo. Et si sine eo
nō fuisset factum: tenet in solidū. sed si fu-
isset factū z tantū factū: tenet debito tan-
tū. Tñ fm Ray. qñ plures simul vadunt
ita q nō irer vn? sine alio: qlibet tenet in-
solidū: alit sec? Argumentū ad hāc disti-
ctionē extra de sen. excō. c. inf alia. Dur?
sz q̄ videt fieri maleficiūz z tacer. Sic si

tenet ex officio obuiare: tenet in solidū fm
 Archiepis. nō alit. Nō obtās: q̄ tenet in-
 solidū quādo ex officio incūbit obuiare. qz
 si habet ministrare iusticiā. Nō manifestās
 sz post factū tenet in solidū. si sit official:
 nō alit fm Archie. nisi vocet ip̄ iudiciūz:
 qz tūc tenet in solidū mur? z nō obtās z
 nō manifestās. sicut official tenet in iudi-
 cio: q̄ extra. Argumentū. xj. q. iij. q̄lq; sed
 intelligo qñ sine piculo p̄sone vñ stat? pot
 test obuiare.

Ellice p̄clusionēs.

Prima. Quicūq; vn? q̄ tenet pncipal-
liter: nō vult restituere: restitutio incūbit
ei q̄ tenet secūdario: cui postea tenet is q̄
pncipalit tenebat.

Secūda. Qui iubet tenet in solidū z pncip-
alit: z q̄ exequit secūdario: qd̄ itelligo ni-
si res remāserit penes exequēte

Tertia. Qui dedit p̄siliū vñ p̄sensuz sz
ne q̄ nō tenet in solidūz secūdario. exequis
sz q̄ rē habuit pncipalit

Quarta. Adulator sine q̄ nō: tenet sec-
cūdario in solidū: sz pncipalit exequis

Quinta. Receptator rei vel furis sine
q̄ nō: tenet in solidū secūdario: sed fur pnci-
pialiter

Sexta. Associās sine nō: tenet in so-
lidū secūdario q̄ ad partes que socios cō-
tigerūt: sed pncipaliter q̄ a i iūā vnusquis
q̄ reuerit.

Septima. Dur? z nō obtās z n̄ ma-
nifestās. si sit official tenet in solidū secun-
dario: als nō nisi sit i iudicio.

Octaua. Nō tenet official cum piculo
sue p̄sone vñ stat? fuare aliū indemnē in
p̄sone vñ statū

Nonā. Quoties is q̄ habuit rē restituit
trōss simplr sūt liberati

Casus ij

Terit. ij. an sit me

q̄
 li? ieiunare annūciationē in
 sabbato q̄ sexta feria vel die
 occurrētis vigiliē Ad h̄ dico
 q̄ meli? est in sexta feria: qd̄ p̄bo auctori-
 tate sci Glinē. Itē rōne. Nā vt ptz. ij. q. q.
 c. lviij. ar. iij. ad. v. q̄ddā ē ieiunū luer? q̄
 q̄ddā exultatiōis. Hoc autē ieiunū videt

esse mixtū. qz cōiter q̄ hāc die ieiunāt: p̄
 duo ieiunēt. s. ad p̄merēdū adiutorū p̄gī
 nis in suis opportunitatibz p̄tra sua p̄ctā
 z ad p̄gaudēdū p̄gīnīz zgratūladū deo
 p̄ dignitate quā p̄gīnī p̄tulit. Nō est autē
 aliq̄ dies iēptura: in q̄ receperim? tot be
 neficia z p̄sequē in q̄ habeam? causam tā
 ti gaudiū: vt ista: vt parebit in p̄clusionibz.
 nec etiā in q̄ habeam? causam tā doloꝝ
 maxime p̄pter ch̄ri passionē. Un̄ in s̄cia fe
 ria sexta sūt phibite carnes s̄m legē: sicut
 sabbato s̄m p̄suetudinē. extra de ieiunio. i
 ca. p̄siliuz p̄i. id q̄ faciūt viri q̄ alijs sunt
 i exemplū: ab oibz debz imitari. Sed oēs
 religiosi ieiunāt feria sexta tanq̄ id s̄i cō
 uenient? : imo antiq̄tus fuabat ac si iustū
 set de p̄cepto vt d̄t Archi. Primū. Ista ē
 dies comodior māsculis z femiābz: vt ex
 perientia docet: z simul in ea honozat ma
 ter z fil? : z nō est minoris meriti. Unde
 in qualibet domo nobili z cūmli deberet
 esse p̄suetudo i hac die ieiunādi i memori
 am sanguinis regis nostri. z doloris bea
 te matris eius: z in memoriā p̄solationis
 quā ip̄a habuit in apparitiōe z salutatōe
 Gabrielis z p̄ceptiōe p̄bi diuini q̄ omnia
 fuerūt facta sexta feria. Sed p̄tra. qz vide
 tur q̄ in die occurrēte. Nā p̄ totū annū il
 la dies computat q̄si vigilia: in q̄ debet ie
 iunari p̄ festo. Solu. Dico q̄ ieiunam? i
 vigilia ante festū yr in eo sim? bñ disposi
 ti. Un̄ si festum nō succedat ratio non te
 ner: sed poterit ieiunari in alia die sanctio
 ri. Secūdo videt q̄ i sabbato: quia illa di
 es est dicata virgini. Solu. Ista ratio est
 p̄ me. quia ex quo sabbato est festum: fe
 ria extra debet esse vigilia: z p̄sequēter in
 ea est ieiunādū. Tertio videt q̄ nulla die
 qz per h̄ ieiunū omittunt ieiunia de p̄es
 pro. So. Illi q̄ sic omittūt male faciunt
 Unde nō potes vtrūq̄ obfuarē: dimit
 te deuotiōem tuam vt obedias: quia bea
 ta virgo maule te filio aut eius vicario
 obedire: q̄ honozare eam: z non obedire
 filio eius.

Et p̄clusiones.

Prima. Nō sunt soluēda ieiunia de p̄
 cepto p̄pter votiuā

Secunda. Heli? est annūciatā ieiuna
 re feria sexta q̄ alia die.

Tertia. In feria. vj. habemus multas
 causas leticie: q̄s oēs ex locis autēticis col
 legi. Nam p̄mo est fact? Adā z Eua s̄m
 septurā. z sc̄do Dauid occidit goliā vt fil
 gura corespōderet figurato. z tertio de
 collat? est baptista. z quarto decollat? est
 Paul? : z Petr? crucifixus s̄m aliquos. z
 q̄nto p̄collata est beata Catarina. z sexto
 p̄cepta est beata virgo. z septimo est nata
 z octauo est ab angelo salutata. z nono vi
 strauit Helisabet. z decimo p̄cept? ē ch̄ri
 stus. z vndecimo idem est nat?. z duo de
 cimo est circūcūsus s̄m aliq̄s. s̄m alios p̄o
 est nat? z circūcūsus in d̄nica: q̄uis etiā h̄
 sit dolorosum expe. z tredecimo brā p̄go
 assumpra est in celū.

Quarta. In ea etiā habemus multas
 causas doloris: qz in ea Adāz peccauit. z
 ch̄ris sal? vita n̄ra ē potat? felle: mortu?
 z sepul? : cui? mors dolorose recolit: qz ē
 p̄ p̄ctis occisus

Casus. liij.

**Veritur. liij. vtz bea
 ta p̄go sit post mortē assum
 pta statim in corpore z in ania**

**Ad q̄ dico q̄ Hiero. h̄ du
 biū licz p̄tractet aliq̄liter in s̄mōe Logis
 me: tñ illud nō determinat: z si a teri parti
 um videat fauere vt ibi patz. Sed Aug.
 illud determinat: z domin? Alber. super
 Dissus est. z sc̄tus Tho. iij. dist. xij. q. i.
 ar. iij. q. iij. z. iij. q. xxvij. z. q. lxxij. p̄ q̄ sci
 endū est q̄ fuit mortua sine dolore. q̄ p̄
 bat Albert? . qz Joānes rōne integritatē
 sine dolore dececit: ergo a fortiori z p̄go.
 Sc̄do: qz s̄m aliq̄s dolor passiois fuit et
 mart yriū: post q̄ nō remanet dolor mor
 tis. Tertio: qz Moyes rōne p̄replatiōis
 z eleuatiōis nō sensit defectū famis q̄dra
 ginta diebz. ergo nec p̄go tñc sensit dolo
 rem: quia eleuabat a corpore actu z s̄m sub
 stantiam. Est autem mortua ex amore vt
 idem p̄bat: quia charitas abst̄ ab ita cor
 pore ad ch̄ristum: ergo tantum potest in
 tendi q̄ separet animam. Secundo: quia
 amor potest inducere languorem: ergo z
 mortem. Nec ille. Qui incendit probabli
 liter arguere q̄ sic acciderit in ea in qua**

De quæstionibus impertinentibus

amor naturalis respectu chri: et gratuit⁹ fuit intensissimus: et plus q̄ in angelis q̄ ad gratuitū. Un̄ sicut amor leuabat cor⁹ pus sc̄i Thome a terra: ita leuauit aiā Mariæ a corpe. et est in celo i corpe et i aiā vt pbat idēz testimonio vni⁹ pape. f. Grego: q̄. qd̄ ille dixit in collecta: Nec tñ mortis neribz et c. nō pōt intelligi n̄q̄ d̄ ic̄i neratōe. et duoz epoz. f. Augustini et Dionysij de di. no. ca. iij. in ter. et glo. s̄l' bñ i/ tellectz. et vnius abbat. i. Bernardi. Et idē tenet sc̄i Th. vbi s̄. Un̄ ip̄a resurgens nō est mortua. Sec⁹ autē ē vt d̄ sc̄i Th. iij. q. liij. de his q̄ an̄ ch̄im surrexerūt aut eo p̄te in carne: aut eo mortuo i ei⁹ passiōe. De his tñ vltis Hiero. ē d̄ vbius. sed Aug. d̄ q̄ sunt mortui: cui⁹ rationes efficaciores sunt Si tñ nō sūt mortui: surrexerūt post ch̄im. qz est p̄mogenitus mortuoz. i. p̄m⁹ q̄ surrexit ad vitā im mortālē Sed q̄ quia Hiero. hęc non vult asserere. q̄ nō sunt vera. Solu. Dicit Alber. q̄ Hiero. tanq̄ inters̄ bible nō vult asserere qd̄ in ea exp̄ssum nō inuenit: ex q̄ nō sequit q̄ nō sint ista vera et p̄babilī rōne ponēda. Secdo: qz etiā Aug. idē nō audet asserere. Nā d̄. Vera de ei⁹ assumptione sn̄a hęc est: vt assumpta sit siue in corpe siue extra corpe: nescio: deus scit. So. Lz illd̄ nesciuerit: tñ credidit firmē et rōnabilī opinabat. Tertio. Dēs peccatūm⁹ in Adā. q̄ et patimur penā pcti eius q̄ est incineratio: iuxta illd̄ Sen. iij. Puluis es et c. So. Regat p̄na Lz em̄ de nō inferat penā sine culpa: tñ aliq̄n̄ misericorditer a pena debita absoluit: saltē in p̄te. Et sic igit̄ conclus̄ d̄.

Prima. Joānes ē mortu⁹ sine dolore: et fm̄ sc̄i Th. et Aug. viuit in celo

Secda. Beata p̄go est mortua sine dolore: et ex amore.

Tertia. Beata p̄go est i celo viua/ ip̄a et suus filius naturalis teius: et adoptiu⁹ Joānes.

Quarta. Resurrexit autē statim. i. ante incineratōem: an̄ quā resurrectionē lz aiā ei⁹ fuerit brā: forte tñ celum nō ascendit vt post ascenderet corpe gl̄io sa: sed tñ hoc n̄ est certum.

Quinta. Dēs q̄ hacten⁹ surrexerūt: ite

rū decesserūt: exceptz tribz (q̄ntū ex scriptura et dicit sc̄i Th. h̄i p̄o) sc̄i Th. p̄gine: et filio ei⁹ naturali: et adoptiuo.

Casus. liij.

Veritur. liij. Vtrū bea

ta p̄go in vita confiteret: et cur
Ad hoc d̄: fm̄ Alb. sup̄ missus
est. Beata p̄go suscepit oia sacramenta que erant oibz masculis et feminis cōmūta. Primo ad sui humilitatem. Secundo: ne scandalizaret ignorātes suā sanctificationē Tertio vt obediret deo. Quarto vt confiteretur heresim eozum qui dixerunt eam fuisse angelum. Suscepit igit̄ baptismuz et ab eo accepit characterē et augmentuz gratie ac meritoz. Nec tñ fit seltum d̄ eo vt de purificatōe. quia nō fuit publicum sicut illa. Et simillr cōfirmatōez: et ab ea habuit alium characterē et augmentū vt sup̄. Et credo q̄ ch̄s eam cōfirmavit et baptizauit: sicut fm̄ sc̄i Th. cōfirmavit ap̄los. Et ab eucharistia memoriam passionis. augmentū gratie: actualē deuotionem: et solatiū de absentia corpalī filij. A matrimonio fm̄ Alber. habuit fidem et sacramentū. i. figuraz vnionis verbi ad naturā humanā: et etiā augmentum vt s̄. Ab extrema vnctione habuit signū p̄te victorie et future gl̄ie: et loco remissionis venialium/ remissionem dolorz mortis: fm̄ Alber. Ordines non habuit: vt p̄ humilitatē cōformaret alijs mulieribus: que excludunt p̄pter tria ab ordinū susceptione fm̄ Alber. indignitatem sc̄us: fragilitatē peccandi: et incōgruitatē regū m̄d̄is. A sacramēto p̄n̄e habuit augmentum gratie. Et fm̄ Alb. sua confessio nō erat pctōz: sed recognitio beneficōz dei: et sue incōgruitatis ad magnitudinē eoz. Credo tñ q̄ (cum habitus voluntat̄z nō stre possint nos latere: fm̄ sanctuz Th. lz non habet intellect⁹ fm̄ Arist. nesciebat se esse ita deo gratā p̄ d̄ humilitatē. vñ mirabat̄ in salutatōe angelica. qz fm̄ sc̄i Th. vere humili nihil tā insolituz q̄ sua exaltatio. Et consequenter confesbat de venialibz conditionaliter: puta d̄

cēdo: si in tali ope vel tali delictum p in/ cautelā vel negligentā vel alio modo: vi/ co meā culpā: quia bonaz mentū est z c.
Nota agnoscere. s. dubitativē: n̄ aut asser/ tū: et in eundē Alber. Joānes euāge/ lista fuit cōfessor p̄ius eidem deputat.
Sed q̄re ista non sunt sc̄pta: Ad hoc res/ p̄nder Alb. q̄ ideo est p̄mo vt p̄erce/ atur devotio fidelū ad inq̄rendū. Et se/ cūdo: q̄ p̄us vult nos q̄dam in via dubi/ tate: vt veritatē desiderem⁹ in pacia. Et/ tertio: q̄ sicut Aug. habet p̄ regula in lo/ quendo de pctis q̄ de ea nō fit q̄stio: ita lo/ quendo de fructib⁹ est p̄ncipiū p̄ se notuz: q̄ q̄cqd boni habuit queuis creatura: eo ipsa non fuit puata. quia fm̄ Damascē. a nullo illustrū v̄nat. Ellice conclusiones vt liber.

Casus. liij.

Veritur. liij. vtrū pos/
q sit rōnabiliter sc̄ri cuius figu/ re z coloris fuerit brā p̄go: Ad hoc aut sic r̄nder Alber. sup̄ Dissus est. Beata p̄go fuit cōpetēs q̄ntitat⁹: z bone dispositiōis mēbroz: sicut z ch̄s. q̄ fili⁹ assimilaf generanti: sic v̄ez vt tantus nas/ sc̄at ex tāto: z talis ex tali. nisi sit error in natura ex impotētia: vel aliter. Et fuit co/ loriz ex albo z nigro compositi. q̄ fm̄ Jo/ anniciū solus iste color p̄cedit ab eq̄litate cōplexionis: z corpi eueritico determinaf fm̄ Galienū z Cōstantinū. Et habuit ca/ pillos nigros: q̄z cereb̄ū optime disposi/ tum/ fm̄ Galienū z Cōstātinū est calidū z sicū. Et em̄ ad op̄eliones naturales ce/ reb̄ū debeat esse calidū z humidū: ad q̄b sequunt capilli rubei: tñ ad aniales debet esse vt dicitur est: ad q̄b sequit q̄ capilli sint nigri. z p̄sequer sequit maior pulcritudo supposita albedie faciei. q̄z opposita iuxta se posita zc. Aligredo tñ illa capilloz z o/ culoz fuit tēpata fm̄ eundē. Et tal' etiā p̄ oia fuit ch̄s. Et p̄missis sequitur q̄ fuit pulcerrima. Quod etiam pater. p̄mo: quia omnes mulieres eam figurantes fu/ erunt pulcre: vt Hester: Judith: Rebec/ ca: Rachel. Secundo: q̄ nobilitas z pul/ critudo corporis est fm̄ nobilitatē anime

Unde corpus humanū est pulcerrimū. z nobilissima anima vt illa habuit corp⁹ no/ bilissimū. Tertio: quia qui viderūt vero/ nicam dicunt q̄ pulcerrimā faciē rep̄sen/ ter: et certum est filiz similit̄ fuisse matri. Quarto: quia castitas laudabilior est in pulcra: sicut vitupabilior in cōtinentia in turp. In virgine aut castitas fuit sum/ me laudabilis. De hoc tamē sc̄ptura ni/ hil dicit. quia ip̄a scriptura fm̄ Alber. est nobis speculum salutis: ideo non vult lau/ dare aliquā mulierē de eo q̄b mult⁹ ē cau/ sa damnationis. Facit tñ de alio: mult⁹ eris pulcritudine mentionē: nō vt laudet: sed incidenter ad ostendendā causam ali/ cuius dicit vel facti: quod circa p̄ginē nō accidebat. Sed contra p̄mo. Nā pul/ critudo mulier⁹ est occasio mali. Eccl. ix. Virginit̄ ne cōspicias zc. Sed virgo oib⁹ debuit esse causa salutis. So. Pulcritudo est in se bona. sed in bono z optimo mali scādalizant ex defectu suo: sicut scādaliza/ bant in ch̄io Harē. v. et in deo q̄ p̄ueris p̄uersus videt: fm̄ glo. sup̄ illud Quābo/ nus isrl' de⁹ zc. Secūdo: quia color glau/ cus attestat frigiditatē corporis frigidit̄: q̄ le debuit esse corp⁹ virgineū. Sol. Cum gratia sit nobilior q̄ natura: illa castitas que totaliter est a gratia nobilior est ea q̄ est a natura: z tanto mag⁹ ḡfam manife/ stat q̄nto mag⁹ p̄ra naturā. Et ideo illd corpus nō fuit castū p̄ naturā: sed p̄ ḡfam z voluntatem. Et lz in virgine pugna nō fuerit: tñ p̄fectissima habuit victoriam: cū inimicus non potuerit nec vincere nec pu/ gnare: vt d̄r Alber.

Prima igit cōclusio hec est. Beata vir/ go fuit mediocr⁹ quantitat⁹: z bone p̄po/ tionis mēbroz.

Secūda fuit coloris m̄teri ex albo z ru/ Tertia. fuit etiā nigra oculis: z (beo. capillis nigredine tēpara.

Quarta. fuit etiā pulcerrima mulier.

Quinta. Deus noluit eam in scriptura laudare de pulcritudine. quia p̄or esse oc/ casio mali. Vel dico ego: in signuz q̄ de/ p̄ncipaliter curat de pulcritudine aie. Vt quia de ea non fuerunt aliqua narranda que exigerent fieri de pulcritudine men/ tionem.

De quæstionibus impertinentibus

Sexta. Pulchritudo mulieris est causa erroris malis
Septima. Beata virgo perfectissime videtur esse diabolus.

Casus lv

Veritur. lv. Quid

deus simpliciter magis amat virginem quam luciferum: vel e converso. Et videtur quod luciferum. quia est deo magis dilectus in bono simpliciter. in substantia: quod ei vult nobiliores substantiam id est angelicam naturam. sed beata virgo est magis dilecta in bono secundum quid. id est in accidentibus: puta in felicitate. Sed e contra videtur quod virginem. quod ego diligentes me diligo. Proverbia. viij. et sequentes magis diligentes magis diligit. Secundo. Amare est velle bonum. q. xx. et ij. dist. xxij. et j. contra gen. ca. xij. Igitur deus amat omnia: quod omnibus vult aliquid bonum. scilicet. Et amat omnia equaliter ex parte actus: quia eodem actu omnia amat. Non autem ex parte obiecti seu boni voluti: quod non omnibus vult idem bonum: sicut nec largitur. Sed quo ad bona naturalia amat magis nobiliores: quod vult eis maius bonum nature. id est naturam nobiliores. Quo ad bona vero gratuita magis amat se amatores. quod vult eis maiorem amorem quam eum amatores: et sequentes maiorem gratiam et gloriam. Simpliciter autem magis amat quem magis amat quantum ad bona gratie et glorie. quod patet primo auctoritate. Nam secundum Augustinum super Iohannem. Deus inter alias creaturas rationales magis amat membra unigeniti sui. Item ratione. quod eis vult maius bonum id est bonum infinitum. Igitur magis amat virginem simpliciter quam aliquam puram creaturam. Ad argumentum in oppositum dico quod si gloria posteriori est secundum simpliciter est ignobilior substantia angelica. sed secus quantum ad obiectum cui coniungitur quod deus vult omnibus predestinatis. Non enim vult his solum dare gloriam: sed etiam seipsum in primum.

Elicet igitur conclusiones.

Prima. Deus omnes creaturas amat vere: non solum volendo: sed etiam faciendo eis bonum.

Secunda. Quo ad bona naturalia magis

gis amat nobiliores secundum suam naturam
Tertia. Quo modo ad gratuita magis amat se amatores quam ad gratiam: et etiam quam ad gloriam: si sunt amatores finaliter
Quarta. Simpliciter loquendo magis amat quibus vult maiorem gloriam.
Quinta. Igitur simpliciter magis amat se: deus de christum: deinde virginem gloriosam

Casus lvj

Veritur. lvj. Quid habens odium possit licentiarum ut comunicetur: Ad hoc respondet Archiepiscopus. ij. parte. tit. viij. ar. ij.

Moran. ordinis minorum quem ipse allegat qui dicitur quod ex illatione iniurie sequitur primo odium in corde. secundo effectus odij in opere tertio signum odij in ore. et quarto actio iniuriarum adversus auctorem earum. Odium igitur quilibet tenet expellere: et quod quod appetit malum adesse aut bonum abesse primo non propter aliquid bonum eius vel alterius: est in mortali nec potest concitari. Si autem hoc sit quod times ex eius prosperitate alios opprimi iniuste: vel quia speras ex eius depressione alios iuste erigi: non est peccatum. Nota tamen quod non tenetur gaudere de bono temporali inimici ut sic: sed de spirituali tantum et de temporali ut expedit spirituali. Effectus autem odij si sit in subtrahendo beneficium seu bonum spirituale: est mortale. si illud bonum quod omnibus exhibetur nolumus inimico communicare: ut orationem generale vel predicationem. Si vero sit in subtrahendo bonum temporale: est mortale: si illud bonum sit extreme necessarium: aliter veniens. Si vero sit in inferendo malum: erit mortale: si sit contra ordinem iuris: nec licet communicari tali. Si vero sit secundum ordinem iuris semper odio: non erit peccatum: etiam cum armis et sine iudicis satisfaciatur sibi de bonis inimici. Sed quod ad signum odij seu rancoris in ore si quidem malefactor offerat indignam satisfactionem: tenet quod eum ad amicitiam recipere et ei loqui. Si autem non exhibet: aut exhibet semiple ne non tenet nisi actio iniuriarum sit abolita preterita remissione: vel etiam dissimulatione: quod. scilicet. alludit vel risit vel comedit cum offensa post iniuriam. Actionem autem iniuriarum quod est gratia nullus tenet remittere. imo et aliquando

nō pōt: vt si iniuria sit facta seruo vl' mo-
nachoyl' filiofamilias. Hec ex illis. Dico
igit' q' is q' offendit cōmunicare nō pōt: nī
si offerat satisfactiōē si potest. Si autem
ambo offenderūt: pōt in offendendo sit p
oz in recōciliādo ceteris parib'. Qd' dicit
co: qz interdum quis p leui cōuicio infert
valde magnū

Elice igit' pclusiones.

Prima. Odiū suans ad primū ita q'
ex mala volūtate dolet de bonis eib' vel
gaudet de malo notabili: ē in pctō morta-
li: nec pōt cōicāre

Secūda. Qui tamē vult malū ppter ho-
num aliquod rōnabile: nō peccat: sed pōt
cōmunicare.

Tertia. Similit' q' nō gaudet de bono
tpali vt sic: s; solū vt ordinat ad spūale. i.
vt est ad salutē aīe.

Quarta. Quicūq; irēdit subtrahere iū-
micio bonū spūale vel tpale generale: aut
tpale extreme necessariū: ē i mortali

Quinta. Secus q' spūale p'iculare aut
tpale p'iculare vl' de hū esse

Sexta. Qui intendit inferre malū no-
tabile ptra ordinē iuris: vl' fm ordinē iu-
ris ex odio: est i mortali: sec' fm ordinem
iuris sine odio.

Septima. Qui nō vult loq' volēti satisf-
facere: cōicādo iudiciū sibi māducat.

Octaua. Qui nō vult remittere: sed p/
sequi actionē iniuriar' semoto odio: lici-
te cōmunicat.

Nonā. Qui offendit z nō vult satisfface-
re: iudiciū sibi māducat: qz frat' ei' aliqd
habet ptra eū

Decima. Quādo poss' offensam is q' ac-
cepit iniuriā risit actorib' aliqd signū am-
icitie ostēdit: est facta recōciliatio: q' videt'
sufficere saltē in leuib'.

Undecima. Quā offensio est mutua: p-
oz in offendēdo debz esse pōt in recōciliā-
do ceteris parib'.

Duodecima. Licet fm Archie. i die re-
surrectōis. i. aliq' illoz triū diez cōicā-
dū sit: tñ ab Eugenio emanauit breue ad
frēm Joannē de capistrano datum rome
24. m. c. lvi. in q' declarat' oprime eē satisf-
factū regi: si infra hebdomadā lectām vl' in-
fra p'ctauā pasce q's cōicet.

Veritur. lvij. vtz fm
mentē sancti Tho. z doctri-
nā eius teneat q's facere ele-
mosynā in extrema necessitatē

te de necessario ad decētia vite: Ad qd' ex
doctriā q' .ij. q. xxij. z .iiij. di. xv. rīdeo
Circa h' sit i doctrina b'ri Tho. due solen-
nes opiones: hūtes solēnissimos sectato-
res. Primo p' tractabo materiā fm opi-
nionē antiq' thomistar' q' tuoz faciedo.
Primo em declarabo mentē A'. Secūdo p-
habo declaratiōem esse verā p' s'ba eius.
Tertio ex dictis ei' arguā p'ra z soluz.
Quarto p'firmabo p' dicta thomistarum
oia dicta. Quartū ad p'mū sciendū ē q'
bona hominis diuinit' sūt in q'druplici diffe-
rentia. Prima sunt necaria necessitate q' si
absoluta. i. sine qb' nō posset viuere ipse z
sui: quoz necessitatib' habet p'uidere: p'ra
ta valor q' nō q'nginta aureoz. Ista sunt oia
sine qb' nō possz viuere san' z valēs tāto
temp'e q'nto sua cōplexio durare pōt si de-
bite p'uref. Terbi grā. Pellicate nutritio
est necari' panis tritice' z pellicea tūni-
ca z equus interdū. Secūda p'o sūt neces-
saria necessitate q' si p'ditionata. i. sine qb'
nō pōt viuere decent' ipse z sui: vt centum
aurei. Ista sunt oia sine qb' nō posset vi-
uere int' coequales sibi: sine nota auaricie:
vel stulticie vel inciuilitatis vel paup'ra-
tis vl' h'mōi: q' ad cibos aut vestes aut eq'
taturas aut palatia aut ornāmēta dom'
aut h'mōi. Sicut nō viueret decent' nobi-
lis cū veste rustica: nec etiā forte cū ves-
te nobiliū fertali decent' viueret i festo so-
lenti nisi in aliq' casu. Sed p' h' sciendū ē
q' ad iudicandū qd' decēs z qd' indecēs sit
duplici regula possumus vri. i. iudicio cō-
muni prudentiū z grauiū hoim: z exem-
plis p'iuose viuētū: q' q'ntūcūq; vlt' ince-
dāt aut decent' viuūt: aut nō opant' fm in-
clinationē p'uitis. Nō em est aliqd iudicā-
dū decēs vel indecēs ex smā ambitiozoz.
qz gustū habēt infectū. Tertia sunt q' p'ri-
nent' qdē intra bona necessaria ad decētia:
z eis additis nō excēditur decētia. Ter-
minus em requisitoz ad decētia nō est

De questiōibus impertinētibus

Indivisiibil' puta centū aurei: sed ē in q̄daz
latitudine: puta nō minus q̄ centū: z nec
pl' q̄ centū viginti: ita q̄ ista. xx. possunt
addi z minuti: ita decētia. Quarta. sunt
bona supflua. i. q̄cunq; excedūt q̄nq̄ginta
z centū z viginti: ita q̄ nō sunt necessaria
ad vivere: nec ad decēter vivere: sicut sūt
centū in habētre ducenta viginti. Prima
igif bona. i. q̄nquaginta aurei. Ant a. z se-
cunda. i. centum sint b. z tertia. i. xx. sint c.
z quarta. i. alia centū sint d. Igif de a. nul-
la est questiō. qz oēs doctores p̄veniūt q̄
nullus tēget de a. facere elemosynā: imo
nec licet. qz est p̄tra charitatē: nisi in casu
fieret hoc alicui p̄sone vtiliori p̄ bono cō-
muni quod potes tue vite p̄ferre: vt si mi-
les offerat se morti p̄ duce: quod licz q̄uis
nō sit necessarium. De ip̄o etiam d. nō est
questiō. quia oēs p̄cedunt q̄ casu sub p̄e-
cepto de eo facere elemosynā: in extrema
necessitate: vel etiam in necessitate vigen-
te. seu quādo apparēt signa p̄abilia exte-
me necessitatis: etiā nisi nō compareat ad
huc pauperes extreme necessitatis: nō au-
tem alis. De ip̄o p̄o. c. i. xx. dico q̄ fm mē-
tem sancti Thome. p̄t fieri elemosyna licite
z etiā debet fieri. sed hoc debitu nō est p̄-
cepti: s̄ consilij: nisi res ita se habeat q̄ sit
ne indecentia notabil' possit resartiri: q̄
etiam tūc est p̄ceptum in extrema necessi-
tate: sed eo casu quo potest fieri resartio:
iam excedit a rōne necessarij ad decētia.
De ip̄o p̄o b. i. centū dico p̄mo q̄ nō est p̄-
ceptum facere elemosynam. Et secūdo q̄
nec consilium. Et tertio q̄ nec licz fm mē-
tem sancti Thome: nisi sit q̄d modicū. q̄
viuere indecenter est vs ip̄e dicit in ordina-
tum. i. p̄tra p̄tatem. s̄ affabilitatē seu ami-
cicie que est pars iusticie. vt d̄ in. ij. q. q.
xxij. ar. ij. z q̄ quisq; ad primū debz se de-
lectabile exhibere vt decet in p̄bis z factz
vt dicit in. ij. dist. xxij. q. j. ar. ij. Est au-
tē indecēs q̄ alij p̄centib; vestib; solenni-
bus: tu velis inter eos esse cū viliib;: nisi i
casu extreme necessitatis alterius. sed ve-
stes viles nō dico quas iudicat ambitio-
sa pompa: sed quas cōmunis s̄nia p̄bato-
rum z p̄tuosoz exempla p̄demnat. Luz
aut quis dādo venerit ad modū viuen-
di ita vilē q̄ si vili' incederet reputaretur

als reprehensibile: dico q̄ vltim' q̄s nec tenet
nec debet facere elemosynā. qz qd nō
licz facere p̄ amore dei z p̄tutis humilita-
tis z seculi p̄ceptu: nō est p̄ceptū facere p̄
vita corpali p̄ximi. Et q̄ro q̄ in trib; casu-
bus licz facere de eo elemosynā. s̄ p̄mo cū
mutat stat' transeūdo ad religionē. quia
nobilis vel alius: tūc nō tenet viuere de
ca. i. fm statū quem relinquit. Et secūdo
q̄ d̄ facili p̄t q̄s resartire ne appareat in
cogēniens: vt si in q̄dragesima def vestz
paschalis paupib; cū q̄s scit se añ pascha
habiturū vñ aliā faciat. Et tertio q̄n oc-
currit in paupē necessitas maior q̄ decē-
tia: puta necessitas absoluta singulari p̄-
sone: vel magna necessitas reipublice. In
his em casib; elemosyna fit de ip̄o b. lau-
dabiliter: sed nō ē in p̄cepto: nisi sit qd mo-
dicū. vel si sit multū tū d̄ facili resartiri p̄t
vt nō appareat notabil' indecētia: q̄ casu tā
excidit a rōne talis necessarij. Et si dicat
p̄tra hoc q̄ si esset p̄tra p̄tutē indecēt vi-
uere: nō liceret viuere indecēt p̄p̄ exte-
mā necessitatē fratris. dico q̄ aliqd est cō-
tra p̄tutē aliq̄n qd ex circūstātia sic hone-
stat vt fiat licitū z nō de p̄cepto: sicut mo-
ri fame vt aliū nutrias eo casu q̄ ille esset
reipu. te vtilior: z p̄p̄orem sibi admouere
man' reformatrices pulcritudis: eo casu
q̄ p̄sultit viro lasciuienti. Si etiā dicat q̄
plus tenemur diligere vitā fratris q̄ res
nostras: dico q̄ est verū: sed eo casu q̄ vi-
uere indecēt cogimur: qz est p̄tra p̄tutis
bonum: z viro prudenti est grau' moire
honorifica. Tū q̄n q̄s dādo tantū se at-
tenuauerit in facultatib;: q̄ ita ita vili' in-
cedere cogit sit vt vnq; incedit p̄t. d̄sus i
eodē statu: tūc tā paupes deo cōmēdet: qz
p̄t fecit totuz qd de' exigit ab eo: puta si
matrōa nobil' iā remāsit cū vna sola z hu-
millima veste ciuili: qz nō tenet hāc ven-
dere z emere rusticānā: z de residuo pau-
peri subuenire moriet: alioq̄n tot' mōs
etiā religiosi nō solū plati s̄ etiam subditi
dānarent: q̄b; licz in necessitate extrema
elemosynā facere.

Dantum ad scōmad
duco oia q̄ dicit sc̄rus Thome.
in ista materia. Igif sc̄rus
Thome. ij. q. xxxij. art. vj. q̄

rit vtz corporal elemosyna sit danda d ne
 cessario: r ruder sic formalit: r de sbo ad
 sbbu. Rudeo. Dicendū q necessariū dupli/
 cit dicit. Uno mō sine q aliqd eē nō pōr.
 Et de talī necessario oīno elyna dari non
 debet: puta si aliqs in necessitatis articu/
 lo pstitur? hiet solū vñ possit sustentari r
 filij sui r ali ad eū pñeres. De hē hē neq
 cessario elynā dare: est sibi r suis vta sub
 trahere: qd n̄ licz. Sed h̄ dico: nisi forte ra
 lis casus insineret: vt subtrahēdo sibi da/
 ret alicui magne psonē: per quā ecclia vel
 reipublica sustentaret. qz p talis psonē li/
 berratio seipsum r suos laudabiliter piculo
 mortis exponeret: cū bonū cōe sit p̄p̄ p̄
 ferendū. Alio mō aliqd d̄ esse necessariū
 sine q nō pōr zuentent vica trāstigi: fm cō
 ditionē vel statū p̄p̄e psonē: r aliaz p̄so/
 naz: quarū cura ei incūbit. Hui? necessa/
 riū tenit? nō est in indiuisibili p̄stitutus
 sed mltis additis nō pōr dijudicari esse vl
 tra tale necessarium: r multis subtractis:
 adhuc remanet vnde possit aliqs zuentē/
 ter transire fm p̄p̄tā statum. De h̄mōt er
 go elemosynā dare est bonum: r nō cadit
 sub p̄cepto: sed sub p̄silio. Inordinatū eēt
 autē si aliqs tm̄ sibi de bonis p̄p̄is subtra
 heret vt alijs largiret: q d̄ residuo vitā nō
 possit transigere zuentent: fm p̄p̄tā sta/
 statum: r negocia occurrentia. Null? em̄
 incōueniēter viuere debet. Sed ad h̄ tria
 sunt excipienda. Quoz p̄mū est: qñ aliqs
 statū mutat: puta p̄ religiois ingressum.
 Tūc em̄ oīa sua p̄pter ebr̄m largiēs opus
 p̄fectōis facit: se in alio statu ponēdo. Se
 cūdo: qñ ea q sibi subtrahit r si sint neces/
 sariū: ad zuententā vitē qñ de facili resar/
 tiri possunt vt nō sequat maximū incōue
 niēs. Tertio: qñ occurreret extrema nece/
 sitas alicui? p̄uate p̄sone: vel etiā aliq̄ ma
 gna necc̄sitas reipublice. In his em̄ casi/
 bus laudabiliter aliquis p̄mitteret id
 qd ad decentiā sui stat? p̄tinere videt vt
 necessitati maiori subueniret. Per hec p̄z
 de facili solutio ad obiecta. Hec s̄a. Tho.
 Vbi nota p̄m? q qñ d̄ inordinatū autē
 esset: incipit loqui de b. nō loquit de c. de
 q̄ p̄us immediate loquebat. Nota sc̄do q
 cū d̄: sed ad h̄ tria sunt excipienda: ly h̄ nō
 demōstrat id qd sup̄ dixerat. s. q nō ē p̄ce/
 ptū dare elynā de c. vt p̄r̄ intelligat q in
 illis tribz casibz elyna sic in p̄cepto. qz iste
 sensus est p̄ra eū. ibi: r in q̄rto. vbi exp̄s
 se d̄ vt parebit q i illis casibz est de p̄silio
 Sed ly h̄ demōstrat id qd immediate p̄mit/
 ferat. s. q est inordinatū r illicitū viuere in/
 decenter fm suū statū. Hoc em̄ fallit i tri
 bus casibz in quibz licite hoc fit: rideo d̄ q
 quis laudabiliter faceret. Aliq̄ autē textus
 habet: sed ab h̄: r n̄ sed ad h̄. Et hec lectio
 magis p̄gruit: r sensus est planior. Itē in
 iij. dist. xv. q. ij. ar. iij. q̄stuncula p̄ma: q̄
 rit scrius Tho. vtz elemosynā dāda de
 necessario: r ruder sic formalit. Rudeo di
 cendū ad p̄mā q̄stionē q de rebz existēt/
 bus d̄ aliqd nob̄ necessariū duplt. Uno
 mō sine q nō pōr aliqs eē vl viuere. Alio
 mō aliqd nob̄ necessariū: q̄ indigemus
 ad honēdū viuēdū vel decentē fm statum
 nostrū. Sed talis decētia nō p̄sistit in ali
 quo indiuisibili. quia multis additis bo/
 mo nō excedit status sui p̄ditiōnē: r mul
 tis subtractis p̄ditio sui status decent cō
 seruat. S; tātū possit addi q eēt vltra cō
 ditio nē stat? eius: r tantū diminiui q nō
 seruaret honestas: vel vltima sui stat? de
 centia. Et h̄ smone determinari nō pōr: qz
 de singularibz nō est iudiciū: sed stat in b̄
 prudētis arbitrio: r vncioni q̄ docet d̄ oī
 bus. Hec ille. Et infra. Illud q̄ sine quo
 nō pōr esse vel viuere aliqs vel ip̄e vl ille
 cur? curā habet: nō debet i elemosynas ex
 p̄di. Hoc em̄ d̄ necessariū simplr q̄st̄ ne/
 cessitate absoluta. nisi forte possit aliq̄ ne
 cessitas incūbar p̄ aliū modū resartiri: q̄a
 iam excidit ab huius necessitatis ratioe.
 Similit̄ etiā illud q̄ subtracto nō pōr ser
 uari decētia stat? aliq̄ mō sui vel suoz nō
 debet aliqs in elemosynas expendere: nisi
 de facili resartiri possit: aut nisi aliqs sta/
 tū mutare vellet. qz null? debet indecent
 i aliq̄ statu manere: vel nisi necessitas alia
 p̄ponderet vel alicuius p̄sone specialis in
 necessitate vltima existentis: vel ecclie vl
 reipublice. quia bonū q̄ētis est diuine q̄
 bonū vni?. Illud autē q̄ posito vel subtra/
 cto nihilomin? decētia stat? manet: p̄ i
 elemosynā dari. Et de h̄ est p̄silio nō p̄ce
 ptum. Illud autē qd necessariū reputatur
 ad aliqd qd est vltra decētiāz status des

De questiōibus impertinētibus

bet in elemosynā dispensari. et h̄ cadit sub p̄cepto. **Hec ille.** Qui deinde arguit p̄rio loco sic. **Videl** q̄ non sit dāda elemosyna de necessario. qz s̄z Aug. peccat q̄ p̄postere agit. Sed ordo charitatis hoc exigit: vt magis hō sibi q̄ alteri subueniat. q̄ peccat subtrahēdo sibi necessariū vt alteri tribuat. **Eccē argumentū: sequit.** **S̄.** Ad p̄mū q̄ dicendū q̄ si aliq̄s necessariū sine q̄ nullo modo esse aut decēter viuere possit sibi subtraheret vt aliq̄ daret: ordinē charitatis subuerteret in b̄nificijs obseruandū. **Non autē** de alijs sine q̄b̄ p̄dicta eē possunt alteri q̄ sibi tribuat. quia p̄uosi eē de talibus bonis corporalibus plus alijs q̄ sibi tribuere: vt in. **ix. Ethic.** p̄b̄s dicit. **Hec ille.** **Et** quib̄ patet q̄ dare c. z. b. est. **on** solum t̄m.

Quantū ad tertium argu-
itur ex dictis s̄cti Tho. p̄tra p̄dicta. qz aliq̄ dicit q̄ vidētē p̄dictis repugnare. **Ham. iij. dist. z. q. vbi s̄.** ar. j. q̄ stuncula. iij. in q̄na q̄rit vt elemosyna cadat sub p̄cepto: sic r̄ndet. **Ad q̄rtā q̄stionē** dicendū q̄ cū elemosyna sit actus p̄tius: oportet q̄ aliq̄ modo cadat sub p̄cepto. qz p̄cepta legislatoris ad p̄tutē inducere intendunt: vt d̄. **ij. Eth.** **Hec ille.** **Et infra.** **Ordo autē** subuētiōis talis debet esse q̄ntū ad duo. **Ex p̄te eoz q̄b̄ subuenit:** vt p̄mo sibi: postea sibi coniunctis subueniat. deinde extraneis. **Secūdo:** ex parte necessitatis talis debet esse ordo: vt p̄mo necessitati absolute subueniat q̄s alicui necessitati conditionate: que est cū q̄s indiget aliq̄ ad sui statū decentē p̄seruatiōem. **Et** ideo p̄ceptū leḡs ad hoc obligat: vt illud qd̄ superest alicui post subuētiōem p̄fectaz et sibi cōiunctis pura familie quā gubernare debet respectu vtriusq̄ necessitatis: in elemosynas exp̄dat ad subuētiōem alij respectu vtriusq̄ dicitaz necessitatis. **Sic** natura illud qd̄ sibi de alimēto sup̄fluit: ab actu nutritiue in q̄ attendit q̄ntū necessitas absoluta: z actu augmentatiue in q̄ attendit q̄ntū necessitas conditionata: p̄parat ad p̄seruatiōem spectet: generatiue vtriusq̄ ministras. **Et** sicut p̄ceptū legis obligat q̄ntū necessitati extraneoz absolute: p̄mo sub

ueniat: q̄ necessitati p̄prie vt p̄pinqz cōditionate. **Et** id̄ d̄r cōiter q̄ dare elemosynā de sup̄fluo cadit i p̄cepto. **Et** sicut etiā dare elemosynā ei q̄ est in extrema necessitate. **Dare autē** de eo qd̄ est necessarium necessitate secūda: nō autē de eo qd̄ est necessarium necessitate p̄ma. qz h̄ esset p̄ ordinē charitatis. **Hec ille.** **Et** his autē arguit sic **Ham. p̄ceptū leḡs obligat ad subuētiōem p̄mo necessitati absolute extraneoz: q̄s necessitati p̄prie vt p̄pinqz conditionate. vt d̄r san. Tho.** hoc autē nō esset nisi esset p̄ceptū vt q̄s in extrema necessitate daret necessaria sibi ad decētā. **So.** **Dico p̄mo q̄s.** **Tho.** sūma/multa limitauit q̄ ex alioz op̄inonib̄ dixerat in sentētis. z p̄m aliq̄s h̄ est vniūsideoz standū eē dicit. **ij. ij.** **Dico** secundo meli⁹: qd̄ etiā in q̄rto sensit: q̄ nō sit p̄ceptū elemosynā facere de ipso b. vel c. vt patuit. q̄ autē h̄ d̄r intelligunt in casu q̄ p̄t esse reseruatō: vt sit sensus. **Quā** q̄s h̄z aliq̄ dāda in elemosynā: ceteris partibus suis d̄z subuenire q̄s alienis. sed p̄p̄o derate necitate: debet eē ecōuerso. sicut si h̄nti veste idecētē afferant. **r. aurei:** si tunc occurrat frat̄s extrema necessitas: p̄us illi necitati frat̄is absolute d̄z occurrere q̄s sue conditionate: si statz ista. **r. p̄t** resartire ne magnū incōueniēs appeat. q̄ si non p̄t resartire nec euadere sine magna idecētā: nō tenet ex necessitate. **Quā** ista debet intelligi p̄corditer ad ea q̄ dicunt i. ij. ij. z q̄ subiūgit ibi in q̄rto i locs mlt̄s. **Et** q̄ sic senserit patz ex trib̄. **P̄rio:** qz vt ex sup̄ p̄io: ubi patz vbiqz tā i sūma q̄ i sentētis tenet q̄ de necario ad decētā nō eē necessarium nec licitū facere elemosynam/nisi illud possit stat̄i resartiri vt r̄. **Secūdo:** qz statz post illa p̄ba in r̄s̄tiōe ad p̄mū d̄r sic. **Ad p̄mū** dicendū: q̄ facere aliqd̄ bonū ad qd̄ ex leḡs p̄cepto nō tenemur: ad superogatiōem p̄tiner: de qua consilia dant. **Et** ideo cum dare aliqd̄ de sup̄fluo respectu p̄me necessitatis sed necessario secūda necessitate ad subuētiōem maiori necitati/etsi si sit necessitas absoluta: est bonū. ad qd̄ ex p̄cepto nō obligamur. **Ideo** est superogatiōnis. z p̄ter hoc de hoc est consilium. **Hec ille.** **Et** si dicat q̄ loquit q̄ntū pauper nō habet extremā necessitatem neqz absolutam

dico q̄ vey est: de extrema ⁊ absoluta. iaz
 posita in actu: sed tñ loquitur de extrema
 mox futura cui? iā apparet signa. q̄d patz
 Tñ qz istā necessitate dicit maiorē q̄ de/
 cente. Tñqz s̄m eū ubiqz nō est p̄ceptuz
 dare elynā p̄pter necessitatē decētie p̄cise:
 alioqn oēs dānarent. Et s̄bidē ad q̄rum
 d̄r. Tñs ad q̄d obligat p̄ceptū d̄ elemosy
 nis faciēdis ex p̄te a. cipiētis est qñ s̄p̄tē
 signa pbabilia extreme necessitatis futuri
 nisi ei subueniat: vt cum aliqs videt alios
 impositos vel pigros ad subueniendū: et
 paupem indigentē cibo ⁊ potu ⁊ alijs vi
 te necessarijs: nec sibi satisfacere posse. nō
 em̄ expectada est vltima necessitas. quia
 tunc forte non posset iuuari natura fame
 vel siti p̄supta. Ex p̄te s̄o dāt̄ est qñ ha/
 ber hō multa q̄b nō indiget necqz ad sustē/
 tationem vite sui ⁊ suorū: necqz ad decentē
 status sui p̄seruatōez: etiā si paupes extre
 me necessitatē non comparerent. Hec ille
 Tbi nō intelligas q̄ hīs supflua teneat
 oibz paupibz dare nisi in necessitate extre
 ma vel qñ. i. qñ est mox futura ⁊ iā appa/
 ret: alioqn siqs teneret subuenire indecen
 tie oim paupēz petentiū: nullus saluaret.
 Tñ qd dicit: etiā si paupes extreme ne/
 cessitatis non cōparant: sic intellige sicut
 p̄us ipse posuerat. s. qz adhuc non sunt in
 necessitate extrema: sed tñ iam hñt signa
 eius mox future. Tertio: qz seq̄ndo exem
 plū ei? patet q̄ natura id qd ē necessariū
 augmento pp̄rio nō admistrat generatiue
 vt patet in brutis ⁊ hoibz bñ regulatis: est
 non in viciosis q̄ plus coeūt q̄ natura re/
 q̄rat: nō ex naturali inclinatioe: sed ex pbā
 tasia p̄locante naturā. S̄do arguit. qz
 sic se habet necessariū ad necessariū sic ne
 cessitas ad necessitatē. qz. s̄. si de min? ne
 cessario tenet q̄s subuenire minori necessi
 tati: etiā n̄iori tenet de necessario ma
 gis. Sed de supfluo tenet q̄s etiā extra
 extraneā necessitatē. s. si paupes extraneē
 necessitatis non compeant: vt d̄t s. Tho.
 Ergo in necessitate extrema tenet d̄ neces
 sario ad decentiā. Sol. Intēdit s. Tho.
 paupes extreme necessitatē nō comparere
 quē extrema necessitas est futura: sed p̄ba
 bilita q̄ gna ei? sunt p̄ntia. Et eo dez mō vt
 dicitū est qñ supra dixit q̄ dare aliqd supfl

uum respectu p̄me necessitatē: sed nece/
 sariū scda necessitate ad subueniendū ma
 iori necessitati etiā si nō sit absoluta ⁊c. in
 telligit q̄ necessitas nō absoluta ⁊c. tamen
 maior q̄ necessitas decētie: s̄t qñ nō ad/
 est necitas extrema q̄ est absoluta: s̄ assue
 signa ei? pbabilia. Tñ extra necessitatem
 extrema ē q̄ n̄ null? tenet elemosynā da/
 re sub p̄cepto. Et nota q̄ extrema necessi
 tas s̄m De. de pal. nō solum intelligit qñ
 hō est in piculo mortis: sed etiā grauis in
 firmitatis. Tertio arguit. qz s̄m eū in ne
 cessitate extrema oia sunt cōtia. qd nō est
 nisi ⁊c. Sol. S̄t cōtia tūc oia q̄ dare ē p̄
 ceptū: nō autē necessaria absolute. qz est p̄
 rōnem q̄ surripias mibi panē meū: eo cas
 su q̄ est mibi eq̄ vt tibi necessari? puta qñ
 alter ē hōbis fame esset mortu? Sunt
 forte etiā cōtia ea q̄ dare est cōsiliū: sic q̄
 tibi licet surripie illa: nec tñ ego dare tene/
 or. Verūtñ pot? morerer qz cogere ali/
 quē viuere indecēter. Quarto. Nā sc̄tus
 Tho. vi. q̄d. ar. xij. d̄: q̄ in casu necessita
 tis cadit sub p̄cepto dare oia sua paupibz.
 So. Illa necessitas nō est corporalis: s̄ sp̄i
 ritualis puta p̄cie salute.

Quantū ad quartum hab
 q̄ d̄t in ordie pdi. intellexerunt
 cōiter doctores s. Tho. eo mo/
 do q̄ p̄posui. s. q̄ de necessario ad decētiā
 nō sit p̄ceptū facere elemosynā: nisi eo cas
 su q̄ id qd dāt̄ iā excidit a rōne talis neces
 sarij. Hoc at̄ patz d̄ Petro de tarā. iij. vl.
 xvj. q̄ h̄ n̄ sic intellexerit s. Tho. tñ ipse re
 nuit: ⁊ s. Tho. videt ipm eē imitarū. ⁊ d̄
 sūma p̄f. li. iij. ti. vij. ⁊ sūma p̄fana tit.
 elemosyna p̄mo. s. ij. et de archiep. ij. pre
 ti. p̄mo. c. xxiij. s. vl. ⁊ penul. Hec obstat
 si Durādus est ordi. p̄dicatoz ⁊ sensit op
 sitū. qz hoc d̄t ex sensu suo ⁊ nō ex mente
 sc̄ti Tho. sicut ⁊ De. de pal. q̄ oppositū te
 net: adducens exemplū de Martino q̄ cū
 sua indecentiā paupem vestiuit. sed dico
 illud factū nō fuisse p̄ceptū sed cōsiliū: alio/
 qñ nō fuisset tātū a ch̄o cōmēdarū. Duo
 autē vident sc̄m Tho. aliter intellexisse. s.
 Hider ⁊ Raynen? tenētes opiniōne Pet
 tri de pal. Hec autē iuxta mētez antiquoz
 doctoz thomistaz dicta sunt quozū opi
 nio aliqñ mibi videbatur pbabilior mo/
 4

De questiōibus impertinētibus.

deriores aut vt Rayner⁹ in sum. z Joā
nes nyder vt dictū ē: z vt videt bone me/
mo. mgr Petr⁹ bergomēs. z cōiter docti
ad huc viuētes: sentiunt q̄ in casu extreme
necessitatē: necessario sit elyna faciēda de
b. Ex q̄ mēte q̄stionē sic p̄tracto. Prima
q̄cto. Hīs de sup̄fluo ad viuere lz sit nes
cessario ad decēt viuere: tenet sub p̄cepto
dare ex n̄ti i extrema necessitate. P̄z q̄cto
iij. di. xv. q. ij. ar. j. q. iij. in corpe vbi d̄r q̄
tenet q̄s p̄us subuēre n̄tati absolute p̄
p̄mi: q̄s sue p̄ditionate: z q̄ p̄ceptū legis ē
vt q̄s det ne necessario ad decētā. Patz
etiā rōne: q̄ tenemur mag⁹ vitā p̄mi q̄s
res n̄ras: z n̄ram corpale decētā amare:
cū sit obiectū dignū. Et lz viro nobili sit
grau⁹ morte: viuere idēcent p̄f sua ip̄ru/
dentā: vel negligētā v̄l violētā: sed p̄
fraternā pietatē: nisi iudicādo fallat. Se
cūda q̄cto. dare elyna de toto: nō extre/
ma n̄tate: neq̄ est de p̄cepto neq̄ de p̄si/
lio: sed est illicitū: q̄ nulli licz i aliq̄ statu
viuere indecēt: nisi p̄pter maiorē alteri⁹
n̄tate. Tertia q̄cto. Dare aliqd de b. ex/
tra n̄tate extremā est p̄siliū: q̄ p̄fectiōis
est p̄ aliq̄ q̄s sibi de rpalibz velle: vt aliū
viuat se decēt. Quarta. Nihil h̄ns sup/
flūū ad decēt viuere nec ad viuere: nulli
tenet elynā facere de p̄cepto: nec de p̄silio
nisi in casu q̄ iuuaret respu. aut p̄sona rei/
pu. se vtilior: q̄ nūc est d̄ p̄silio eo q̄ bonū
sit p̄ cōi salute exponere vitā suā. Quinta
q̄cto. Hīs de sup̄fluo ad decētāz tenet
dare sub p̄cepto vbi adest n̄tate decētie:
lz nō assit extrema. iij. vbi s̄ ad q̄rtū. Sz
p̄dicta arguit. j. Nā si est v̄a p̄ma z v̄ltia
q̄cto: male sup̄ determinasset s. Tho. rps
in q̄ obligat p̄ceptū de elyna: dices: q̄ est
q̄n dās hz sup̄flua v̄trūq̄ n̄tati: z acci/
piens ē in extrema n̄tate zc. So. Duo
sunt danda in elyna. s. sup̄flūū ad viuere:
z ad decēt viuere. Due sunt etiā necessi/
tates quibz dandū est. s. n̄tate extrema: z
decētie. Sctūs Tho. q̄ ex p̄te dātis assi/
gnat rps in q̄ tenet dare oī n̄tati: q̄ illd
est cū q̄s habet v̄trūq̄ sup̄flūū: nō autē cū
q̄s habet sup̄flūū solū ad viuere: q̄ nō te/
net dare n̄tati decētie: nō autē assignat il
lud in q̄ tenet dare alteri n̄tati: nō autē
oī: q̄ illud est etiā nō habeat sup̄flūū ad

decēt viuere vt in extrēa n̄tate. Sillr
ex p̄te accipiet assignat rps: in q̄ debz ac/
cipere a q̄libet h̄ntē danda: q̄ illd est etiā
in extrema n̄tate: nō autē assignat illd in
q̄ debet accipere ab aliq̄: sed nō ab oī: q̄ il
lud est etiā in n̄tate decētie: in q̄ debet
accipere ab habere sup̄flua ad decētā. Sed
p̄tra: quia peccabit mortalit̄ oīs diues v̄l
dēs paup̄e indecent indutū: z sic oēs da
mnamur. So. Dico duplx. Primo q̄ ne/
scid v̄dore quō diues h̄ns ml̄a sup̄flua ad
decētā: q̄ facillime p̄ vna sua voluptate
aut ambitioē exponeret multa: possit h̄re
charitaz viscera: cū vider paup̄es lacera/
tos: z nō p̄patit. Nec tñ oēs nec valde ml̄
p̄pter hec dānant: q̄ nō sunt valde mul
ti h̄ntes tantū de sup̄fluo: vt illd nō possit
credere necessariū ad suā decētā. Scdo:
forte dici p̄t q̄ lz cū q̄s ē in cadēdo ad sta
tum paup̄at: teneat h̄ns sup̄flūū ad de/
cētā sustētare illū ne cadat: postq̄ tñ ce/
cidit z iā est in statu paup̄at: nō tenet
ei p̄uidere decētā nisi tanq̄ paup̄: puta si
videat eū nudas carnes p̄tendere: op̄ido
illū. Itē p̄tra: q̄. s. Tho. q̄d. viij. ar. xij. d̄r
q̄ h̄ns sup̄flua ad decētā nō peccat mo/
t̄lter nō dando paup̄: q̄ nō est in extrēa
necessitate: q̄ nō tenet dare h̄nti necessi/
tate decētie tm. Sol. Illud dictū est v̄z:
q̄n rdo illi nō dat: q̄ credit q̄ sibi occurrat
aliq̄n maior necessitas. Tñ si h̄ns necessi/
tate decētie perat a tali: z ille nō p̄similr
putet q̄ meli⁹ dispensabit elynā suā: tunc
tenet dare illi. Itē p̄tra: q̄ dicit s. Tho. in
ij. ij. q̄ dare. c. est p̄siliū nō p̄ceptū: z ml̄o
min⁹ p̄ceptū est dare. b. So. Illud dicē nō
esse p̄ceptū: q̄ nō obligat q̄s illud dare p̄
q̄libz necessitatē. lz p̄siliū sit dare p̄ necessi/
tate decētie: cū q̄ stat q̄ sit p̄ceptū vt def p̄
aliq̄ necessitate. i. p̄ extrema. Itē p̄tra: q̄
ibi dicit q̄ dare. b. est laudabile. So. Etiā
laudabile ē ponere vitā corpale n̄raz p̄
sp̄iali. p̄mi. qd tñ est de p̄cepto. Quia ei
dixerat q̄ nō licz viuere indecēt. exceptit
tres casus in quibz decz indecent viuere:
cū quō stat q̄ in aliq̄ eoz hoc sit p̄ceptum.
Itē p̄tra: q̄ in. iij. dicit q̄ dare necessariū
um ad decētā ad subuētiendū necessita/
ti maiorē: est p̄siliū. Sed ista maior neces/
sitas est extrema: q̄ zc. Sol. Istā necessi/
tate

tas maior q̄ decētie nō est extrema: q̄a ne
cessitas decētie habz gradus. Tū ibi sub/
ditur: q̄ nō est absoluta. Habet autē sc̄da
Thomistaz opinio veritatez vs̄ credo: lz
aliq̄n aliq̄sim locur?

Casus .lvij.

Meritur. lvij. v̄sp̄ū

q̄ simonia nec ne in seq̄ntibz cō/
tractibz. Petr^o em̄ de furno vo/
lens anie sue nūc et in postez puidere: cō/
uocat caplm̄ zuentus z monasterij dicēs
se velle in ecclia ei⁹ erigere altare: z ei assi/
gnare libras q̄nquaginta annui z penitē/
redditus: hac lege vt dicit⁹ zuentus tene/
atur singulo die in m̄ missam celebrare: et
singlo anno anniuersariuz facere pro se z
suis defunctis: requirens an hac lege ve/
lit dicitū caplm̄ dēm redditū acceptare: q̄
recusante tandē p̄cordāt in libris q̄nq̄gin/
taq̄nos. Henric^o v̄o de puteo: mor^o eo fit/
ne q̄ Petr^o accersito tabellione ac testibz:
donat altari erigendo ius exigēdi a se et a
suis heredibz libras .lv. ānui z p̄perui red/
ditus: hac lege: vt si dicitū caplm̄ hūc red/
ditū p̄cipere voluerit: teneat celebrare mis/
sam z facere anniuersariū vt s̄. Deinde re/
q̄rit dicitū caplm̄ an velit hūc redditū cuz
hoc onere suscipere: z r̄idet q̄ sic: z ad hoc
se p̄missione vl pacto vel instrumēto obli/
gat. Igit̄ ad hoc q̄ritū r̄ideo duo faciēdo
Primo em̄ p̄mitto ea ex q̄bz soluit dubita/
tio: z sc̄do dico ad casum. Quantū ad p̄/
mū ex doctrina sc̄ti Tho. ij. q. c. z. iij. di/
stin. xxy. z q̄dli. vij. q. vi. ar. j. sic r̄i detur.
Sciendū est igit̄ q̄ vt clāse. ij. ar. j. z q̄r/
to sniaz etiā ar. j. q. j. colligit̄: sp̄uale ē du/
plex. s̄. p̄mo p̄ essentia: vt gr̄a z fructes. q̄d
vt dicit̄ q̄rto vbi s̄. ad tertiū: nullo modo
vendi p̄t: nec sup̄ eo p̄t cadere delibera/
ta volūtas em̄ptiois: z intellige recte sen/
tiendo. Et sc̄do p̄ causam. Et hoc est du/
plex. s̄. p̄mūz q̄d est sp̄ualis gr̄e causa: vt
facta: z sc̄dm. i. actus q̄ ex sp̄uali gr̄a z sa/
cro officio p̄cedit: z ad sp̄uale gr̄am dispo/
nit. In diffinitōe autē simonte sumit̄ sp̄i/
rituale p̄ cam: vt dicit̄ q̄rto vbi s̄. ad q̄n/
tuū. Et hoc sp̄uale vt d̄: ibi ad tertiū: an/
q̄ntum est corp̄ale bz q̄ndam sp̄m q̄ v̄edi
p̄t: q̄uis nō est h̄ q̄ est sp̄uale. Sciendū est
sc̄do q̄ vt d̄ q̄rto ar. ij. q. iij. sic sp̄uale q̄d
sub p̄cio poni nō debet est duplex. s̄. ip̄a sa/
cramēta: z actus p̄perētes ex officio sacro
ita duplex est annexū sp̄uali. s̄. ip̄is factis:
vt vasa sacra z hm̄oi: z officijs factis: vt
decime: ius p̄sonatus. Sciendū tertio:
q̄ sacru p̄ cam q̄si causa gr̄e: nullo mō v̄e/
di p̄t vt vbiq̄ d̄r. Tū dicit̄. ij. ar. ij. ad
sc̄dm. q. j. ad q̄rtum sic d̄r. Facere p̄actionē
ctium p̄secratis eucharistie aut missē cā/
tate: hoc em̄ esset simoniacū: sed quasi st̄y/
pendiū sue sustentatiōis. Hec s̄bi. Et. iij.
ar. ij. q. j. ad q̄rtum sic d̄r. Facere p̄actionē
de missa celebranda est simoniacū sp̄. Si
r̄i sacerdos nō habet alios sumpt⁹ z non
tenet⁹ ex officio missam cātare: p̄t accipere
denariū: sicut p̄ducticij sacerdotes faci/
unt: nō q̄t p̄ciū misse: sed q̄si sustentamētuz
vite. Hec s̄bi. Et hoc nō intelligas inter/
uenire pacto: q̄ hoc esset ip̄o facto v̄ede/
re missam. q̄ vt d̄r. ij. ar. j. ad q̄rtū: noie
em̄ptiois z venditiōis intelligit̄ ois p̄tra/
ctus nō gratuit⁹. Hec s̄bi. Et q̄rto ar. sc̄d/
cūdo ad primū d̄r. q̄ nō licz pacisci p̄ anni/
uersario dicēdo: vt pateb⁹: z se q̄nt nec p̄
missa. Sed p̄tra hoc arguit̄ sic. q̄ extra d̄
p̄ben. in c. Significatū. d̄r q̄sdam canonij
eos cuidā sacerdoti p̄bendaz dedisse in eccl/
lesia vt missam de brā p̄gine q̄ridie celeb/
braret: et papa illam p̄actionē p̄firmavit.
Ergo licite sacra z vendi remi p̄t. Sol.
Ad hoc s̄. Tho. q̄rto ar. ij. q. j. ad q̄rtū sic
dicit̄. Tū nō fuit aliq̄ pactio: sed illi p̄ben/
de annexū fuit illud officij cātandi missā
talem. Hec s̄bi. V̄e autē sentit̄ Anton. de
butrio. z Blof. Sciendū est q̄rto q̄ sacru
p̄ causam quasi causatū a sacro officio vel
sp̄uali gr̄a: sunt actus ministroz ecclie sp̄i/
rituales. Sicut autē d̄r. vij. q̄dli. q. vi. ar. j.
et. iij. arti. ij. q. ij. Actus dicit̄ spiritualis
dupliciter. Primo q̄ntum ad p̄ncipiū: q̄a
sez alicui cōuenit ex sp̄rituali dono vel of/
ficio: vt ep̄scopo p̄secrare basilicas: z dia/
cono legere euangeliū. Et sc̄do ex parte fi/
nis tm̄: vt quādo p̄ illū ad aliq̄d sp̄itua/
le puenitur: vt docere artes liberales: q̄d
etiam gentilibz conuenit. In primis igit̄
tur vt dicitur quarto vbi supra. nō licz illi

De questionibus impertinentibus

ne simonia locare opera sua: sed potest aliquid recipi in sustentationem vite, in secundis aut potest deus emere vel vendere opera sua sed non illud spirituale quod ex eis adquiret. Hec ibi. Et ad primum ibi dicit sic. Anniversarium celebrare est spiritualis actus primo modo. et ideo nullo modo licet pacisci pro eo celebrando. sed tamen cum ex devotione aliquid de ecclesie tenet celebrare pro illis pro quibus rogatur. Hec ibi. Et. ij. ar. ij. ad secundum dicit sic. Aliqua spiritualia dant deum laudantibus sive pro vivis sive pro mortuis: non quod pro eis sicut iustitiam rationis stipendium. et eo etiam tenore pro provisionibus faciendis in aliquo funere aliquo elemosine recipiunt. Si autem homini pacis interveniente fiant. aut etiam cum intentione emptionis et venditionis simoniacum esset. Hec ibi. Ubi nota quod dicitur est. s. q. dicitur te spiritualibus suscipiunt in sustentationem vite. necessario sine pacto accipiunt. Sciendum est quinto quod ad annexa spiritualibus. ut dicitur. ij. ar. iij. quod eis aliquid est annexum dupliciter. Primo sicut ex spiritualibus dependens ut beneficium ecclesiasticum quod habere si licet nisi habenti beneficium clericale. Et secundo sicut ad spiritualia ordinatum: ut in patronatus quod ordinatur ad presentandum clericos beneficio ecclesiastico: et vasa sacra que ordinantur ad usum sacramentorum. Primo modo annexa nullo modo vendere licet. quia sine spiritualibus esse non possunt. et eis venditis illa vendi intelliguntur. Reliqua autem vendi possunt (sicut non inquitur cum annexa) quia non presupponunt spirituales alia: sed ea tempore ordinis precedunt. Hec ibi: quasi verbotenus.

Dantum vero ad secundum nunc respondeo ad casum. et dico multa. Primo enim dico quod in spirituali secundo modo. quod s. ex spiritualibus. i. signaturali dono vel officio dependet. cuiusmodi est anniversarium celebrare: ut dicitur est. quod tunc ad deum et conscientiam sufficit ad evitandam simoniam quod quis non intendat aliquid accipere tali actu quasi pacto vendendo actum suum. Ad primum quod in dicto quod habet. secus. Tho. tenet quod vadens ad ecclesiam alius non itur non committit simoniam: si intendat pecuniam vel sustentamentum non ut precium. Sed quo ad

ecclesiam illud non sufficit: quia si quis paciscatur quis non intendat nisi vicium suum quo ad ecclesiam est simoniae: et subiacet penam illam a iure. Unde dicit. ij. ar. ij. ad secundum loquens de actibus istis sic. Unde illicita esset ordinatio non aliqua ecclesia statueret quod non fieret processio in favore alicui: nisi solueret certam pecunie quantitatem. quia pro statutum tale precluderet magis officium pietatis. Magis autem licita est ordinatio si statueret quod omnibus certam elemosinam dantibus talis honor exhiberet. Prima enim ordinatio habet speciem exactionis: Secunda pro gratuite recipiendos factis. Hec ibi. Et ideo dicit Ray. dices quod in talibus constitutio sit affirmativa: ut qui fecerit sic habeat sic: non est simonia: sicut si sit negativa. ut qui non fecerit sic non habeat sic. Hec ille. Et ideo tenet sum. angelica. titulo Simonia. ij. s. r. addens quod ideo constitutio negativa habet speciem exactionis: quia presupponit quod pro minori non fiat. non autem affirmativa. quia non negat quantum fiat. pro non sic facientibus. Ex quibus patet id quod dicitur est. quia scilicet quo ad ecclesiam non sufficit bona et recta intentio. quia de ea non se impedit. Certum est enim quod statuentes tam negative quam affirmative possunt eandem intentionem habere. et tamen illi iudicantur simoniaci et non isti propter verborum formam.

Dico secundo corollarie sequi ex hoc dicto quod simoniacum est constitutio qua statuit capitulum ecclesie matricis: ne aliquis de sua parochia ad funus vocet aliquos religiosos: nisi vocet totum capitulum: habiturum aliquid temporale: quod tamen vocare non tenet. Est enim negativa constitutio. Est etiam hec constitutio contra ecclesiasticam libertatem. que secundum Innocentium violatur. quotiens violatur privilegium concessum universali ecclesie. cuiusmodi est posse divinas laudes circa funera proferre tanquam dei ministros. et inde pro elemosinas gratuitas recompensationem recipere. Cuius signum est: quia violatur ecclesiastica libertas si statuat aliquid restringendo funeralia. ut quod solum totus chorus portentur: vel huiusmodi ut est articulus

plisco. et Panoz. Et addit Samb. violatur
 dicta libertas inq̄rū p̄ticularis ecclia qua
 tur in p̄uilegio vniuersal ecclie. Et t̄to
 hoc est deteri? q̄nto grauiamē ecclie ab
 ecclia infert: act̄ idem nō seipm amer.
 Sicut em̄ fm̄ san. Tho. in. ij. meli? ē (ce
 reris: parib) bene facere amico et p̄iucti
 ori q̄ alijs. ita ecōuerso pei? ē ei malefa
 cere. Dico tertio q̄ p̄ma forma casus ē si
 moniaca. q̄ ibi est pactū. qd̄ p̄tz ex de
 nō ē e? cū pactū sit duoz pluriūve iudē
 placitū seu p̄sensus. ff. de pactis. l. p̄ma. Di
 co q̄rto q̄ forma sc̄da est licita: q̄ nō ē pa
 ctū sed donatio reddit? cū onere faciēdi
 annuerialiū. Hoc aut̄ p̄tz: q̄ in casu sup̄
 allegato de p̄benda cui allegatū est onus
 cantandi missā nulla fuit pactio fm̄ tho.
 et alios: Est autem simile de hoc vt dicit
 Host. qui dicit expresse in cap. quoniam
 enormis. extra ne p̄rel. vi. su. q̄ tale on?
 potest annexi redditibus. Dicit tamen
 tutius fore relinquere sic. Relinquo tali
 ecclie annuatim decē libras sup̄ tali pos
 sessione diuidendas inter eos solūmodo
 q̄ meo annuerialio intererūt. et rogo vt
 fiat omni anno. Licet aut̄ h̄ sit tuti? n̄ h̄z
 s. Tho. nō tenemur eligere viā tutiores
 s̄ iusticia eligere tutā. S̄ p̄ p̄detmia/
 ra arguit multiplicat. Primo sic. Nam in
 secūda forma ē pactū vel erit. s̄ q̄n dicitur
 p̄uentus acceptabit. quia ibi est p̄ ollicita
 tio qua ille pollicet in postez se daturum
 talem redditū. Pollicitatio autē transit
 in pactū quando p̄ nūciū vel lras accepta
 tur. quia iā ibi est duoz p̄sensus. l. pactū
 ff. de pollici. Ergo sc̄da forma est simoni
 aca. S̄ ibi nō est pollicitatio sed dona
 tio inter viuos: q̄ donat ius ex gēdi q̄ra
 nis de bonis suis q̄nquagintaq̄neq̄ libras.
 Et idem ē si qd̄ sit sub p̄dicta forma secū
 da legatū. Secūdo. Nam fm̄ Innocē. in
 ca. q̄n enoz. l. 3. sit meritorū aliq̄s reddit?
 p̄stitū in ecclia vt ibi fiat annuerialiū p̄
 aliquo tamē hoc n̄ potest p̄stitū p̄ dona
 tionē. q̄ non licet ei apponere conditio
 nes spirituales. S̄ p̄ p̄stitū p̄ eos q̄ habēt
 annuerialiū facere. Et allegat capm̄ si
 gnificante extra de p̄ben. vbi. l. d̄z q̄ cano
 nici instituētēs dictā p̄bendā petuerūt cō
 firmatōez a p̄tifice. Ergo sc̄da forma nō

licet. So. Illud onus v̄l ista p̄ditio p̄t
 institui et apponi a p̄stituēte redditū. nec
 dicit canonici petuerunt p̄firmationem:
 nisi q̄ dubitabāt vel nō credebāt se id po
 tuisse facere vt ille p̄tractus esset rar? vt
 innuit Jo. an. Papa p̄o p̄firmavit n̄ ap
 probando malū: s̄ id qd̄ licite factū ē sta
 billendo. Nūc p̄o iam nō est dubiū ex quo
 papa sic approbavit. et ideo rō nō sequit.
 Et p̄terea nō est s̄le quo ad hoc de b̄n̄ s̄i
 cio vel redditu ecclastico cur? s̄. dispensa
 tio est papa v̄l ep̄s. et de redditu isto q̄ no
 uiter instituit a laico: qui. l. nō est in dispē
 satōe p̄dictoz nisi post p̄stitutōem. Ter
 tio. nā l. 3. sacerdoti locare opa sua s̄z glo. i
 in c. significatū. extra de p̄ben. et fm̄ Ab
 batē ibi. et in ca. q̄n enoz. ex. ra. ne pla. vi.
 su. et l. 3. tua nos. extra de simo. Ergo
 licet ei p̄tici de annuerialio. et p̄sequēt
 prima forma v̄l ep̄s. So. Dico primo
 q̄ fm̄ b. Tho. i. q̄dā qd̄li. et archiepi. floz.
 in. ij. par. ti. p̄n̄bis que sunt de iure diuī
 no standū est magis sententię theologoz
 vt b̄n̄ p̄bat sc̄tus Tho. Et l. 3. p̄. de an
 cha. hoc neger: t̄n̄ ei non stat. q̄ n̄m̄s fa
 uet iuri positiuo. Unde Anro. de butrio
 magnus decretalista sentit cū sc̄to Tho.
 Q̄n̄ et experientia docet q̄ in p̄dictis cano
 uiste multū et interdū ineptissime fallunt.
 vt in materia de voto: et de simo. in qua
 multi dicūt multa falsa et repugnantia. q̄
 diffinitōes nō intelligūt: vt alias ostēditur
 et p̄tz ex dictis abbatē in c. l. futurā. extra d̄
 voto et vo. redem. Standū ē igit̄ s̄a. tho
 me dicenti q̄ nō licet sacerdoti locare opa
 sua in actib) sp̄ualib) ex p̄e p̄ncipiū. Et il
 p̄ hoc dicit q̄ fm̄ sanctū Tho. aliq̄ sacer
 dotes licite p̄ducunt: vt ex dictis patet.
 Dico q̄ illa p̄ductio nō est emēdo aut v̄
 dendo vel paciscēdo. q̄ p̄batū est q̄ cum
 ip̄e dicit aliq̄s licite sp̄ualib) p̄ape aliq̄
 tp̄ale iustentamētū intelligit̄ deducto pa
 tro. Q̄n̄ ista p̄ductio ē p̄ modū elēosyne
 Sicut em̄ nō est simoniaca: et p̄n̄ nec cū
 pacto p̄stitutū affirmata. ita nec tal̄ p̄du
 ctio qua dicit. si volueris esse mecū dabo
 tibi hoc et illud. et sacerdos hoc acceptat
 vt intelligat̄ p̄duci ad annū. sicut q̄s p̄du
 ctur ad diē sic. D̄ne do vobis v̄l dabo
 talē elēosynā: celebrētis hodie. p̄ me. et sa/
 lū

De quæstionibus impertinentibus

cerdos hoc acceptat licite: etiã alias nõ
esset p eo celebratur: cũ nõ teneat. Si aut
veller dicere, nolo celebrare, p tãto: veris
misi rãtũ: tam incidit pactio, nec ille vñ
des dare elcõsynact. nec iste amore z gr̃is
celebrare. Et sile est de pductõe ad anuz
grũ ad accõ spũales rõe pncipiũ: z si nõ
tũ ad alios. Et pstrmãt hoc: qz p r. pi/
sa. magnõ theologo? z legista et canonista.
rif. simonia. j. s. xxv. cũ recitasset dictum
Ray. dicẽtis. Licet sacerdoti locare opera
sua z aliqd exigere, p pcessiõe ad quã non
tenet: subiũgit qz in oibz istis oz ipẽ gr̃is
officiare: lz aliqd recipiat p supribz. Ad
ego sic intelligo, qz si ad talia nõ tenet p
licite aliqd recipere (sine quo talia nõ facerz
dũmodo cesset pactũ, non aut q ad ea ce/
net: et cũ hoc est diuies. Dico secũdũ ad
principale argumentũ qz esto qz nõ sit in
hac materia standũ theologo: tñ stãdũ e
canonistis p sententibz theologo, pncipue si
sint plures z solẽniõres. Contra abbates
aut sunt Innoc. z Host. in c. iij. ne pla. vi.
cũ qz videt esse Jo. an. qui eos adducit
in ca. significatũ: nihil eis addens. Dic
em Innoc. qz sacerdos suis parochianis
nõ p̃t vendere spũale: etiã si indigeret: sed
nõ suis p̃t locare corpalia opa: nõ autz
spũalia. Et caueat inq̃t ne isti p̃ctus q̃ ad
intentionẽ et p̃ba misceant. Et p opa cor
palia intelligit ea q̃ a spũali dono ñ sũt
vt scribere et docere grãmaticã vñ h̃mõl.
Dicitur autẽ abbatũ sunt hec. Nam p̃i
mo bñficia inq̃t d̃ant p̃ officia. So. Tñ
nõ dant ex pacto nisi simoniae. Secun/
do qz inq̃t m̃ãssonarij p̃ fuitio spũali re
cipiunt tpale. So. Si isti recipiunt ex pa/
cto: est simonia: vt dictũ est. Tertio. nam
vicario ep̃i p̃stituit certa portio: z nõ a p
fuitijs tpalibz: vt patet inq̃t in c. cũ ex eo.
de elec. li. vi. z in c. puenit. de appel. Si l.
Pro fuitijs spũalibz ex pte finis p̃t habe
re salariũ ex pacto z vedẽdo opa sua. sed
p spũalibz ex pte pncipiũ p̃t illud habere
ex taratõne superioris sine pacto. Quarto.
Nã p̃t recipere recõpẽsatiõez dãnoz q̃ sus
tinet. So. Esto qz sacerdos q̃ lucrat i scri
bẽdo: z de hoc viuut: possit in pactũ dedu
cere hoc damnũ: ex hoc nõ habet qz poss/
sit locare opa sua p actibz dependentibz a

supnaturali dono. Dico vltimo ad argu
mentũ qz esto qz vez dicat abbas: h̃ etiã
fm cũ nõ est licitũ: nisi sacerdoti q̃ nõ p̃t
aliũde habere vñ honeste viuat. Vñ nõ
licebit clericis q̃b interdũ paup̃tas esset
aie sanitas z delitie ministrãt luxuriez va
nitatũ somera. Et his p̃tz qz dicentes h̃z
sc̃m Tho. licere pacisci p annũsario vi
cẽdõ: aut illũ nõ viderũt aut nõ intellexe
runt. Et cũ eo sentit Rich. in. liq. z com
muniter omnes theologi.

Casus lix

Uerif. lix. vtruz

q
illa spina quã Vincẽtini tan
q̃ christi sanguine cruentarã
venerant: ampliori reueren/
tia q̃ bñã p̃go p̃sequenda sit. Rñdeo. Omis
sa tacita q̃ stioe. an. s. q̃ppia sanguis ch̃ri
repiu po sit i terra. z supposita p̃itate hu
ius spine: de q̃ nullus sane, mẽtis p̃t am
digere: cũ id sc̃pture publice autẽficare re/
stent. dico fm sc̃m doctore. q. ij. q. cii. et
q. xvij. z. iij. di. ix. qz triplex est honor seu
adoratõ. Dulie. s. hyp̃dulie: ac latric. Du
lia e p̃t q̃ honore p̃tuti debitũ superioribz
creaturis repẽdim. Dulia q̃ppe p̃tutẽ
sonat. Sumis autẽ dupl. cõs. s. p oi hono
re exhibitõ superior: siue de? siue angelus
siue h̃s sit. z p̃prie p honore vt dixim? et
hibito superioribz creaturis. sic p̃o multas
habz species. Alit ei p̃rem z alit. regẽ ho
noram. Vñ sumis tertio. p honore quez
seru? exhibet dño suo: vel pater filio: et
h̃mõl. Dulia q̃ em ronalẽ creaturã ve/
neramur: nisi damnata sit. i. in malo ob/
stãrata. Quelibet em ronalis natura aut
h̃z aut h̃re p̃t dei gr̃az z p̃tutẽ. Quilibet
q̃ angelũ z hoiez nõ d̃anãt. Dulia ve
neramur possiblr: maxime p̃o p̃fules ac
dños: q̃ p̃tuti p̃suãde z adgenerãde p̃fi/
cunt: nisi sint in actu pcti manifeste. sic
em aliqd h̃nt honore p̃riũ. Diuites p̃o p
pter diuitias honorare eõ honore cui? di
uitie sunt cause. i. q̃ ad extiorẽ p̃uctũ pec
catũ nõ e. Et ei altiores i repu. z ipẽ diui
tie stãdiũ mẽra p̃tutẽ. Reliquas p̃o sc̃oz
ac vestes sũt veneramur tãq̃ sc̃oz aũqd

z sp viuētis aīe corporeū instrumētū Hy
 pdulū sō supdulia vī excellēs dulia est.
 Est em̄ vt idē dicit virt⁹ q̄ creaturas deo
 spūali mō pūctas honoram⁹. rakes enīz
 supmū sō in entibz tenēt vt sic. Vñ sup
 ma dulce specie: q̄ hyp vel sup dulia dicit
 veneramur. Ad hoz pō intellectū sciē
 dū ē q̄ ille mod⁹ q̄ deo p virtutē creatura
 iūgit oibz honorādis cōis est. Pref hūc
 aut spēalem habēt qdā vt brā pgo q̄ hō
 lū virtute s; etiā mānitare deo pūctā ē
 z deo hāc sicut dulia fm se: ita hypdulia
 vt mater est chūsti veneramur. Spay eti
 am chūi hūanitatē z patibulū crucis isto
 honore adoram⁹. Latria sō est virt⁹ qua
 deū honore pgruo psequimur: tanq̄. s. oim
 honoz pnatē. p Sic aut honoram⁹ pmo
 qdē scēaz trinitatē. Deinde sō hūanitatez
 pbi incarnati rōe vnite deitatis (q̄uis s; z
 se adozet hypdulia) deinde hostiā: cōditi
 onalit tamē: si sit rite psecrata: quā tamē
 p ditiōem nō opz s; in omni tali adozati
 one actuali: s; habituali vel meli⁹ p tualitē
 mēre retinere. Deinde patibulū crucis z ce
 teras imagines dei inq̄stū imagies sunt.
 id ē gētia rei imaginare z nō gētia sui. Hoc
 enī generaliter verē est: nō solū fm fidem
 sed etiā fm Arist. in li. de memo. z remis.
 q̄ lz diuersus sit mot⁹ animi q̄ q̄s fert in
 imaginē: vt est quedā res in se (puta aurū
 vel lapis) z quo quis fert in representatum
 p illā: tñ qñ animus fert in imaginem vt
 imago est: eodē motu fert i vtrūq; z hoz
 nor imaginis vt Remig⁹ restat. imagi
 nato ascribit. Lz sō adozem⁹ latria ima
 ginē dei irrōnalem: puta lignū: imaginē
 tñ rattōnālē. i. hoīem nō s; adozem⁹. pro
 pterea q̄ fm se adorabilē est hō: z pūr il
 lū immineret: ne adozēs hoīez i creatura
 sistat. p adozatōe sō crucis sic dicit san.
 Tho. iij. q. xxy. Honor nō debet creatu
 re nisi rōnālī. Vñ s; hō debet honoz ra
 tōe intellectual. inq̄stū. s. eam repñtat. vel
 ei quocūq; mō p iungit. Prio mō regis i
 imaginē venerat⁹ p uenerit hoīes. scdo sō
 ei⁹ vestimētū. vtrūq; aut venerat eadem
 veneratiōe q̄ z regē. Si ḡ loq̄mur de ipa
 cruce: inq̄ chūst⁹ ascri⁹ ē: vtroq; mō est a
 nob venerāda. sanq̄stū imago est chūi ex

tensi. et inq̄stū mēbra ei⁹ tetigit z s;guie
 pfusa est. Vtroq; aut modo adozat latria.
 qz eadē adozatōe cū chūo eā veneramur.
 Vñ z cruce q̄st crucifixū alloq̄mur z de
 pcamur. Quantū aut ad ratōem p tate⁹
 adozam⁹ nō solum cruce: sed z oia q̄ sunt
 chūi. iuxta Damas. iij. li. dicentē. Precio
 sum lignū z sanctificatū p tate sacri cor
 poris z sanguinis decet adorandū: clā
 uos indumenta: lancea z sacra ei⁹ raber
 nacula. Quia tamen ista non sunt imago
 chūsti: sicut crux. iō imaginē crucis i omī
 matia veneramur: nō autē clauorum vel
 hōi: Nec ille. Et idē videt scēssisse san.
 Tho. iij. q. c. iij. Quia sō in hac q̄stōe dicit
 ita s; eiusdē in locis allegat. excepto eo
 qd dicit de retentōe habituali p ditiōis
 in hō. S; circa pba ei⁹ occurrit vt
 na dubitatio. Nā videt opposita scēssisse.
 In. iij. enī sen. vt q̄ crux chūi que illū teti
 git vt imago chūsti adozat latria: s; vt q̄
 dam res adozat hypdulia tanq̄ aliquid
 chūsti: nō aut latria. eo q̄ nō sit ps chūi.
 nec psequit adozanda eadē adozatōe qua
 chūstus. Et his autē videt p surgere reb
 pugntia duplex. Prima qdē qz in. iij. par.
 dicit q̄ creatura visibili s; irrōnālī null⁹
 debet honoz nisi ratōe rationalis nature.
 In tertio vero dicit q̄ ipa crux pōt adoz
 rari vt res qdam. Secūda: qz in tertia p
 te dicit q̄ crux rōe p tate adozat latria
 In tertio sō dicit q̄ nō adozat latria nisi
 si vt imago. Ad istā ḡ dubitatōem soluit
 Tho. cap. q̄ scēssis doctor cū baccalarius
 esset: multa scripserit i scēssis s; fm famo
 sas opinionones alioz: que postmodū mā
 gister effectus coeexist in summa. Neq;
 sō hoc derogat tanto doctori: qz ēt Au
 gust. multa sua dicta retractauit. adeo vt
 libz retractationū effecent. Rndet enīz
 mag⁹ Petr⁹ bergomensis in suis etymo
 logijs: addēs ad p ditiā rñsionē q̄ crux q̄
 chūm tetigit dupl⁹ adozari potest. Prio
 s; vt intelligat chūo pūctā. Et scdo vt i
 telligat diuisa. Et primo qdē mō adoz
 rat latria. vt dicit. iij. sententiā. Et sic ad
 p mā repugntiā dico q̄ cū dicit crucez
 posse adozari vt res quedam intel ig t. iō
 mo expōsse dicit q̄ adozari pōt vt res chūi.
 z psequit adozat ratōe rationalis natu

De questiōibus impertinētibus.

re. i. chri: quibus aliter vt intelligit ei iuncta
z aliter vt ab eo intelligit diuisa. Ad scdm
dicere q. l. Tho. nō sic dicit in. iij. sic alle/
gatur: s; dicit q. crux adorata latia vt ima/
go chri: z vt res qdaz adorata hypdulia: nō
aut negat qn adorata latia rōne tractus.
Dens s; scilicet Tho. est q. tribus modis crux
adorata. i. vt imago: z vt res chri eidē con/
iuncta: z vt res eiusdē ab eo diuisa. Et ter/
tio modo adorata hypdulia (nō obstare q.
sit chri ille honor: z nō crux) qz lz chris i se/
ipso adorari possit latia: qn tamē adorata i
aliq. suo sibi nō coniuicta: adorata in alio: z
adorata hypdulia. Est autē z alia difficul/
tas in verbis scilicet Tho. Nam si tractus ad
membra chri est ratio sufficiēs adorandi la/
tria: videt sequi q. brā virgo adoranda sit
latia: qd ptra doctrina scōrū est. Sicut q.
asellus q. vltus est dñs: adoradus est latia/
tria: z eius reliquie si haberent. Sol. Di/
co ad primū iuxta pmissa q. ppter hoc non
est beata virgo adoranda latia ppter rōem
sup allegata: q. i. est qd in se adorabile: vñ
videt ille honor latie ad creaturā: non
ad deū terminari. Dico tñ q. lz nō sit talis
adoranda: est tñ taliter adorabilis. i. digna
adorari. i. latia: z hoc inqntum est imago
dei: z forte etiā inqntus p intellectu acci/
pitur vt aliqd chri eidē iunctū p tractū.
Aliud em̄ est esse adorabile aliqd: aliqd qz
esse adorandū. Sicut etiā aliqd est furē esse
dignū suspensio: z furē esse a me suspendē/
dum. Ad aliud dico q. si ipse asellus acci/
peret p intellectu vt aliqd actualit iun/
ctum: hō: adoraret latia: qz eadē adora/
tione q. z chris adoraret. Ut aliqd autē se/
paratū adoraret hypdulia. Nec debz hoc
miz videri: qz nobilio est asellus ligno cru/
cis z lapide sepulcri z terra calcata a dño
quā in locis q. plurimis veneramur. sicut
z in quodā cenobio gallie quedaz portio
calciamēroz eius adorata. Ad questiōne
autē agitata deuemens dico: q. si loqmur
de honore exhibito alicui rei grā sui er nō
alteri? p dicitur acule? z spina nec magis
nec tantū nec aliq. mō est venerabilis: qz
rei rōnali nullus debet honor grā sui. Si
pō de eo honore loqmur quē alicui natu/
re exhibem? grā alteri: tunc iuxta predictū
ita dico duo. Primū: q. spina magis ē ve/
neranda. Secundū: q. brā virgo est magis
venerabilis id ē digna venerari. Primū
patz: qz spina adorata est summo honore. i.
latia: virgo autē honore nō summo. i. hyp/
perdulia. Patz etiā scdm: quia vgo est di/
gna venerari summo honore: z q. hoc fm se
ē digna hypdulia. Et adorabilis ē summo
honore rōe repñtarōis z tractus: spina pō
rōne tractus immodo. Per hec autē que
scipsum? bene intellecta solui possunt oia
argumēta que in ista materia fieri p sive
runt. Arguit em̄ pmo Henricus sic. Nulla
inqt imago potest esse imago dei: quia s;
Damas. infigurabilis est deus: ergo null/
la imago adorata est latia. Sol. De? vt
est humanat? hz imaginē mā de? vere est
crucifixus: z imaginē habet diuinū suppo/
sitū cruci affixus. Secdo arguit Duran/
sic. Anima intelligēs nūq. dicit imaginē:
vt imago est idē esse cū imaginato: sed sp
illa duo dicit distincta: cū sint ad inuicē re/
latia. Nunq. qd vni eoz attribuit pue/
nit reliq. Sol. Lz ania cū fert in imaginē
vt sic: nō dicit imaginē esse imaginatū: nō
tñ est necesse q. tūc neget vñ ab alio vel
faciat duos pceptus de illis: sed vno pcep/
tu pceptit vtrūq. vñ in ordine ad aliud
Negat s; anis ad hūc sensū: q. oia illa duo
dicit idē. i. vno pceptu fert i vtrūq. z vñ
motu acti eēt idē. Ad pbationē aut dico
q. aia ea q. reat distinguū v. tno pceptu p
pcepte et iudicare qñ vñ eoz ad aliud refer/
tur: cū vñ reatū claudat in intellectu
alteri. Et lz imago vt sic z imaginatū vt
sic aliqñ pceptibz distinguant. tñ pñ qd
est vni? attribuit alteri. vt p. de veri. q.
iij. ar. viij. Arguit tertio Holkoth sup
libz sapie sue. Latia em̄ est honor q. soli
deo exhibet. Innulli creature cōuenit: ois
aut imago est creatura: Inllō mō imago
adorata latia. So. Sicut latia soli deo cō/
uenit p se sine grā sui: ita z creatura p acci/
dens sine grā alterius. i. dei repñtati pue/
nit: q. in secula est gloriosus.

Casus lx.

Veritar. lx. vtrū

aliqd valeat si sacerdos dicat
i absolutōe: qd bōi fecerit
sit tibi i fmissiōz peccaminū

Ad hoc rñdet s. Tho. q. d. lib. iij. ar. xxvij. Et dicit multa: primū q. pctōr est debito: q. nīc duplī. Uno mō ex suo pctō: alio mō ex iniūctōe sacerdotis: Unū si p̄fessor imponat minozē penā q̄ meref: residuū exoluet aut h̄c aut in purgatorio. Si p̄o maforē: nihilo r̄tinus tenet facere si p̄r: q. si moriat anteq̄ expleat nō exiget ab eo nisi fm̄ q̄ntitatē pcti. san. Tho. in. iij. S̄m̄ est: q. dicit q. op̄ qd̄ aliq̄s facit ex iniūctōe sacerdotis: duplī valet penitēti. scilicet natura sua: z p̄tute clauū: quia maḡ vālent ad expiandū pctm̄ q̄ si p̄rio arbitrio fierent. Tertiuū est: q. dicit q. sacerdos p̄r iūigere p̄niam p̄rio arbitrio z p̄lito alieno et etiā arbitrio ip̄ius penitētis: sicut si catur: facias hoc si potes: r̄ si nō potes: facias hoc: z sile est q. dicit: q. quid boni feceris zc. q̄ si dicat: grauius tibi pena esset iniūgenda: sed volo q. oia bona a te facta et mala patiēter tolerata sint tibi in remissione pctōr. Et p̄ ista p̄ba illa q. facit penitens p̄ter exp̄ssam iniūctōē accipiūt maiorē virtutē q̄ habeat ex se ad satisfaciendū. *Dec Tho. Glide q. in oi ope zc. maxime in flagellis et in p̄bis iniuriōsis habendo patientiā satisfaciē p̄ pctis sicut q̄n facis iniūctā penitentiā.*

Casus. lxi.

Veritur. lxi. vtrū

q. vn̄ p̄fessor possit mutare penitentiā iniūctā ab alio: z dīco fm̄ Ray. q. sic: dūmodo tria concurrant. Primo q. hoc fiat discretēz cū rōnabili cā z circū subditū suū q. s. ad p̄fessionē. di. lxxij. p̄ byter. Excipiunt t̄lū isti casus. p̄mus si p̄nia fuit publica maxime inchoata: q. fm̄ Guil. debet req̄ri si cōmode p̄t ille q. iniūct: ne scādalizetur. Scd̄s q̄n est iniūctā p̄ctō refuato sup̄iori h̄z Guil. nisi yrgeat necessitas aut suadeat utilitas: quia tūc p̄u est credere q. in hm̄ōi p̄cesse rit prātem. Tertius q̄n sup̄ior hoc sibi reseruauit fm̄ eūgē Guil. arg. l. di. accedes. z. xxij. q. ij. lat. dē. z in glo. vtriusq̄ capli. Aliter siue idē siue aliq̄ sacerdos p̄r hoc: tñ nō debet facere nisi examinata cā p̄pter quā iniūctā est fm̄ Ray. P̄opter qd̄ vi-

detur q. nō possit fieri nisi facta ḡali p̄fessione si oia pctā p̄cernit: vel speciali: si pro aliq̄ speciali imposta est: nisi sit euidēs q. penitēs ip̄am expleat nō possit: q. nō debet d̄ari medicina nisi cognito morbo.

Casus. lxiij.

Veritur. lxiij. vtrū

q. aliq̄s in extremis possit facere verā p̄niā: Rñdet fm̄ sententiā theol. z cano. maxime s. Tho. iij. di. xx. q. j. ar. j. q. j. q. q̄d̄iu hō venit p̄r verā agere p̄niām. qd̄ p̄bat Aug. li. de p̄nia. de latrone Lu. xxij. z Ezech. xviij. In q̄ cūq̄ hora zc. exemplū de Siluestro scd̄o. de ps. di. vij. Nemo. Sed tñ vit aut r̄ūq̄ fit verā p̄nia i morte: q. aut hō subito moritur z res sua est expedita. Credo q. dñs nunq̄ hoc p̄mittit nisi in pessimis hoib: et credo q. sic pessimū signū eterne mortis. Et si p̄pendat se mori: adhuc vit p̄t penitere. rariōz assignat Sco. iij. ex p̄bis Augusti. de p̄a p̄nia. Primo. q. requiritur vsus liberī arbitrii q. volūtas libere derestetur pctm̄. Sed vsus hic timore z dolore impeditur. Un̄ Aug. de p̄a p̄nia. Difficile est vt tūc sit p̄a p̄nia q̄n rāsera venit: q̄n cruciatus mēbra ligat: z dolo: sensum opprimit: vt vit hō aliqd̄ aliqd̄ cogitare valeat: melior est tñ sera q̄ nulla. Scd̄o: q. nō solum debet esse volūtaria: sed p̄pter deum. Un̄ s. Tho. in. iij. dr: q. Antioch⁹ nō p̄e penituit. ij. Zach. x. q. hoc faciebat timore pene. Ideo talis tā nō videt facere p̄pter deū: sed esse videt sicut q. p̄icit merces in mare. Aug. vbi s. Null⁹ expectet q̄n peccare nō p̄r: arbitrii libertatē q̄rit de⁹: vt possit volere p̄missa: nō necessitate: charitātē: et nō timore tñ. q. nō in solo timore viuūt hō. Quē f̄ sero penitēz: oportz nō solum timere iudicēz: sed z diligerē: q. sine charitate nemo p̄t salu⁹ esse. Dec ille. Tertio: q. mal⁹ habit⁹ est effect⁹ naturalis. Iō dr s. Tho. iij. vbi s. q. est difficile q. affectus hois quē multo tēpore in aliqd̄ inclinātū habuit: subito in p̄trariū mutetur. Iō Aug. vbi s. Dec p̄uersio si p̄tingat et in fine desperandum nō est de eius remissio-

De questiōibus imper tinētibus

ffione: sed qm̄ vix r̄ raro ē tā iusta p̄uersio/
timēdū est d̄ eo: marie cū fili q̄s illicitē d̄/
lexit sunt p̄ntes: inūdus r̄ vxor ad se vo/
cent: r̄ cetera q̄ illitate dilexit. Multos ex
h̄ soler p̄nia decipere sera. hec ille. Ad d̄o q̄r
ro fm̄ Alb. mag. sup̄ illud Quis scit si cō/
uertat r̄ ignoscat: Joē. ii. Severitas iust/
sticie diuine incerta est inq̄ vix de h̄ extre/
mis velit dare ḡfaz. qz tūc locū habet ill/
lud Greg. Qui nō vult cū potuerit: iustū
est vt inuigat et nō posse cū voluerit. Vñ
Prouer. j. Vocam̄ r̄. Hec Alb. Jo accē/
pe p̄litū d̄. De tardē p̄uertit ad deū r̄.

Casus. lxiij.

Veritur. lxiij. vñ

q̄ circūstantia t̄pis sacri. t̄m ag/
grauet in infinitū: r̄ p̄c̄nter sit
necessario p̄stēda: Rūdeo. Pro fundamē/
to argumentor̄ r̄ decisōis p̄mitto vnum
ex sacro Tho. malo. q. ij. ar. vij. et. j. ij. q.
xviij. ar. vl. et. iij. di. xvi. q. ij. ar. ij. q. ij. scz
q̄ nulla circūstantia adueniēs acruī trahit
illū ad aliā spec̄ie p̄cti: nisi ip̄a addat nō/
uā repugnātia ad rōnez. Addit aut̄ nouā
repugnātia qm̄ ip̄a ex se habet rōnez mali:
sed qm̄ nō h̄z rōnē ma' ex se: s̄z solū ex sup/
positiōe alicui' p̄oris: nō trahit i aliā spe/
cie. sicut accipe pecuniā multaz nō ē malū
nisi supposito q̄ sit aliena: ideoq̄ n̄ trahit
extra gen' furti. Hec ex illo virtualiter.
Tunc arguo q̄ ista circūstantia sit aggrauans
infinite. P̄io. Nā ois circūstantia tra/
hēs ad aliā spēm p̄cti aggrauat in infinitū/
tū. r̄ p̄nter ē necessario p̄stēda fm̄ eōdem
doctrinā sacro. S̄z ista ē h̄mōi. qz h̄z spe/
cialē repugnātia ad rōnē. qz p̄inet iniuriā
t̄pis sacri. Cōfirmat. qz circūstantia sacri
loci trahit ad aliā spēm. qz sacri t̄pis. Se/
cundo. Nā q̄nūq̄ vno actu agit d̄. p̄
cepta: ubi est circūstantia aggrauans in finitū/
te: vt parz. iij. vbi s̄. q̄stuncula. iij. r̄ oēs
p̄cedūt Sed qm̄ q̄s fornicat in festo: agit
p̄tra duo p̄cepta. s̄. Nō mechaberz. et: Nō
facies opus seruile. qz p̄ctm̄ est op' seruile
Cōfirmat. qz sacrus Tho. ij. q. cxxij. ar.
iij. ad secundū. d̄ q̄ mag' facit p̄tra p̄ce/
ptū de sc̄tificatione festi peccās q̄ faciens

opus corpale l̄tū. Cōfirmat etiā: quia
Alexā. d̄ ales in tertia sūme d̄: q̄ talis cō/
m̄stet vñ p̄ctm̄ q̄ntū ad actū: r̄ duo q̄nū/
tū ad realū. sicut q̄ h̄gine defozādo necat
Cōfirmat tertio: qz mlti doctozes exp̄sse
sepserit istā circūstantiā ēē p̄stēdā neces/
sario. Sed h̄ hoc ē cōis sc̄hola sc̄i Tho.
in q̄ nunq̄ vidi p̄tū nō sentientē in oppo/
sitū. Ad q̄stionē igit dico q̄. Alē. de Ly.
p̄ndēs inuit' (q̄ntū ego legerim) h̄ac circū/
stantiā esse de necessitate p̄stēdā inuit'
sup̄ p̄bo seruile: et super dicto Alexan. de
ales allegato vt credo forte nō s̄at. exp̄ssū
te vtrūq̄ intelligēs. Hūc deinde secut' ē
archieps floren. ex ordine p̄dicatoz tanq̄
cui' studiū fuerit s̄ fidelū mores vtrūq̄
restringere: et tanq̄ q̄ p̄fessor canonū sen/
tētiās p̄bicas aut iudē. sc̄i Tho. plene d̄/
iudicare nō potuit: tertio loco emicuit s̄/
ma rosella. deinde p̄ceptorū diuine leḡ. i.
Joānes nider ordi. p̄di. q̄ r̄ tanq̄ theo/
log' r̄ meli' doct' in sacro Tho. noluit as/
seruire: sed dubitatie loq̄ dicez: q̄ forte ē
necessaria: q̄ modo loq̄ndi vltio v̄sa ē sum/
ma angelica. Dico aut̄ optinōis istozum
stars nō posse: r̄ h̄ac circūstantiā nō aggra/
uare in infinitū: nec ēē p̄stēdā necessario: s̄z
solū debene esse r̄ p̄gruo. qd̄ p̄bo p̄mo sic
Dis circūstantia aggrauās in infinitū dat
p̄ctō nouā spēm: trahēs illō ad aliā gen'
vt patet fm̄ oēs: p̄cipue sc̄m Tho. in loc'
sup̄ allegat'. Sed ista nō dat spēm pec/
cato: qz nō aggrauat nisi supposita mali/
gnitate p̄ori. Accipe em̄ voluptatē ex fe/
stina i die festo fm̄ se nō repugnat ratiōi:
alto qm̄ vtr nō possēt debitū reddere die fe/
sto sine p̄ctō: etiā exact'. P̄ sc̄m Tho. iij.
di. xxxij. sed solū repugnat supposito q̄ nō
sit: uā: vel q̄ causa voluptatē coeat: vel q̄
ipse vir sit perens r̄ erigēs qd̄ nō licet p̄p̄
mādatū ecclē: s̄z ex se nō sit malū: qz etiāz
in die laudē possz q̄s r̄ actionē r̄ coitū or/
dinare. Vñ sc̄us Tho. iij. di. xxxij. q. j. ar.
ri. v. q. ij. sic d̄. Petere debitū in die festi/
uo nō est circūstantia trahēs ad aliā spēm
p̄cti. vñ nō p̄t in infinitū aggrauare. et s̄o
nō peccat mortāl' vxor aut vir si in die fe/
stino debitū petat. Secdo. Nā q̄nūq̄ cir/
cūstantia aggrauat in infinitū: r̄ est necessa/
rio p̄stēda: oportz q̄ sit directe p̄ p̄ceptū

speciale. Sed in proposito non est sic. quia dicitur
 s. Thoma. ii. q. cxxv. ar. iiii. ad primum: quod illud
 preceptum de sanctificatione sabbati importat cessacionem
 a peccato solum figuratiue in sensu moralitatis: et non ad litteram. et in. iij. di. xxxvii. q. j. ar. j. q. ij. ad secundum sic dicitur. Opera seruilia moralitatis dicuntur ad hanc exercitium seruos deputatos habere: in quibus debent artes mechanice dirigere: que liberales diuiduntur. Hec ille. Et confirmatur: quia de exponendo illud preceptum/facit mentionem spiritus de operibus mechanicis: nunquam pro de peccato. quod vtrique fecisset si ad litteram voluisset peccata prohibere. Confirmatur etiam: quia scilicet vnum preceptum ad litteram: et aliud metaphorice fit circumstantia necessaria necario quod fornicat hanc peccata idolatrasse. quia fornicatio in scripturis dicitur metaphorice idolatria. Hanc quod sit illud preceptum: hoc non est nisi in quantum illud est generale prohibens omne peccatum. vnde dicitur Thoma. ii. vbi dicitur. Quod autem generale non trahit ad spiritum nec ponit in numerum cum speciali. vnde rapere et damnificare iniuste: non sunt duo peccata: nec due deformitates. Ad primum hanc negat maior. De hoc autem dicitur Thoma. iij. di. xvj. q. iij. ar. vi. q. iij. loquitur vbi expresse maior negat dicens: quod circumstantia spiritum mutans potest in finitum aggravare. sed non spiritus hanc facit: sed solum quod directe habet oppositum ad preceptum legis: et ponit exemplum. quia ad peccatum gula que est prope ad dicitur hec circumstantia laute specialis deformitatis: que etiam ex se peccatum faceret. sed non est directe hanc legem: ideoque non aggravat in finitum. Hec ex illo. Et dicitur autem ex dicitur quod circumstantia spiritus non repugnat directe precepto legis. Negat etiam minor: et probatio. quia circumstantia spiritus facti non pertinet iniuria ex se: sed solum ex suppositione peccati actus mali. Ad confirmationem dico quod de tempore et loco est simile ad litteram. Primum quod ad hanc vtrique est circumstantia aggravans ex suppositione peccati actus mali: et sequitur omne peccatum in vtroque est grauiter ceteris partibus. Secundo quantum ad hanc vtrique potest esse obiectum anime intendentis operari in preceptis sacri loci vel spiritus: et contra vtrumque isto modo trahit ad aliam spiritum: puta inobedientie vel contemptus vel homicidii. Et ista duo quod dicitur: scilicet Thoma. in de ma. q. ij. ar. vj. in fine corporis tangit dicens. Si quis faciat aliquid indecens in tempore sacro: spiritus sacre quod constitutur ad hanc circumstantia respectu actus indecentis quod in eo sit potest considerari vnde obiectum respectu alterius actus circumstantia: que est trahere spiritus sacre. Hec ille. Et tertio quod ad hanc vtrique habet annexam circumstantiam trahentem in aliam spiritum quantum ad aliquid et aggravantem in finitum: que est circumstantia inobedientie. quia quod alius esset licitum: in tempore vel loco sacro erit illicitum et mortale. sic arare in die festo. et iugulare latronem in ecclesia. Vnde sic homicidium in iustitiam in ecclesia: hanc dupliciter deformitatis: iustitiam autem vnam tantum: ita labor manualis iniquus: puta transportatio rei furtive in festo: habet sicut dupliciter deformitatis: equum pro vna tantum. Est autem simile in vno. quia si a tempore secludam preceptum dei prohibentis opus aliquid et intelligam deus esse festi consecrasset ad sibi quod ad aliquid vacandum si a loco secludam preceptum dei vel ecclesie de non effundendo sanguinem vel de non furando sacra: et intelligam deum vel ecclesiam consecrasset locum ecclesie pro diuini: stare calu adhuc aliquid opus factus in loco sacro habet ex se repugnantiam ad rationem: et non solum in ordine ad pora: puta si ibi quis ludat: aut vir cognoscat vxorem suam: vel patris videtur etiam sanguis exerceat. Sed autem de tempore. quia tunc arare non erit peccatum: sic nec ludere ad plenum: in quo labor est maior. ideoque circumstantia loci aliquando trahit in aliam spiritum: non autem circumstantia spiritus. Et hoc ratio est: quia locus attingit potest actione corporali transire: puta furto quod tollit res inherens: vel effusione sanguinis vel seminis: non autem spiritus. Vnde sicut peccata que fiunt in ecclesia et non trahuntur corporali in locum ipsum: vnde cogitationes male et scilicet que ex se habent in aere sicut: non autem attingere structuras nisi per accidens: sunt quod grauiora: sed non trahunt in spiritum aliam. quia non attingunt locum iniuriose: ita nullum peccatum factum in tempore sacro transfert in aliam spiritum: nisi vnde dicitur est ratione circumstantie annexa. quia non attingit iniuriose sacre spiritus. Et notandum est quod hanc multa mala fiunt in ecclesia: tamen spiritus sacrilegii aggravantes in finitum non assignant nisi tres. quia quis forte ex de hanc possit aliam rationem reddere: credo tamen quod ista sit ratio: quia illa tria sub precepto prohibita sunt a deo vel potius ecclesia Vnde licet triturare segetes et copmare vvas et mercari et facere ludos in ecclesia: ex se sunt

De questiōibus impertinētibus

malū: et sequēter in aliā specie trahāt: quia tū sub pcepto nō prohibent: nō aggrauant infinite. Ad scdm autē dico q̄ valet ad oppositū: vt ostēsum est. Ad p̄mā p̄firmationē dico: q̄ duobus modis aliq̄ facit p̄tra aliq̄d pceptū. Primo facien̄do p̄tra intentionē primā p̄cipientis. Et secundo faciēdo p̄tra remotā: sicut p̄tra illud p̄ceptū: Nō furaberis. facit p̄mo mō q̄ furatur: et scdo mō q̄ odit. q̄ de facies illud p̄ceptū in mēte intēdebat nō esse furandū: vltimate p̄o intēdebat dilectionē primā et sui. **Q̄n̄** mō q̄s facit p̄tra pceptū aliq̄d scdo mō: nō facit p̄tra illud solū et specia- liter et directe: sed oīa et indirecte: q̄ in vltimo sine oīa p̄ueniūt. Nec facere sic p̄tra pceptū trahit in aliā specie. alioq̄n̄ is qui furat etiā cōmitteret deformitātē p̄nica- tionis: sed solū facere p̄tra pceptū directe id est q̄ntū ad intētionē primā: q̄d nō est in p̄posito. **Secū**s Thomas autē loquit se- cūdo mō. **U**lturēdit scrius Tho. vt d̄r bo- ne memorie mgr̄ Petri bergo. q̄ tal' fa- cit magis p̄tra illud pceptū intellectu me- raphonice: et vt est q̄ddā pceptū generale.

Ad scdam p̄firmationē dico primo q̄ Alexander loquit eo mō q̄ et scrius Thom. nec oportet moueri p̄ exemplū q̄d ponit. q̄ scri interdū p̄ exaggerationē loquitur i- derelegationē p̄ceptō. Dico scdo q̄ nō cogi- mur auctoritatē ei' recipe aduersus aucto- ritatē scri Tho. cui' doctrina ē p̄ ecclīaz examinata et cōprobata: maxime q̄ntum ad ea q̄ fidē mouent q̄cerunt. **U**lt' dico ter- tio q̄ Alexander videt se firmare in h' q̄ in noua lege pceptū de scrificatōe sabbati ob- seruandū ē eo mō q̄ ecclīa statuit: q̄ et ab opib' suor' et a p̄ceptis mādat abstinendū. **S**ecclīa loquit exhortatorie q̄ ad p̄tā et nō p̄ceptiue. q̄ nō ē credibile q̄ ipa illud p̄cep- tū strictiori mō q̄ de' instruerit dicētū- bus oib' q̄ maiori acrimonia i' velsi q̄ i' no- ua lege suabat. Ad tertiā p̄firmationē dico q̄ eoz auctoritatē i' hac p̄e nō ē stan- dū. q̄ inefficacit' arguit i' sensu mystico ar- guēdo sic. **D**e op' fuisse in festo prohibetur. **P**erim est op' fuisse et. Postq̄ ista p̄scri- p̄tā interloq̄ndū oblata mihi est eplā il- lius p̄clari thomiste et viri scriissimi mgr̄i Petri bergo. ad q̄ndā amicu suū sic dicit

Uenerabil' pat' p̄missa recom. De cir- cūstātia t̄p̄is noueritis q̄ iā dū venera- biles p̄ez atq̄ doctores sacri. s. mgr̄ Ba- briel de barchinona: mgr̄ Uercellinus de vereellis: mgr̄ Angel' de nirdogo: domē- nus Ludovic' de neapoli: q̄ disputauit cō- tra totū generale caplm frat' minor' et postea fact' est monach'. frat' Antonius de sc̄to Germano de p̄cellis: frater Dñi/ cū de cathalonia. et frater Joannes d̄ ca- lopi in p̄uentu bononiensi mē p̄sente dif- finierūt et p̄cluserūt. p̄ parte negatiua de mente sancti doctoris et p̄ rei p̄tate. q̄rit' rōnes et allegatiōes dimittit: q̄ nimis lō- gū ēēt cūcta narrare. nec obstat q̄d d̄r. ij. ij. q̄. cxxij. ar. iij. ad scdm: q̄ p̄ctm mortale ē op' fuisse: et q̄ magis facit p̄tra istud p̄cep- tū peccās mortali i' festo q̄ exercēs op' manuale. q̄ vt ibi d̄r ad p̄mū istud p̄ceptū q̄ ad cessationē a p̄ctis et q̄erē mētis i' deo est generale. generalia autē nihil addūt su- pra specialia. nec generale numerat cū spe- ciali: sicut homicidiū nō aggrauat ex p̄e- p̄to generali. s. desina a malo: vt noli pec- care. **I**tē illud p̄ceptū certū fm sensum lic- teratē intelligit soluz de ope manuali seu mechanico: sed q̄ ad p̄ctā mortalia intellē- git solū fm sensum mystici: vt d̄r ibi. et in ij. sen. di. cxxvij. q. j. ar. j. et sup' **U**ar. c. xij. col. iij. Et bñ scitis q̄ argumētū nō tra- hit a sensu mystico: s̄ tm a l̄ali fm Dio- nyf. et Aug. et scri Tho. Nec obstat etiā q̄ circūstātia de festo p̄t' p̄siderari vt ob- iectū i' spectu illi' act' q̄ est p̄tēnere t̄p̄s sa- crū: q̄ illud est p̄ter intētionē peccātis vt plurimū. sed nulla circūstātia q̄ est p̄ter intētionē peccātis dat specie peccātis: vt d̄r p̄ma scde. q. lxxij. arti. j. et viij. in corpo- re. **N**ec ille. **D**io cui' p̄bis nota p̄mo q̄ cū dicit generale nō aggrauare speciale n̄ vult dicere q̄n̄ p̄ctm in festo sit op' q̄ nō est grau' ex illo p̄cepto: non factes op' fuisse. q̄d p̄ctā nō p̄hibet faciēda: sed si- gnificat eo mō q̄ p̄ceptū de circūstātie nō obligabat ad succidēdū malos affec. s̄ significat h' esse faciēdū. est autē grau' ex ipa scitate t̄p̄is: q̄ p̄tēnit. s̄ ista grauitas nō sit nisi in eadē specie: et ex suppositōe p̄- oris iordiatōis vt dicitur est. **F**lora sc̄d q̄ vtz mgr̄. q. ij. ar. vj. i cor. dupl' circūstātia

dat spem pctō poti vno. l. mō spem eiusdē generis: sicut circūstātia loci addita furto facit sacrilegiū: qd est species furti. Alio mō specie oīno disparatā: sicut si quis furet vt occidat. circūstātia finis dat speciem homicidij: q nō est species furti. Et isto se cūdo mō intelligit q circūstātia q est pter intētiōē nō dat spem: lz alio mō possit i/ telligi vt ipe mgt peti? declarat i vobijis sue tabule. Hora etiā p tota qōne q qñ Aug. de i. l. de decē chordis q meli? iude us i agro aliqd i sabbato vtile faceret qz in theatro seditiosus existeret. z iudeo/ rū femine meli? lanā faceret qz in neome nijs impudice saltaret: h iō nō dr qñ in il/ lo faciāt ptra duo pcepta: z i isto q vnz rñ. sed iō: qz iā sabbatū nō obligat. ideoqz meli? ill' esset depōsita erronea scia in eo opari. vl' iō: qz licz op? manuale in sabbatō. i. i festo ad lucrū sit pctm. sed? ad laudē dei puta ad fuitēdū paupibz: vl' etiā ad ca/ uendū a pctis sicut vir auditis diuis licitē se occupat i scribēdo nō ad lucz: sed ne ociosus fornicet: z domicalle a nobilibus matronis laudabiliter accupant i addiscen dis opibz ac? ne ill' stātibz i fenestris mori ingrediat p fenestras. Laudabiliter in quā postqz eis exercitia spūalia diu pzinuata in fastidiū ptunt. Z qñ canoniste q senti/ unt istā circūstātia esse necessario pfiten dā aut sicut: aut scim Tho. intelligat pus vel saltē vbiqz videat

Casus lxiij.

Clere. lxiij. vtrū
 is q religiose intrat anio z in tētiōe pseueradi i ea vsqz ad mortē si peniteat redire ad se culū possit: z trahere mīmonū. Rūdeo Eireā istā qstionē multa diei possent: qā canoniste sup hac re multa scēperūt obseu rando text? iuris clarissimos: sed breuibz agay. Tria aū r factā. Primo qdā opozu na pmittam. Secdo futabo opimones re probando fallas z astruēdo verā. Tertio ptra fitatē arguā z soluā. Quātū ad p mū sciēdū ē pmo q duplr aliqd ē illicitū Primo. l. ex se vl' fm se siue ex genere suo:

ita q nunqz pē licite fieri: vt odire v' blas phemare deū Et scdo ex circūstātia: ita. l. q in aliq casu est licitū: z i aliq illicitū: vt leuare festuca: qd illicitū ē in pceptū alre/ r? vel qñ qd debet i alijs occupari: lz ali/ qñ liceat. Nos aū nūc qrim? d' illicito p? mo mō: nō aū scdo mō. qz nō ē dubiū q rōne ingrātitudinis vel alteri? circūstā/ tie talis peccare pōt: puta qz redit ad secu/ lū. vt secularit. i. latine queresek. Scie/ dū est scdo q religiose tripliciter qd ingre/ di pōt. Primo. Cānio z intētiōe pfitēdi tā dē sz interim aliq tpe volēdo pponere mo res pios: vel facti facere poto: vel effuge re psecutionē: z hmōi. Et scdo aio statim in ipa habi? susceptiōe pfitēdi expōit vel tacite: qd olim licuit: vt pty extra de regu lā ad aplicā. z c. statutum. z etiā mō licet extra qdines mēdicantes: qz h phibet in ordine pti. z mīno. extra eodē. nō solū. li. vj. z in alijs ordibz mēdicatiū. ibidē in ca. pstitutionē. Et tertio anio qdē z intētiōe pseueradi sp: sed nō anio pfitēdi infra an nū seu vouēdi vel atit se obligadi. vel qā de h nō cogitat: vel qz cogitat: sz vult se h/ bez esse p annū. Sciēdū est tertio q ab bas in c. l. faturā. extra de voto z voti redē prione. dicit: q fm canonistas votū imita tur qñ ppositū seminat in aio: pfirmat au tē cū deliberatio figit: psumat pō cū pba enunciant. Ex pmo hoz nō obligat qd q ad deū vel eccliam. ex scdo pō obligat qd q ad deū tm. xvij. q. j. qui bona agūt. sed nō quo ad eccliam: ex quo sibi nō pstat. ex ter tio autē obligat quis qntum ad vtrūqz Sciēdū est qro q idem ibidē dicit q fm scim Tho. ij. q. lxxvij. ar. j. ad obli gationē voti reqrit pmo deliberatio: z se cūdo ppositū: z tertio pmissio: q deo fieri pōt etiā solo corde. q dē dicta scri Tho. qz Joā. an. z doctores simplr recitent. in nūbi videt q destruat multas theoz cas rāonistaz: vel saltē opozret illas re/ stringere. Nā cū dicitur sit in c. pmlti. extra de reg. q suscipies habitū religiois cū po sito vitā mutadi/ est efficacit obligat? reli gioni q ad deū ppter illud ppositū. Cōtra rīū hui? pōt inferri ex dictis scri Tho. qz nō sufficit ppositū nisi sequat pmissio sal/ tē i corde. Ppzy q stringere iura q firmat

De questiōibus impertinētibus

decisionē sup. pposito: vt intelligant de p/ pposito cū animi pmissiōe. Nec ex abbate. Sciendū est qnto q vl abbas nō intel legit canonistas: dicentes votū esse ppositū cū aliqd faciēdi: vel canoniste nō intellexerūt qd sit votū. Nam si fm eos: foruz ē ppositū cū pmissione: dicta san. Tho. non euerūt theoricis canonistaz: qz eodē mō sumūt votū vt scētus Tho. Si vō ē ppositū sine pmissiōe: ipi nō intelligūt qd sit votū: de cui? rōne est pmissiō. Tū qz causat votū ex qdā pollicitatiōe. vt in l. j. ff. d. pollici. Tū qz scptura vbiqz inuit votū cē p/ missione: fm nō Deut. xxiij. Si votū rē Et subdit. Facies sicut pmissi dno. nūqz sō innuit q sit solū ppositū. Tū qz idē rē nec Archid. in c. q bona. dist. xvij. q. j. Tū qz idē prz ex rē diffinitōe fm oēs p/ dolo gos: quibz in h standū est: qz votū est act? latricū q cultū exhibet dō q est obiectū theologie q est factū de deo. vt prz ex suo nō mie. Quātū ad scdm pma opinio est oim canonistaz cōiter dicentū q tal ad secu/ lū redire nō pōt nec licite p/ trahere: sed est religioi in genere vel in specte obligat?: q rum aliq dicit q talis est solennit. p/ fessio aliq pō q nō: lcz ad seculū redire nō pō/ sit. Nā Inno. i. c. p/ sulti. de regul. tenet q iste sit ver? religiosus. nec teneat m/ rimonū ab eo p/ tractū. qz inqz ppositū mutādū vitā cum sit qddaz votū: solennizat p/ ha/ bitus susceptionē: qd etiā tenet Hosti. et Vincē. dicētes. q si iste vxorē habuisset i/ cognitā: illa potuisset incōtinēti alteri nu bere. quasi p h ppositū solennizatū p/ habi tus susceptionē dissolutū fuerit m/ rimonū nō p/ sumatū: qd Inā. an. d. pbari per c. bñficiū. de regula. li. vj. vbi d/ q bñficiū um suscipiētis habitū nouitioz pōt alteri p/ ferri: si euident apparet eū voluisse vitaz absolute mutare: r cū hac opinioe transit dñs An. in c. p/ sulti. r fere oēs scribētes. Sed dñs Lardi. tenet istū nō esse ver? re/ ligiosum: qz ad seculū redire nō pōssit. r p/ sequenter teneret matrimonū ab illo p/ tractū. qz inqz p susceptionē habit? non sit p/ fessio tacita vel exp/ ssa: r p/ seqnt votū nō est solennizatū q ad dirimere m/ rimonū um post p/ tractū. p ca. vniciū. de voto. li. vj r ita refert se p/ sultisse i facto. Sz opinio

canonistaz stare nō pōt. Quicūqz em ob ligat religioi obligat supioris pcepto vel p/ rto voto. Sed iste nō obligat religionē supioris pcepto: vt pcedūt canoniste. p/ tra qz arguo. nec p/ rto voto: qz de rōne voti ē pmissiō: vt patuit: quā iste nō fecit. Vñ bñ d/ Panoz. q doctrina bñ Tho. imo oiz um theologoz: canonistaz theoricis euer rit. Specialr ar opinio color. i. Inno. r se qz stare nō pōt. Nā oē votū sic solenniza tū vt possit seqns m/ rimonū dirimere: est solennizatū p ordinē sacz vl p/ fessionē exp/ sam vl tacitā factā alicui de religioibz ap probatis r nō alit: qd prz i dicto c. vnico. Sz iste nō est p/ fessio exp/ ssa vl tacite. qd p/ s pmo p c. ex trāsmissa. extra de renun. vbi clare patz q votū intrādū religionē r ppositū p/ fuerandū simul nec faciūt religi osum p habit? susceptionē nec aliquā in/ ducunt p/ fessionē. Et scdo p ca. ad aplicā. de regu. vbi patz q p/ fessio fieri nō pōt sine p/ sentu p/ tentis r monasterij: qd nō intē dit istū ad p/ fessionē recipē dādo habituz nouitioz. sed vult mores eius exp/ iri. Et tertio qz cū ista p/ fessio sit qsi qdā p/ tract? r hinc inde oriat obligatio recipiē: non pōt p/ sistere ex pte vni? tm. l. in oibz. ff. de acti. r obli. Scda aut opinio est Petri de Palude. r Frā. de zāba. q susceptio habi tus religionis cū firmo pposito remanēdi eqpoller voto simplici ex vi statuti eccles/ iasticū. extra d regu. statum?: ita q talis ad seculū redire nō pōt: nō rōne voti: sed rōne statuti vel pcepti ecclesiasticū. Sz nec ista opinio pōt hēe p/ itatē: qd pbo pmissi/ tribz dictis q habent i canone. extra de reg/ ula. Nam in c. p/ sulti. Inno. tū dicit in h casu sic. Nos credim? distinguendum: p/ r is q p/ uerit. p/ p/ uerit absolute vitaz mutare vt sub habitu regulari oipotentē deo de cetero famulet: an p/ ditionaliē ex/ piri obseruātā regularē vt ita d/ cū si si/ bi placuerit. p/ fiteat ordinis disciplinā. In pmo casu: debet vt regularit viuat ad la/ riorē saltē regulā p/ trā sse. In scdo potest ad seculū nō vt viuat secularit remanere. Et qz sit ei? intētio plēn? agnoscat p/ sicutz suū in pncipio p/ fectet. Nec ibi. Vbi patz q intētio mutādū vitā absolute obli gat ex se sine qcūqz pcepto vel statuto:

vlt statuto cū papa nihil ibi māder aut sta-
 tuat: sed solū declarer. Deinde pō in c. sta-
 tuum? S: eg. ix. i eodē casu sic dicit. Statu-
 mus nouitios i pbatōe positos n̄ susce-
 ptū religiōis habitū q̄ dari p̄fiteb̄ p̄sue-
 uit: vel a p̄fessionē emissam ad p̄tē ita-
 tū redire posse libere infra annuz: nisi cui-
 dent appareat q̄ tales absolute voluerint
 vitā mutare: et in religiōe p̄petuo dñō de-
 fuisse: cū q̄libet renūciare valeat ei qd̄ p̄
 se noscīt introductū. Nihilomin? ita p̄fite-
 tes ad oēm ambiguitatē penit? amouēn-
 dā q̄ cū in q̄busdā locis religiō nouitio-
 rū habit? nō distinguit ab habitu p̄fesso-
 rū: p̄fessōis tpe h̄ndicant vestes q̄ p̄fite-
 rētib? p̄cedunt: vt nouitioz a p̄fessōz h̄a-
 bitu discernat. Dec ibi. Deinde Innocē-
 tius q̄r? inc. Ad ioh̄. eo. i. ti. li. vj. scrib̄ p̄
 dicatoz et minorib? inhibet sub excoicati-
 onis pena: ne ante annū pbatōis q̄ ē ma-
 xime in subsidū fragilitatis humane re-
 gularit̄ instituit? recipiāt ad p̄fessionē suo-
 rū ordinū vel renūciationē seculo facien-
 dā: ne vñ spūal̄ p̄fect? q̄rit: salutis dispē-
 diū subsequat. Premitto etiā q̄ fm Petz
 idē est q̄ vult absolute vitā mutare: et qui
 intēdit p̄petuo eē i religiōe: lz nō sint idēz
 fm p̄tate. Tūc arguo sic. Primo. Nā qd̄
 ad aliqd̄ obligat ex se: nō obligat ad illud
 ex q̄cūq̄ p̄cepto ecclie supueniēte: qz illd̄
 p̄ceptuz ecclia sine causa et rōne et p̄seq̄nt
 frustra fecisset. Sed susceptio habit? reli-
 giōis cū p̄posito p̄seuerādī. i. mutādī vitā
 absolute ex se obligat ad nō redire ad se-
 culū: vt patuit p̄ ca. p̄ulti. Ergo nullū est
 factū p̄ceptū ab ecclia ad obligandū ad h̄
 Sed. Nā si talis est ad h̄ obligat? ex p̄-
 cepto ecclie: cā obligatōis est ex p̄te ecclie
 sic et nō ex p̄te nouitij. sed h̄ est falsum: vt
 p̄tz p̄ c. Statuim? in q̄ reddit̄ cā obliga-
 tōis. qz. Ille renūciat iuri suo. i. libtati
 sibi p̄ccēte i anno pbatōis. Et si dicat q̄ il-
 la renūciatio nō ē cā obligatōis: s; ē dispo-
 sitio ad eā. i. p̄ceptū. Contra qz libtati sue
 null? r̄nūciat nisi qz vult obligari. ad vel
 le aut obligari ad aliqd̄ sequit̄ eē obliga-
 tū cū illd̄ sit votū salte interpretatiue: et p̄-
 q̄nt supflue induceret p̄ceptū obligatiuū
 vel si nō sequit̄ eē obligatū. tñ q̄ vult obli-
 gat? Nā p̄ se deo obligare vouēdo: et cō-
 seq̄nt supflue inducit p̄ceptū. Tertio. Nā
 qd̄ ecclia alios facere p̄hibet ip̄a nō facit
 stāte eadē cā. S; ecclia p̄hibet alios obli-
 gare aliq̄ ad religiōe añ annū pbatōis
 nis etiā volētē obligari: vt p̄tz i c. nō solū.
 S; h̄ ip̄a nō facit stāte eadē cā: sicut stat in
 p̄posito. qz nō min? vergit i dispēdiū salu-
 tis aliq̄ obligari ad religiōe ex p̄cepto
 ecclie q̄ ex suatōe inducētis ad se obligā-
 diū. Quarto si decretal? statuim?. habz p̄-
 tate p̄ distinctionē habit? nouitioz et p̄fes-
 soz: in isto casu ois tollit ambiguitas: vt
 p̄tz dicto c. Statuim?. Sed si ecclia p̄cipit
 vt suscipiēs habitū nouitioz cū intētiōe
 p̄seuerādī sit religiōi obligat? nō tollitur
 ois ambiguitas. qz quēuis hoz habituz
 qz recipiat itēdēs p̄seuerare nihil fferit: ex
 q̄ vltimo nō ē obligat? S; si Petri opinio
 est vera decretal? ē falsa. Quanto nullū p̄-
 ceptū p̄gēs in dispēdiū salutis aiaz est fa-
 ctū ab ecclia: qz h̄ ip̄a q̄ a spūitō regit ca-
 uet. vt etiā p̄tz i dicto c. nō solū. Sed istd̄
 ē h̄mōi. qz cū fere oēs intrātes religiōe ha-
 beāt intētiōe p̄seuerādī: si eis nō notifi-
 cat h̄ p̄ceptū illaq̄ant i grātes. si p̄o eis no-
 tificat dat eis occasio vt p̄seuerādī intēti-
 onē mutēt: qd̄ multū nocet aiab. Tertio
 at opinio vera tenet p̄mo qz ecclia circa h̄
 nullū fecit p̄ceptū neqz aliqd̄ obligauit s; re-
 liquē annū pbatōis libez. Et scdo p̄seq̄nt
 ter qz null? obligat ad religiōe nisi ex p̄-
 prio voto. Et tertio qz ille q̄ igredit̄ cū aīo
 p̄seuerādī s; nihil vouēs aut spōdens ē in
 sua libtate p̄trahēdi m̄rimoniū p̄ totū an-
 nū pbatōis. qz ad religiōe nō obligat p̄-
 prio voto neqz alieno p̄cepto. Ista at opi-
 nionē optet dicitur: d̄ mēte sc̄ri Tho. vt
 p̄tz p̄ ea q̄ s. allegata sūt de abbate. et clar-
 us. ij. ij. q. vl. ar. iij. Nāc etiā sequit̄ sūma
 rosella. ti. nouitij. s. xij. et sūma Angelica
 ti. eodē. s. xij. Sed p̄tra: videt qz hec opi-
 nio sit falsa. P̄mo. Nā d̄ i ca. vidua. extra
 de regula. Vidua si spōte velū p̄uersiōis
 q̄ius nō sacz sibi imposuerit: et i ecclia in
 ter velatas oblationē deo obtulerit: velit
 nolite sanctimonie habituz vltari? debz ha-
 bere: s; iuramēto firmare velit: eo teno-
 re velamē sibi imposuisse vt deponere pos-
 set. Dec ibi. Ergo a sili imo a fortiori h̄a-
 bitū deponere nō p̄t q̄ illū nō deposuerit?

De questiōibus impertinētibus

assūpt. Sol. Nō est sine, sed eēt sine si q̄
spōte assumeret hīcū p̄fessōz cōsentiētibz
his q̄z est incorpare religioni. q̄z fm glo.
et canonistas maxie Abba, illd velū erat
monachaz p̄fessaz. z illa oblatio p̄t ex lo
ci cōsuetudine p̄p̄ia erat p̄fessaz. **¶** In vi/
dua hec intelligit implicite voluisse p̄fiteri
Scōdo. Nā in multis captis d̄z q̄ voluit
absolute vitā mutare tenet ad religionēz.
Sed ita est in p̄posito. Sol. Nō est verū.
q̄ fm veriore opinione ille absolute vult
vitā mutari q̄ vult se sua libertate p̄nare
p̄ votū: v̄t sūma Angeli. Tertio Nam
extra d̄ regula. in c. sup̄ eo. Clerici q̄ infra
annū p̄batiōis a religioe discesserāt: ad il
lā v̄t aliā cōgunt redire. Sol. vt patz i eo
dē c. illi emiserant votū religiois. **¶** Est at
Sciendū q̄ text⁹ in c. nō solū. eū qm̄ p̄p̄o
nit vitā absolute mutare: diuidit p̄u qui
ep̄isse vel tacite p̄fiteri p̄ter duo. Primo:
q̄ ista volūtas mutādi vitam absolute p̄r
esse p̄ votū sine p̄fessione: q̄ req̄rit p̄sensūz
duoz. Scōdo fm aliq̄s: q̄ pōt esse p̄ incho
ationē p̄fessionis. q̄. s. q̄s offert se p̄fessio
ni quā tū ali⁹ nō subito recipit: q̄ tal⁹ in
terpretatiue vouet. et si ali⁹ ei⁹ p̄fessionē non
acceperit/tenet t̄asire ad aliā religionem.
sic etiā si q̄s offerat p̄sensum m̄rimonialez
vni: postq̄ obtulit etiā alter nō statiz re/
spōdeat: ille iā q̄ntum est in se obligat⁹ ē.
¶ Quarto. Nā q̄cūq̄ est igrat⁹ deo/peccat.
Sed q̄ suscipit habitū religiois cū inten
tiōe p̄seuerādi z reuertit ad seculū/ē ingra
tus deo de religiois maximo b̄nficio z c.
¶ So. Eq̄ pbaret q̄ ingrediēs cū animo ere
undi si voluerit/peccat exēudo. **¶** Istud em
p̄ctm̄ nō p̄sistit in exi⁹ fm se p̄siderato: s̄
rōne circūstātie. Cōcedo q̄ q̄ extens sine
eā sp̄ peccat: s̄ nō in eo q̄ exit. sed in eo q̄
sine eā exit. S̄z tū lz exeat cū pctō rōne cir
cūstātie: ex ipa tū sua intētiōe p̄seuerandi
nō pbibet q̄n nubere possit. Quinto ois
mittēs manū ad aratz z respiciens retro
peccat. q̄ n̄ est apr⁹ reg⁹ dei. Luc. ix. ad qd
solū p̄ctm̄ inh̄bitat. Sed iste est h̄mōi.
¶ So. Scōdz Bedā manū ponere ad aratz
est suū cor ferro p̄bi dei p̄ cōpūctiōne scin
dere vt bonoz opez fruct⁹ p̄ducatur. Hoc
aut̄ dupl̄t p̄rigit. P̄tio. s. vt p̄ducant fru
ctus necessitat⁹ p̄ obseruātā mandator⁹: z

superogatiōis p̄ obseruātā cōsilioz z rell
gionis ingressū. Et s̄lt̄ duobz modis ali
q̄s ē apr⁹ reg⁹ dei. P̄tio. s. aptitudine suffi
ciētē vt necessaria q̄ in charitate. Et scōdo
aptitudine sup̄abūdātī q̄ in charitatē p̄fe
fectiōe p̄sistit. Qui q̄ respicit retro ne p̄du
cat fruct⁹ necessitat⁹: nō ē apr⁹ p̄mō. q̄
p̄o respicit ne p̄ducatur fruct⁹ superogatio
nis: s̄z solū necessitat⁹: est possibil⁹ apr⁹ p̄/
mō mō: s̄z nō scōdo. Qui q̄ exit religioez
p̄t̄ exire sine pctō: puta q̄ exat ex eā rōna/
bili. z cū pctō veniali: q̄ exit sine eā rōna
bili/solū religiois austeritate deterrit⁹: v̄t
aliq̄ honesta voluptate allec⁹: s̄z cū aliq̄
ingratitude q̄ possibil⁹ ē veniale. aliq̄
p̄o cū pctō mortali: puta q̄ cū intētiōe il
licite fruēdi voluptatibz pctōz: v̄t cū ran
ta ingratitude q̄ m̄ mortale. qd nō ē fa
cile dijudicare. Serūs Tho. aut̄. ij. ij. q. vl
tima. ar. iiij. ad p̄mū sic d̄r. Non intelligit
q̄s retro aspiciere nisi quādo p̄mittit id
ad quod se obligauit. alioq̄n ois faciens
aliquid bonū op⁹ p̄ temp⁹: si nō semp̄ id
faciat esset inept⁹ regno dei. qd patet fal
sum. Hec ex illo.

Caseus. lxx

Meritur iterū an liceat

iste contractus siue locatio: si
ue impignoratio sit Petrus ha
bens locale valoris aureorum trecento
rum: z indigens pecunia: accipit a Ticio
aureos trecentos: et Ticio a Petro oi
crum locale: hoc pacto vt quoties ille re
stituerit locale/iste pecuniā restituar. Re
spondeo. P̄dicendor⁹ fundamēto as
sumo distinctionem sancti doctoris. ij. ij.
q. lxxvij. ar. j. z Panormitani sup̄ rubr/
ca de usuris. que distinctio habet etiāz in
textu iur̄s humani civilis. ff. de usufruc. l.
omniū. z insti. eo. s. constituit. licz sit aliq̄
dissonātia inter illos textus legales: de q̄
nihil ad rem mō. Est autē distinctio hec
Rerum possessaz q̄dam ex suo vsu p̄nci
pali z vsitariōi totali cōsumunt: ita q̄
post suū vsuū nō habent sub p̄p̄ia specie
atq̄ substātia: vt panis: vinū: z h̄mōi. q̄/
dā p̄o ex suo p̄ncipali vsu non cōsumunt ex
toto. et si nonnunq̄ pariant detrimentū.

vt ager: domus: equus. In primis igit vt p
 bar s. Tho. z vt hz in textu legu pdictaz
 dicitur no potest vsufructus, nec ipa locari
 pnt annuo vel diurno vl quis cetera. sed in
 secundis secus est. qz seorsum tradi aut ven
 di pot vsu: puta domus retenta proprietate. z
 sibi ppteritas vbi retento. no aut in primis. s3
 cuiuscuz pcedit vsus vini/ traste vinum in
 dntum z proprietate ei. Un ridiculu est si
 cere: mutua mihi pane vnu quiscz vt ar
 aut sepphu vsu. no aut: mutua equu aut
 domu vl agru. Pecunia aut sub pmo rez
 genere pntet: ita q q ea vris qntu ad ei
 vsu pncipale q est distractio/ ea psumet.
 qz ia no habet ea in pna specie z substan
 tia. etsi ea hz in equaleri. i. in re empr: sic
 z panis hz in sanguie in que est p digesti
 one puerfus. Donit ar pntet sub scdo
 qz post suu pncipalez vsu q est ostentatio
 adhuc remanet spes z substantia rei. igit
 pecunia locari no pot vt inde captat vsu
 fructus: qm capi pot de mondi. igit si i di
 cto casu sit locatio vel tractus ali. i. impi
 gnoratio: sicut d factu e eo mo q practicat
 Probo q sit illicitus ex pre locant pecunia
 vel mutuar sup pignore. Primo si sit lo
 catio. Quicuz em ex vsu sue pecunie acci
 pit aliqd vltra forte ex pacto vel intentoe
 sine q no capitali existere securo: est vsura
 n: vt patet ex diffinitioib vsure. qz acci
 pit pciu vsus rei no hnt vsu a proprietate
 distinctu. Sed in isto actu: Tici dās tre
 centos aureos p vsu sue pecunie aliqd ac
 cipit vltra forte capitali securo: qa accipit
 vsu localis qui aliqd valet: sicut z vsus
 eq vel domus. Scdo etiā pbo q sit illicitus
 si pecunia non sit locata: sed mutuata
 sup pignore. Na vt pbat scus doctoz. ij.
 ij. q. lxxviii. q vris pignore obligato tenet
 pciu vsus coputare in forte: nisi talis res
 sit cui vsus pcedi solet inter amicos: pu
 ra liber vel aliqd minimu. alioqn si no co
 putat si qd hoc fiat pntente debitore est
 vsura: eo q no hnt e furtu. vt in l. pigno
 re. ff. de fur. Sed 3. videt q ex pre tici
 liceat hz. Na sic dicitur licite pot loagre
 locata z tici pecunia locare pot. qz fm
 Sco. in. lxxv. di. xv. pecunia signata locari
 pot. Sol. Dico q pecunia signata posse
 locari z inde lucz accipi: no e dictu Sco

ti solu: sed scilicet Tho. z cōter oim theolo
 goz z canonistaz. qz sic pcedit pecunia ad
 aliquem vsu secundariu p que no psumit
 tur: puta ad ostentatione. Est ita esset in
 casu: ita q Petr acciper aureos trecetos
 ad ostentandū/ restituēdos no solu in spe
 cie sed in numero: ita q exteio digito pos
 set qs sigando dicere. Isti sunt qs mutu
 aut Tici: Dico q casus esset licit. qa
 tunc pecunia hnt vsu a proprietate distin
 ctum: et essz locabilis sicut z monile. et ser
 uaret equalitatis iusticie. Sed in pposito
 non est ita.

Incipit vltimus
 Tractatus

In consecratione ecclesie

Aggressus Iesus
 pambulabat hiericho
 Luc. xix. Sciendū est
 aut q ea q in pnt euā
 gelio narrant/ ptingit
 qn dñs vltra vice ascē
 debat hierim ad passu

one. Et ecce vir noie zacheus: z hic erat pn
 cept publicanoz. Publicani erāt q publi
 ca vectigalia exigebāt. z erāt cōit vni pec
 catores z ifames. Iste ar fuit eoz pnceps
 Ul qz hēbat aliqd officiu sup alios. vl qz
 erat pm in scelerib. vl qz erat pm i dnt
 rijs (et tpe diues. Et qrebat videre iesum
 qz esset: z non poterat p turba: qz statura
 pusillus erat. Et pcutēs ascēdit in arbores
 sicomoz: vt videret illū: qz ide erat trās
 tur. Et cū venisset ad locū: suspiciēs Je
 sus vidit illū: z dixit ad euz. Zachee festi
 nās descēde: qz hodie i domo tua oportet
 me manere. Oportet aut aliqn ipoztat ne
 cessitate. vt si dicā: optz me mori. aliqn im
 portat idigētia. vt si dicā: optz me hie ve
 ste vl equū. Hic ar n tenet pmo mō. quia
 chūs ifimz alijs modis miraculose z sine
 miraclo potuisset p se z p suis pādū iue
 nire. s3 scdo mō: vt sit sensus. Zachee idigeo
 me recipias i domo tua ad pādū cū sim
 paup. Un q dūderabat videre chūm quē